

MUZEJ SAVREMENE UMJETNOSTI

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2017. GODINU

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.1. Kupnja

Tijekom 2017. godine za zbirke muzeja otkupljeno je 13 umjetnina:

1. Kristina Restović, Turisti u dubokom tisku, 2015., bakropis (na cinku) / papir, 40 x 60 cm otisak / 50 x 70 cm papir, inv. br. 7202 (1-3)-1
2. Kristina Restović, Turisti u dubokom tisku, 2015., bakropis (na cinku) / papir, 40 x 60 cm otisak / 50 x 70 cm papir, inv. br. 7202 (1-3)-2
3. Kristina Restović, Turisti u dubokom tisku, 2015., bakropis (na cinku) / papir, 40 x 60 cm otisak / 50 x 70 cm papir, inv. br. 7202 (1-3)-3
4. Ines Matijević Cakić, Portret s kosom, 2017., crtež / kosa, tkanina, tekst, print/papir, crtež: 150 x 110 cm; tekst: 55 x 36 cm, inv. br. 7206 (1-2)
5. Davor Sanvincenti, Nedefinirana divljina, 2014./2015., multimedijalna audiovizualna instalacija (16-milimetarski projektor, polaroidi, tekst na zidu, fotoobjekt), promjenjive dimenzije, inv. br. 7259
6. Ksenija Turčić, Ljubavnica, 2003., interaktivna videoinstalacija, promjenjive dimenzije, inv. br. 7260
7. Igor Grubić, Spomenik, 2015., film, t = 44 min, inv. br. 7261
8. Marina Mesar, Ne slijediti bijelog zeca, 2012., multimedijalna instalacija (crtež, video), promjenjive dimenzije, inv. br. 7262
9. Davor Sanvincenti, Sobni reljef, 2010., Betacam, t = 19 min 58 s, inv. br. 7272
10. Miljenko Horvat, Aran, 1965., c/b fotografija, 25,5 x 25,5 cm, inv. br. 7344
11. Miljenko Horvat, Aran, 1965., c/b fotografija, 21,5 x 27,5 cm, inv. br. 7345
12. Miljenko Horvat, Étretat, 1966., 30 x 30 cm, inv. br. 7346
13. Miljenko Horvat, Skagen, 1965., c/b fotografija, 27 x 22 cm, inv. br. 7347

1.2. Terensko istraživanje

Istraživanje umjetničkih radova Ratka Petrića i boravak u njegovu atelijeru u Zadru u svrhu preuzimanja radova na papiru i pripreme izložbe. Istraživanje umjetničkih radova Ivane Popović na Krku u vezi s pripremom izložbe njezina cjelokupna stvaranja. Kontinuirano praćenje izložbi u muzejskim i galerijskim institucijama u zemlji i inozemstvu (Frankfurt, Graz, Venecija, Bruxelles, Kassel), posjet atelijerima umjetnika u Hrvatskoj (Alem Korkut, Neven Bilić, Igor Ruf, Predrag Todorović, Andreja Kulunčić.). Posjet atelijerima studenata na ALU-u, Jabukovac i atelijeru Slavomira Drinkovića, Jelsa / Nataša Ivančević

Kontinuirano praćenje izložbi u muzejskim i galerijskim institucijama u zemlji i inozemstvu. U svrhu realizacije projekata samostalne izložbe posjet atelijeru Mirona Milića. / Ivana Kancir

1.3. Darovanje

Muzeju je tijekom 2017. godine darovano 76 umjetničkih djela.

1. Igor Lasić, 2014., Bez naziva, ulje/šperploča, 29,5 x 66 cm, inv. br. 7201
2. Deimantas Narkevičius, 2014., Sad Song of War, gramofonska ploča, 31 x 32 cm, inv. br. 7203
3. Deimantas Narkevičius, 2012., Proposal for „Whatever You Play, It Sounds Like the 1930's”, print/papir, 90 x 64 cm, inv. br. 7204 (1-4)
4. Andreja Kulunčić, U krugu, Within, videoinstalacija; šest stolica; video na USB nosaču, elementi instalacije: video 19'; 6 stolaca dimenzija 87 x 47 x 53 cm, inv. br. 7205 (1-7)
5. Andreja Kulunčić, U krugu, Within, videoinstalacija; šest stolica; video na USB nosaču, t = 19 min, inv. br. 7205-1
6. Andreja Kulunčić, U krugu, Within, videoinstalacija; šest stolica; video na USB nosaču, stolice 87 x 47 x 53 cm, inv. br. 7205-2
7. Andreja Kulunčić, U krugu, Within, videoinstalacija; šest stolica; video na USB nosaču, stolice 87 x 47 x 53 cm, inv. br. 7205-3
8. Andreja Kulunčić, U krugu, Within, videoinstalacija; šest stolica; video na USB nosaču, stolice 87 x 47 x 53 cm, inv. br. 7205-4
9. Andreja Kulunčić, U krugu, Within, videoinstalacija; šest stolica; video na USB nosaču, stolice 87 x 47 x 53 cm, inv. br. 7205-5

10. Andreja Kulunčić, U krugu, Within, videoinstalacija; šest stolica; video na USB nosaču, stolice 87 x 47 x 53 cm, inv. br. 7205-6
11. Thomas P. Kausel, Orange – Red – Blue, papir/sitotisak, 3 x (60 x 50 cm), inv. br. 7207 (1-3)
12. Thomas P. Kausel, Orange, Orange – Red – Blue, papir/sitotisak, 60 x 50 cm, inv. br. 7207 (1-3)-1
13. Thomas P. Kausel, Red, Orange – Red – Blue, papir/sitotisak, 60 x 50 cm, inv. br. 7207 (1-3)-2
14. Thomas P. Kausel, Blue, Orange – Red – Blue, papir/sitotisak, 60 x 50 cm, inv. br. 7207 (1-3)-3
15. Milton Glaser, 1966., Dylan, ofset/papir, 83,8 x 55,8 cm, inv. br. 7208
16. Milton Glaser, 1967., Masquerade at Sea, ofset/papir, 94 x 61 cm, inv. br. 7209
17. Milton Glaser, 1969., Poppy Head Turkey, ofset/papir, 94 x 61 cm, inv. br. 7210
18. Milton Glaser, 1972., Hugh Masekela Philharmonic Hall, ofset/papir, 96 x 59,5 cm, inv. br. 7211
19. Milton Glaser, 1968., The Lovin' Spoonful at Lincoln Center Philharmonic Hall, ofset/papir, 94 x 61 cm, inv. br. 7212
20. Milton Glaser, 1975., Temple University Music Festival, ofset/papir, 86 x 61 cm, inv. br. 7213
21. Milton Glaser, 1976., Black Foreshortened Nude – Milton Glaser Exhibition, ofset/papir, 61 x 91,5 cm, inv. br. 7214
22. Milton Glaser, 1976., New York Is About New York, ofset/papir, 55,9 x 35,5 cm, inv. br. 7215
23. Milton Glaser, 1977., SVA Having Talent is Not Enough, ofset/papir, 114 x 75 cm, inv. br. 7216
24. Milton Glaser, 1979., Sony Tape Full Color Sound, ofset/papir, 91,4 x 61 cm, inv. br. 7217
25. Milton Glaser, 1982., Great Illustrators of Our Time, ofset/papir, 91,4 x 61 cm, inv. br. 7218
26. Milton Glaser, 1983., Mostly Mozart Festival, ofset/papir, 91,4 x 61 cm, inv. br. 7219
27. Milton Glaser, 1986., The Joy of Reading, ofset/papir, 91,4 x 61 cm, inv. br. 7220
28. Milton Glaser, 1987., Law, ofset/papir, 91,4 x 61 cm, inv. br. 7221
29. Milton Glaser, 1988., Juilliard IV, Ladder, ofset/papir, 91,4 x 61 cm, inv. br. 7222
30. Milton Glaser, 1988., NY Film Fest, ofset/papir, 76 x 114 cm, inv. br. 7223

31. Milton Glaser, 1989., Van Gogh 100 Years, ofset/papir, 90 x 59,5 cm, inv. br. 7224
32. Milton Glaser, 1990., Lustrare Gallery, ofset/papir, 91,4 x 61 cm, inv. br. 7225
33. Milton Glaser, 2001., I Love NY More Than Ever, ofset/papir, 56 x 35,5 cm, inv. br. 7226
34. Milton Glaser, 1983., Sarajevo 1984 Winter Olympics, ofset/papir, 91,4 x 61 cm, inv. br. 7227
35. Milton Glaser, 2009., Looking Is Not Seeing Poster, ofset/papir, 81 x 61 cm, inv. br. 7228
36. Milton Glaser, 2014., AIGA 100th Anniversary, ofset/papir, 91,4 x 61 cm, inv. br. 7229
37. Milton Glaser, 2013., Cooperstown Chamber Music Festival, ofset/papir, 91,4 x 61 cm, inv. br. 7230
38. Milton Glaser, 2014., Cooperstown Chamber Music Festival, ofset/papir, 91,4 x 61 cm, inv. br. 7231
39. Milton Glaser, 2016., Cooperstown Chamber Music Festival, ofset/papir, 91,4 x 61 cm, inv. br. 7232
40. Milton Glaser, 1993., Angels in America, ofset/papir, 56 x 35,8 cm, inv. br. 7233
41. Klaus Pinter / Günter Zamp Kelp, 1971., Poster for the opening of Haus Rucker studio, The Planet of Vienna, Rooftop Oasis Project, New York, ofset/papir, 111,8 x 76,2 cm, inv. br. 7234
42. James Rosenquist, 1967., Aspen Easter Jazz, ofset/papir, 64,7 x 65,3 cm, inv. br. 7235
43. Michael Beirut, 2004., Punctuation (Semicolon), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7236
44. Steven Brower, 2004., Punctuation (Slash), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7237
45. Marcos Chin, 2004., Punctuation (Caret), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7238
46. Seymour Chwast, 2004., Punctuation (Parentheses), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7239
47. Roberto de vicq de Cumptich, 2004., Punctuation (Braces), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7240
48. Steff Gleissbuhler, 2004., Punctuation (Question mark), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7241
49. Alexander Gelman, 2004., Punctuation (Exclamation point), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7242

50. Carin Goldberg, 2004., Punctuation (Ellipsis), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7243
51. Kent Hunter, 2004., Punctuation (Colon), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7244
52. Mirko Ilić, 2004., Punctuation (At symbol), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7245
53. Alexander Isley, 2004., Punctuation (Percent sign), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7246
54. Michael Ian Kaye, 2004., Punctuation (Brackets), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7247
55. Chip Kidd, 2004., Punctuation (Hypen), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7248
56. Bonnie Siegler / Emily Oberman, 2004., Punctuation (Number / pound sign), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7249
57. Woody Pirtle, 2004., Punctuation (Asterisk), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7250
58. Sam Potts, 2004., Punctuation (Tilde), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7251
59. Matthias Ernstberger / Stefan Sagmeister, 2004., Punctuation (Apostrophe), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7252
60. Paula Scher, Punctuation (Comma), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7253
61. David Schimmel, 2004., Punctuation (Ampersand), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7254
62. Aimee Sealfon Eng, 2004., Punctuation (Umlaut), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7255
63. Scott Stowell, 2004., Punctuation (Quotation marks), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7256
64. Robert Valentine, 2004., Punctuation (Ditto mark), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7257
65. James Victore, 2004., Punctuation (Period), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7258
66. Maria Sainz Rueda, 2016., Plansarsko jezero 20 VII 64, Plansarsko Lake 20 VII 64, litografija, 57 x 41 cm, inv. br. 7263
67. Maria Sainz Rueda, 2015., Bohinj slap Savice 31 VII 65, Bohinj Waterfall Savice 31 VII 65, litografija, 39,2 x 26,8 cm, inv. br. 7264
68. Maria Sainz Rueda, 2015., Mostar 13 IV 62, litografija, 16,5 x 24,7 cm, inv. br. 7265

69. Sunčanica Tuk, 1988., Bez naziva, tempera / papir kaširan na ivericu, 8 x (190 x 42 cm), inv. br. 7266 (1-8)
70. Sunčanica Tuk, 1993., Niz, ulje / zidna tapeta, 6 x (285 x 50 cm), inv. br. 7267 (1-6)
71. Sunčanica Tuk, 1994., Bez naziva (diptih), tempera/pakpapir, 2 x (220,5 x 119,5 cm), inv. br. 7268 (1-2)
72. Sunčanica Tuk, 2007., Niz, akrilik/platno, 3 x (200 x 70 cm), inv. br. 7269 (1-3)
73. Nikola Koydl, 2011., Objekt XIII, Object XIII, metal, šperploča, lak, 147 x 45 x 36,5 cm, inv. br. 7270 (1-3)
74. Nikola Koydl, 2011., Objekt X, Object X, šperploča, lak, metal, 226 x 96 x 60 cm, inv. br. 7271 (1-3)
75. Todd St. John, 2004., Punctuation (Em/en dash), sitotisak/papir, 101,6 x 66 cm, inv. br. 7273
76. Bukovina, Stjepan, 1982., Bez naziva, ulje/platno, 100 x 260 cm, inv. br. 7360

Ruth Betlheim darovala je *Zbirku Marie Luise Betlheim* Muzeju suvremene umjetnosti, a donaciji je prethodila stručna obrada umjetničke i arhivske građe. Ta iznimno vrijedna donacija obuhvaća 82 umjetnička djela, nastala uglavnom između 1921. i 1924. godine na Bauhausu u Weimaru. Osim umjetničkih radova, Zbirka obuhvaća arhivsku dokumentaciju, fotografije, deplijane, pisma i publikacije iz vremena nastanka i time se pokazuje kao višestruko važna – kao dragocjeni materijal o vajmarskom Bauhausu, njegovim profesorima i umjetnicima, znatno upotpunjajući pogled i razumijevanje te inovativne škole. Istaknut ćemo samo neke od umjetnika Bauhausa čiji se radovi nalaze u Zbirci: Paul Klee, Karl Peter Röhl, Franz Frahm-Hessler, Kurt Schwerdtfeger, Lou Scheper, Hinnerk Scheper, Farkas Molnár, Henrik Stefán, Sandor Bortnyik i drugi.

Zbirku su stručno obradile Vesna Meštrić i Sanela Tepić.

1. Sándor Bortnyik, 1922., Mati s djetetom, Mother with Child, bakrorez/papir, 8,2 x 11,7 cm, inv. br. 7274
2. Franz Frahm-Hessler, 1923., Dječak, bakrorez/papir, 9,2 x 6,9 cm, inv. br. 7275
3. Paul Klee, 1923., Zaljubljenik, litografija/papir, 27,4 x 18,9 cm, inv. br. 7276
4. Farkas Molnár, 1921., Fiesole, ulje/karton, 37,5 x 35,5 cm, inv. br. 7277
5. Farkas Molnár, 1921., Bazilika sv. Marka u Veneciji, tuš/papir, 23,7 x 16,4 cm, inv. br. 7278
6. Henrik Stefan / Farkas Molnár, 1922., „Italia” 921, litografija, 28,9 x 20 cm, inv. br. 7279

7. Farkas Molnár, 1921., Fiorentia, litografija, akvarel, 32,4 x 23,5 cm, inv. br. 7280
8. Farkas Molnár, 1921., Chiostro San Francesco Fiesole, litografija, 28 x 24,2 cm, inv. br. 7281
9. Farkas Molnár, 1921., Monte Ceceri, litografija, 30 x 23,5 cm, inv. br. 7282
10. Farkas Molnár, 1921., Monte San Miniato Firenze, litografija, 22,6 x 21,8 cm, inv. br. 7283
11. Farkas Molnár, 1921., Via sotto le mura, Orvieto, litografija, 21,1 x 31,1 cm, inv. br. 7284
12. Farkas Molnár, 1921., Orvieto, litografija, 31,1 x 21 cm, inv. br. 7285
13. Farkas Molnár, 1922., Čovječanstvo, litografija, 32,5 x 28,3 cm, inv. br. 7286
14. Farkas Molnár, 1922., Portret Marcela Breuera, ulje/karton, 49 x 34,6 cm, inv. br. 7287
15. Farkas Molnár, 1923., Ženski i muški akt, olovka/papir, tuš, akvarel, 26,9 x 24,7 cm, inv. br. 7288
16. Farkas Molnár, 1923., Dvije glave, suha igla, 9,9 x 7,9 cm, inv. br. 7289
17. Farkas Molnár, 1923., Muški akt I, bakrorez, 24,8 x 19,8 cm, inv. br. 7290
18. Farkas Molnár, 1923., Aktovi, bakrorez, 19 x 24,7 cm, inv. br. 7291
19. Farkas Molnár, 1923., Navještenje, bakrorez, 24,7 x 19,7 cm, inv. br. 7292
20. Farkas Molnár, 1923., Dječak sa zmajem, bakrorez, 19,8 x 14,9 cm, inv. br. 7293
21. Farkas Molnár, 1923., Akt, olovka/papir, 28,4 x 21,2 cm, inv. br. 7294
22. Farkas Molnár, 1923., Muškarac, olovka/papir, kreda, 32,4 x 25 cm, inv. br. 7295
23. Farkas Molnár, 1923., Dvije figure, tuš/papir, akvarel, 50 x 33,7 cm, inv. br. 7296
24. Farkas Molnár, 1923., Dvije figure / Portret, tempera/papir, akvarel, 41,7 x 35,2 cm, inv. br. 7297
25. Farkas Molnár, 1923., Arhitektonska fantazija, linorez, 17,3 x 21,1 cm, inv. br. 7298
26. Farkas Molnár, 1923., Nacrt nebodera, linorez, 13,1 x 20,4 cm, inv. br. 7299
27. Karl Peter Röhl, 1912., Kuća, Tri stabla, suha igla, 14,3 x 19 cm, inv. br. 7300
28. Karl Peter Röhl, 1912., Pejzaž, suha igla, 14,5 x 9,3 cm, inv. br. 7301
29. Karl Peter Röhl, 1912., Bor, suha igla, 18,9 x 14,2 cm, inv. br. 7302
30. Henrik Stefán, 1921., Letoianni Gallodoro, akvarel, litografija, 24,4 x 32 cm, inv. br. 7303
31. Henrik Stefán, 1921., Taormina, akvarel, litografija, 32,1 x 24 cm, inv. br. 7304
32. Kurt Schwerdtfeger, 1922., Žena, bakrorez, 14,5 x 11,8 cm, inv. br. 7305
33. Hinnerk Scheper, 1920., Stablo, kreda/papir, 23,9 x 16,3 cm, inv. br. 7306

34. Hinnerk Scheper, 1920., Crkva, kreda/papir, 22,8 x 15,6 cm, inv. br. 7307
35. Hinnerk Scheper, 1922., Wesel, tuš/papir, akvarel, pastel, 39 x 28,5 cm, inv. br. 7308
36. Lou Scheper, 1921., Vjetrenjače, akvarel/papir, tuš, 14,3 x 21,3 cm, inv. br. 7309
37. Lou Scheper, 1932., Tri žene, gvaš/papir, 38,9 x 28,4 cm, inv. br. 7310
38. Lou Scheper, 1934., Pejzaž, akvarel/papir, tempera, 22,2 x 28,4 cm, inv. br. 7311
39. Farkas Molnár, 1923., Tlocrt stana, tuš / milimetarski papir, boja, 32,3 x 35 cm, inv. br. 7312
40. Farkas Molnár, 1923., Tlocrt stana, tuš / karton, boja, 33,5 x 26,7 cm, inv. br. 7313
41. Farkas Molnár, 1923., Muški akt I / Muški akt II, bakrorez / ploča za bakropis, obostrano: a) 20 x 25 cm; b) 25 x 20 cm, inv. br. 7314
42. Lou Scheper, 1928., Ilustrirano pismo 11, tuš/papir, 27,8 x 22 cm, inv. br. 7315
43. Lou Scheper, 1936., Ilustrirano pismo 15, tuš/papir, akvarel, tempera, 21 x 14,6 cm, inv. br. 7316
44. Lou Scheper, 1925., Ilustrirano pismo 07, tuš/papir, akvarel, 12,5 x 21,9 cm, inv. br. 7317
45. Lou Scheper, 1925., Ilustrirano pismo 08, tuš/papir, akvarel, 13,9 x 24 cm, inv. br. 7318
46. Lou Scheper, 1925., Ilustrirano pismo 06 (h), tuš/papir, akvarel, 12 x 16,4 cm, inv. br. 7319
47. Lou Scheper, 1925., Ilustrirano pismo 06 (f), tuš/papir, akvarel, 13,3 x 16,5 cm, inv. br. 7320
48. Lou Scheper, 1925., Ilustrirano pismo 06 (d), tuš/papir, akvarel, 11,9 x 16,6 cm, inv. br. 7321
49. Lou Scheper, Ilustrirano pismo 13, tuš/papir, akvarel, 18,8 x 17,4 cm, inv. br. 7322
50. Lou Scheper, 1926., Ilustrirano pismo 09, tuš/papir, akvarel, tempera, 26,4 x 21,4 cm, inv. br. 7323
51. Lou Scheper, 1925., Ilustrirano pismo 06 (b), tuš/papir, akvarel, 12,5 x 16,5 cm, inv. br. 7324
52. Lou Scheper, 1925., Ilustrirano pismo 06 (g), tuš/papir, akvarel, 11,5 x 16,4 cm, inv. br. 7325
53. Lou Scheper, 1925., Ilustrirano pismo 06 (e), tuš/papir, akvarel, 12 x 16,5 cm, inv. br. 7326
54. Lou Scheper, 1925., Ilustrirano pismo 06 (a), tuš/papir, akvarel, 12,7 x 16,5 cm, inv. br. 7327

55. Lou Scheper, 1925., Ilustrirano pismo 06 (c), tuš/papir, akvarel, 11,9 x 16,6 cm, inv. br. 7328
56. Lou Scheper, 1927., Ilustrirano pismo 10, tuš/papir, akvarel, 28 x 22 cm, inv. br. 7329
57. Lou Scheper, Ilustrirano pismo 03, tuš/papir, drvene bojice, 27,5 x 22,4 cm, inv. br. 7330
58. Lou Scheper, 1925., Ilustrirano pismo 05, tuš/papir, akvarel, 13,4 x 14 cm, inv. br. 7331
59. Lou Scheper, Ilustrirano pismo 02, tuš/papir, akvarel, 21,5 x 26,6 cm, inv. br. 7332
60. Lou Scheper, 1922., Ilustrirano pismo 01 (a, b), tuš/papir, 22,4 x 15,1 cm, inv. br. 7333
61. Lou Scheper, Ilustrirano pismo 04, tuš/papir, akvarel, 28,3 x 21,4 cm, inv. br. 7334
62. Lou Scheper, 1928., Ilustrirano pismo 12, tuš/papir, akvarel, 28,8 x 21,4 cm, inv. br. 7335
63. Lou Scheper, 1932., Ilustrirano pismo 14, tuš/papir, akvarel, tempera, kolaž, 21,9 x 28 cm, inv. br. 7336
64. Farkas Molnár, 1923., Mehanički muškarac otima ženu, bakrorez, 19,7 x 14,7 cm, inv. br. 7337
65. Farkas Molnár, 1923., Arhitektonski presjek, olovka/karton, 32,4 x 49,7 cm, inv. br. 7338
66. Farkas Molnár, 1921., Monte Ceceri, litografija, 30 x 23,5 cm, inv. br. 7339
67. Bez naziva, tuš/papir, 19,3 x 12,6 cm, inv. br. 7340
68. Bez naziva, olovka/papir, 24,5 x 35 cm, inv. br. 7341
69. Bez naziva, olovka/papir, 33 x 21 cm, inv. br. 7342
70. Bez naziva, grafika/linorez, 29,1 x 20,6 cm, inv. br. 7343
71. 1926., Gradnja nove škole Bauhausa u Dessauu, publikacija, 21 x 29,1 cm, inv. br. 7348
72. Walter Gropius, 1923., Ideja i izgradnja Državnog Bauhausa u Weimaru, publikacija, 25 x 25 cm, inv. br. 7349
73. Farkas Molnár, 1925., Naslovna stranica časopisa Magyar Irás, No.3, tiskovina, 23,8 x 31,8 cm, inv. br. 7350
74. Farkas Molnár, 1923., Crvena kocka, „Staatliches Bauhaus Weimar 1919-1923”, tiskovina, 25 x 25 cm, inv. br. 7351
75. Radni plan osnovne nastave, letak osnovnog tečaja – papir, tisak, 29,5 x 20,7 cm, inv. br. 7352

76. Farkas Molnár, Skica programa (a-f), rukopis/papir, tinta, olovka, 28,4 x 22,4 cm, inv. br. 7353
77. Farkas Molnár, 1923., Crvena kuća, W. M., tiskovina, 30,4 x 23 cm, inv. br. 7354
78. 1926., Letak povodom izgradnje nove zgrade škole u Dessau, brošura – papir, tisak, 21,5 x 29,2 cm, inv. br. 7355
79. 1925., Naslovna stranica časopisa Periszkop, god. 1, br. 4, lipanj-srpanj, Arad, tisak/papir, 21,6 x 29,6 cm, inv. br. 7356
80. Časopis Qualitat, stranica br. 29, tisak / papir, 48,5 x 33,5 cm, inv. br. 7357
81. Korice stare mape, karton, 51 x 36 cm, inv. br. 7358
82. Farkas Molnár, Skica programa (a-f), rukopis/papir, tinta, olovka, 28,4 x 22,4 cm, inv. br. 7359

2. ZAŠTITA

mr. art. Mirta Pavić, viša konzervatorica restauratorica, voditeljica Odjela zaštite i restauracije

Ivana Drmić, viša konzervatorica restauratorica

Leda Halambek, konzervatorica restauratorica pripravnica – datum početka pripravništva 8. veljače 2017.

Vanjska suradnica: Kristina Matković, konzervatorica restauratorica

2.1. Preventivna zaštita

Provedeni postupci preventivne zaštite u 2017. uključivali su detaljno dokumentiranje stanja umjetnina u stalnom postavu Zbirke u pokretu te održavanje instalacije Dalibora Martinisa Krugovi između površina u stalnom postavu te suradnju na digitalizaciji filma Vladimira Peteka *At the moment*. Preventivna zaštita prilikom postava i pakiranja povremenih izložbi obuhvaćala je pregled umjetnina, izradu zapisnika o stanju i sudjelovanje u postavu pojedinih izložbi. Prilikom posudbi umjetnina provođeni su postupci preventivne zaštite – izrada zapisnika o stanju i čišćenja manjeg obima te davanje uputa o rukovanju umjetninama. Provedena je i preventivna zaštita pojedinih djela iz posebnih zbirki (Atelijer Kožarić, Arhiv Tošo Dabac).

Ove su godine sredstva dodijeljena za program preventivne zaštite utrošena na beskiselinski materijal za zamatanje i čuvanje, rukavice za rukovanje umjetninama, opremu za potrebe

izložbi (uokvirivanje i apliciranje na podloge prema muzejskim standardima), za održavanje instalacije Dalibora Martinisa Krugovi između površina u stalnom postavu MSU-a, za transport i manipulaciju Richterova prvog Reljefometra (iznimno osjetljive skulpture koja je teška oko 200 kg) te analize materijala na osnovi kojih je određena metodologija konzervatorsko-restauratorskih postupaka na određenim umjetninama.

Fundus MSU-a i stalni postav Zbirke u pokretu

- fotodokumentacija dijela stalnog postava – 1. kat (travanj)
- Dalibor Martinis, Krugovi između površina, 1994./1995., (inv. br. MSU 3097) videoinstalacija, metalna skulptura (bunar), voda, videovraca
- digitalizacija filma Vladimira Peteka At the moment (Braco i Nena Dimitrijević), inv. br. MSU 2044

POVREMENE IZLOŽBE

Slovačka avangarda – izložba u stalnom postavu MSU-a (od 27. siječnja do 12. ožujka 2017.)

Dan Graham (od 20. svibnja do 27. kolovoza 2017.)

Dalibor Martinis (do 12. veljače 2017.)

Nagrada za hrvatsku suvremenu umjetnost T –HT@msu.hr (od 10. ožujka do 9. travnja 2017.)

Krystian Burda (od 21. veljače do 26. ožujka 2017.)

Melita Kraus (od 20. travnja do 21. lipnja 2017.)

Zbirka Tošo Dabac – Tošo Dabac unutar okvira: fotografije baštine (od 9. studenoga do 3. prosinca 2017.)

POSUDBE

Pregled, izrada zapisnika o stanju, zahvati

Klovićevi dvori (od 25. siječnja do 19. ožujka 2017.)

1. Dimitrije Popović, Alegorija o Arkadiji, 2009., inv. br. MSU 4802 (1-6)
2. Moderna galerija, Zagreb (od 30. siječnja do 18. svibnja 2017.)
3. Izidor Kršnjavi, Glava doge Fingal, 1872., inv. br. BH-U-39,
4. Dušan Džamonja, Jeleni, 1957., inv. br. MSU 4395
5. Moderna galerija, Zagreb (21. veljače 2017.)

6. Trio, 1992., inv. br. MSU AK 937
  7. Insekt, 1995., inv. br. MSU AK 1935
  8. Moderna galerija, Zagreb (od 9. ožujka do 7. svibnja 2017.)
  9. Vasko Lipovac, Pozdrav pticama, 1969., drvo, boja, 65,5 x 53 x 14 cm, inv. br. 1488
  10. Umjetnički paviljon, Zagreb (od 9. ožujka do 9. svibnja 2017.)
  11. Miljenko Stančić, Ljubavnici, 1961. inv. br. MSU 2030
  12. Djevojka – cvijet, 1954., inv. br. MSU 136
  13. Večer, 1953., ulje/platno, 55,3 x 66,5 cm, inv. br. 85
  14. Gliptoteka, Zagreb (od 14. ožujka do 19. travnja 2017.)
  15. Ljubo Ivančić, Slikar – diptih, 1975., ulje/lesonit, inv. br. 2166 (1-2)
  16. Muzej moderne i suvremene umjetnosti (MMSU), Rijeka (od 29. ožujka do 8. svibnja 2017.)
  17. Antun Motika, 1940.g – 1960.g, serija, inv. br. MSU 4869, 4898, 4916, 4897, 4919, 4899, 4920, 4839, 4889, 4932
  18. Adris galerija, Rovinj (3. travnja 2017.)
  19. Marija Ujević, Mali akt, 1969. obojeni poliester, inv. br. 1313
- Muzej savremene umetnosti Skopje, Makedonija (od 26. travnja do 26. svibnja 2017.)
1. Mihajlo Arsovski, plakati iz fundusa MSU-a – pregled 65 plakata, inv. br. 5386, 7008, 7010, 7011, 7013, 7017, 7029, 7035, 7037, 7039, 7040, 7041, 7053, 7062, 7066, 7067, 7068, 7069, 7070, 7071, 7089, 7095

Umjetnička galerija Dubrovnik, lipanj

2. Ljubo Ivančić, Slikar – diptih, 1975., inv. br. MSU 2166 (1-2)

Adris galerija, Rovinj, lipanj

3. Vojin Bakić, Razmišljanje, 1944., inv. br. MSU 1239
4. Vojin Bakić, Čitačica, 1944., inv. br. MSU 1237
5. Vojin Bakić, Glava (Ljuba), 1953./1954., inv. br. MSU 2934
6. Vojin Bakić, Europa na biku, 1944., inv. br. MSU 1762

Gradski muzej Varaždin, kolovoz

1. Miljenko Stančić, Djevojka i svirači, 1960., inv. br. MSU 2031

Galerija Remetinec, rujan

2. Vlasta Delimar, Bez naslova, 1988., inv. br. MSU 2757 (1-2)

Moderna galerija Zagreb, rujan

Slavko Šohaj, Mrtva priroda s igračkama, 1947., inv. br. MSU 393

Čaša na okrugloj draperiji, 1968., inv. br. MSU 1260

Natura morte, 1956., inv. br. MSU 21

Ustavni sud, Zagreb, rujan

Mila Kumbatović, Pejzaž ljeti, inv. br. MSU 312

Pregled radova pristiglih s dugotrajne posudbe iz Ministarstva kulture

Željko Kipke, Pozivamo vas na ugodno optičko putovanje, 1994., sintetički lak na aluminijskoj ploči, inv. br. 3072/1-12

Museum of Modern Art, Varšava

Vjenceslav Richter, Valovita prostorna struktura, 1969., aluminij, pleksiglas

Praćenje izložbi izvan MSU-a

Haus der Kunst, München, travanj

Muzej istorije Jugoslavije, Beograd; izložba Jugo, moja Jugo (od 15. prosinca 2016. do 4. lipnja 2017.) Dragutin Trumbetaš, Život gastarabajtera u Njemačkoj, inv. br. MSU 6237 (128-265), MSU 3267

Kunstmuseum Liechtenstein; izložba Gorgona (od 3. lipnja do 3. rujna 2017.) – fundus MSU-a, inv. br. 2191, 1559, 1122, 2541, 2555, 2553, 1561, 2554, 2751, 1026, 2542, 2540, 1602, 2754, 2755, 878, 698, 1581, 1763, 152, 2176, 1776, 1091, 1933, 1353, 697, 731, 1019, 784, 1275, 6699, 1568, 3917, 875, 4094, 1449, 2743, 2769, 1745 i Atelijer Kožarić inv. br. AK 2831 (1 i 2), 251, 2999, 218, 3053, 3104, 147, 467, 3683, 430, 454, 456, 3589, 3476, 3297, 62, 280, 352, 3251

Museum Haus Konstruktiv, Zürich; izložba Julije Knifer, (od 26. listopada 2017. do 14. siječnja 2018.) – fundus MSU-a inv. br. 770, 878, 1088, 1358, 1773, 1920 (1-2), 4402 (1-90)

Kunstmuseen Krefeld; izložba Exat 51 - Experimental Atelier Synthesis of the Arts in Post-war Yugoslavia (od 1. listopada 2017. do 14. siječnja 2018.) – fundus MSU-a inv. br. 1529, 1569, 1570, 851, 2644, 862, 2584, 5372, 3975, 2910 (1-7), 4753, 498 (1-8), 2678, 2617, 2618, 3966, 3075, 3074, 2583, 1323 (1-6)-3, 1322 (1-4)-2, 1325 (1-4)-1, 1325 (1-4)-3, 1324 (1-7)-2, 1324 (1-7)-6, 1324 (1-7)-5, 1329 (1-11)-8, 1329 (1-11)-11, 1329 (1-11)-3, 1326 (1-6)-2, 1326 (1-6)-5, 1327 (1-5)-5, 1327 (1-5)-4, 1328 (1-5)-1, 1328 (1-5)-3, 1328 (1-5)-4, ATD-13405, ZR 27.

Mestna galerija, Ljubljana, izložba Tugo Šušnik: Kvazimodo (1971–2017) (od 30. studenoga 2017 do 21. siječnja 2018) – fundus MSU-a inv. br. 1992, 2557 (A-B)

Zbirka Richter

Preventivna zaštita i obrada građe: Vesna Meštrić, Zrinka Ivković, Sanela Tepić, Jelena Glumac, Ivana Jurčević, Sanela Tepić.

U 2017. godini nastavljeni su poslovi obrade i preventivne zaštite Arhiva Vjenceslava Richtera koja je obuhvatila digitalizaciju fotografija te nastavak obrade rukopisne građe koja je datirana između 1950. i 1980. Svaka jedinica pojedinačno je numerirana, povezana s pripadajućim digitalnim zapisom, a u Excel tablicu upisani su osnovni podaci o dokumentu (broj, autor, vrsta, sadržaj, opis, godina, dimenzija, oznaka arhivske kutije, oznaka fascikla, naziv skena, ključne riječi, smještaj). Digitalni zapisi pripremljeni su za pregledavanje, prikazi su ujednačeni i prilagođeni za objavu u elektroničkim medijima. Dokumenti su preventivno zaštićeni beskiselinskim zaštitnim papirom, fotografije stavljene u polipropilenske vrećice i pohranjeni u odgovarajuće fascikle i arhivske kutije. Na pomoćnim poslovima preventivne zaštite povremeno su angažirani vanjski suradnici.

Arhiv Tošo Dabac

Preventivno je zaštićeno gradivo filmskih rola (većinski format Leica) koje su razrezivane i pohranjivane u spremnike beskiselinskog sastava. (Višnja Igrc, muzejska tehničarka)

Ukupno su preventivno zaštićene 14 653 jedinice starije fotografske građe (8268 – negativi, stakleni negativi, role filmova; 6385 – dijapozitivi, povećanja, kontaktne kopije).(Marina Benažić, Ivana Janković, Vendi Vernić, Višnja Igrc, Renata Filčić, Vlora Demiri, Ana Telišman)

Preventivno su zaštićene 152 jedinice novijega fotografskog gradiva (35 digitalnih ispisa – produkcija za izložbu Tošo Dabac / Čovjek u prostoru, nakon završetka izložbe u Petrinji; 47 digitalnih ispisa –produkcija za izložbu Tošo Dabac unutar okvira: fotografije baštine (printovi napravljeni za izložbe prema Dabčevim negativima čuvaju se u depou MSU-a) i 70 fotografija polaznika fotoradionica 8. dana fotografije). (Marina Benažić, Renata Filčić)

Zaštićene su 373 jedinice knjižnog gradiva i arhivske i dokumentarne građe (Renata Filčić, Vendi Vernić)

2.2. Konzervacija / 2.3. Restauracija

Najveći broj konzervatorskih i restauratorskih postupaka u 2017. proveden je prilikom pripreme retrospektivne izložbe Vjenceslava Richtera Buntovnik s vizijom (od 10. listopada do 10. prosinca 2017.). Da bi izlaganje većine Richterovih radova bilo moguće, Odjel je proveo istraživanja, konzervatorsko-restauratorske postupke, izradu probnih uzoraka te osmislio način izlaganja osjetljive građe. Postupci su provedeni na otprilike 50 radova izrađenih od različitih materijala (metal, drvo, papir, platno, karton, pleksiglas, plastika itd.) U katalogu koji prati Richterovu retrospektivu objavljen je zajednički stručni tekst M. Pavić i Š. Perovića (Muzej antičkog stakla u Zadru) o procesu istraživanja materijala i kompleksnosti konzerviranja i restauriranja Richterova opusa.

Odjel je, uz sudjelovanje u pripremama sljedećih izložbi na pojedinim radovima proveo i konzervatorsko-restauratorske postupke: THT izložba (od 10. ožujka do 9. travnja 2017.) retrospektiva Brace Dimitrijevića (od 27. travnja do 21. lipnja 2017.), Ivana Franke: Strujanje percepcije / Tommi Gronlund, Petteri Nisunen: Siva zona (od 6. srpnja do 20. kolovoza 2017.) i Dan Graham: Zabava za cijelu obitelj (od 20. svibnja do 27. kolovoza 2017.). U MSU galeriji održane su također povremene izložbe na kojima je Odjel proveo konzervatorsko-restauratorske zahvate i pripremao radove za izlaganje: (Translocal – Izložba u tijeku (od 14. siječnja do 14. veljače 2017.), Melita Kraus: Ogledalo čudesnoga (od 20. travnja do 7. svibnja 2017.), Ivan Prtenjak: Ab ovo (od 26. rujna do 15. listopada 2017.) i Tošo Dabac unutar okvira: fotografije baštine (od 9. studenoga do 3. prosinca 2017.).

Mnogi konzervatorsko-restauratorski zahvati provedeni su na umjetninama koje su posuđene radi izlaganja u muzejima izvan Hrvatske, a neke od većih izložbi na koje su putovali radovi

iz fundusa su bile u Kunstmuseumu Lichtenstein (od 9. lipnja do 3. rujna 2017.), Kunstmuseen Krefeld (od 1. listopada 2017. do 14. siječnja 2018.), izložba Julija Knifera, Museum Haus Konstruktiv u Zürichu te radovi Toma Gotovca u Muzeju moderne i suvremene umjetnosti Rijeka.

Početkom godine Odjel je organizirao, koordinirao i sudjelovao u pakiranju izložbe Dalibora Martinisa. Za retrospektivu Brace Dimitrijevića Odjel zaštite i restauracije bio je zadužen, osim konzerviranja i restauriranja i praćenja stanja, za nabavu materijala i elemenata instalacija, izradu elemenata instalacija, pripremu pristiglih radova za izlaganje te produkciju instalacije Lascaux 2000.

Početkom godine M. Pavić i V. Meštrić stručna komisija Muzeja moderne umjetnosti u New Yorku (MoMA) dodijelila je stipendiju Andrew W. Mellon za sudjelovanje na radionici „Getting Started:A Shared Responsibility, Caring for Time-Based Media Artworks in Collections” u MoMA-i (od 2. do 6. svibnja 2017).

ZUP – stalni postav

1. Đorđe Jandrić, Peta skulptura, 1991. cipele, metalna pločica, postament (pleksiglas, željezo), inv. br. 2971
2. Ben Vautier, Viseća skulptura s harmonikom, 1990., asamblaž; drvo, akrilik, harmonika, uže, 60 x 50 x 18 cm, inv. br. 3890
3. Dalibor Martinis, Krugovi između površina, 1994./1995., instalacija, inv. br. 3097 (A-B)
4. Stevan Luketić, Skica za skulpturu, 1959., žica
5. Giuseppe Santomaso, Znaci u materiji, 1960. ulje/platno, 41,1 x 32,9 cm, inv. br. 739
6. Jan Fabre, Pljujem na vlastiti grob, 2007., instalacija, inv. br. 4789
7. Dadamaino, Progetto Companibile, 1966., drvo, plastika, boja, 86,5 x 87,3 x 5 cm, inv. br. 2942
8. Edoardo Landi, Vertikalna varijabilna sferna refleksija, 1969., čelik, papir, tempera, flaks, karton, 70 x 70 x 8,5 cm, inv. br. 2938

POVREMENE IZLOŽBE

Izložba u tijeku – Translocal: Museum as a Toolbox (od 14. siječnja do 14. veljače 2107.)

1. Ugo La Pietra, Alternativni vodič Zagrebom, 1975., kolaž/ultrapas, fotografije u boji, 700 x 700 mm, inv. br. 1749
2. Boris Bućan, plakat Dijaspore jučer danas sutra, inv. br. 4510 (1-6)

Nagrada za hrvatsku suvremenu umjetnost T –HT@msu.hr, (od 10. ožujka do 9. travnja 2017.)

1. Vlasta Žanić, Inflatus Mobilus, 2016., stiropor, akrilni kit, akrilna boja, drvo, metalni mehanizam (motor)

Braco Dimitrijević – retrospektiva (od 27. travnja do 21. lipnja 2017.)

2. Triptychos Post Historicus, 1975. – 2016., serija od 15 slika dimenzija 50 x 70 cm

3. Najnovije slike Brace Dimitrijevića, 1972.

4. Tri muzejske izložbe, 1975., serija od tri slike

Ivan Prtenjak: Ab ovo

1. 27 crteža

2. DNK Leonarda da Vinci, 2017., uljani pastel na kartonu, šest slika

3. Simboli prostora: Yin-Yang, Nedogled, Nebo, Zemlja, Ovum, Zelena potkova, 2017., pastel na kartonu, šest slika

4. Muzej u muzeju, 2017., olovka u boji na kartonu, 11 crteža

Ivana Franke: Strujanje percepcije (svemirni misli)

1. Interconnection, 2009.

2. 2-3D, umjetnička knjiga

3. Frame of reference 2, 2004.

4. Platonic bodies, 2002.

5. Pod (u suradnji sa S. Vujičićem i D. Očkom), 2005.

Tommi Grönlund i Petteri Nisunen: Siva zona

1. 23.5.2005., 2005., 24 analogna printa u boji na aluminijskim pločama

2. Ploha, trajni magnet, dodaci, žica od nehrđajućeg čelika

Vjenceslav Richter – retrospektivna izložba Buntovnik s vizijom

1. Maketa objekta vila Zagorje, idejni projekt, u suradnji s V. Ostrogovićem, 1963. – 1965., drvo, (vlasništvo: Ured Predsjednice Republike Hrvatske, Zagreb)

2. „SIS 9” Sistemsko slikarstvo, 1978., ulje na platnu
3. „SIS 10” Sistemsko slikarstvo, 1978., ulje na platnu
4. Sistemska plastika 1, 1964., aluminij
5. DVAS, 1968., aluminij
6. Jugoslavenski paviljon na EXPO-u 58 u Bruxellesu, dva tlocrta i presjek, ozalidna kopija, 1958.
7. Sinturbanizam, 1963./1964., tlocrt prizemlja zigurata, tuš/paus-papir ; dva presjeka zigurata, tuš/paus-papir ; dva presjeka zigurata, olovka, tuš/paus-papir; dva perspektivna presjeka zigurata, tuš/paus-papir; tlocrt bloka, tuš/paus-papir
8. Reljefometar 1, 1964., aluminij, plastika, željezo
9. Centra 3, 1964., aluminij
10. Stolac, oko 1952., kovano željezo, šperploča (vlasništvo: Hrvatski povijesni muzej, Zagreb)
11. Skica za predstavu Stvaramo operu (Mali dimnjačar), 1960., tempera/papir
12. Izložba knjiga NR Hrvatske, 1948., kolaž, olovka/karton
13. Gravitacijski crtež (mali format), 1999., tuš/papir
14. Prijedlog plakata za izložbu Autoput u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu, 1949., tempera/papir
15. Vertikalni ritmovi, 1968., aluminij
16. Trodimenzionalna grafika – kocka u galvaniziranom drvu, 1977., galvanizirano drvo

FUNDUS MSU-a

1. Boris Bućan plakati – 52 plakata – demontaža šesterodijelnih i 8-osmerodijelnih plakata s podloge
2. Tomislav Mikulić, Kompozicija, 1975., kolažirana kompjutorska grafika, podlijepljeno na platno, 200 x 150 cm, inv. br. 4380
3. Ferdinand Kulmer, Mart III 1968, 1968., ulje/platno, 1957 x 951 mm, inv. br. 1456
4. Branko Lepen, Bez naziva, 1989., obojeno željezo, 1100 x 350 x 300 cm, inv. br. 2819
5. Božidar Rašica, kompozicija, 1952., ulje na papiru, 48 x 62 cm, inv. br. 2679
6. Koloman Novak, Kompozicija 1, Kompozicija 2

Zbirka Benko Horvat

1. nepoznati autor, Studija muške glave, ulje na platnu, inv. br. BH 56 (vanjska suradnica Kristina Matković)

2. Jan Gossaert Mabuse, Sv. Cecilija, 16. st., crtež tušem i bijelom temperom na papiru, 15,2 x 14 cm, inv. br. 59 BH
3. Pietro Stefanoni, studija djevojčice po Agostinu Carraciju, 17. st., bakropis, 29,1 x 21 cm (otisak ploče 15,6 x 10,8 cm) inv. br. 88 BH
4. Giuseppe Rasaspina, Orest progonjen od Erinija po P. Pallagiju, 19. st., bakropis, 39,8 x 51,8 cm, inv. br. 110 BH
5. Giuseppe Rasaspina, Božica Tetis, po Allesandru Varotariju zv. Padovanino, 19. st., bakropis, 52,8 x 52,7 cm, inv. br. 108 BH
6. Giacomo Giovannini, Totila s vojnicima klanja se sv. Benediktu, list iz knjige II Claustro di San Michele in Bosco, po Ludovicu Carracciju, 1694., bakrorez, 61,2 x 45,2 (otisak ploče 55,8 x 37,5 cm), inv. br. 127 BH

Atelijer Kožarić

Konzervatorski i restauratorski radovi:

1. Ivan Kožarić, Dječak koji sjedi, 1955., gips / boja, 40 x 23 x 34 cm, inv. br. MSU AK 3517
2. Ivan Kožarić, Dvije figure, 1956., gips / boja, 52 x 31 x 8 cm, inv. br. MSU AK 3320
3. Ivan Kožarić, Glava, 1980-e, boja / gips, 25,5 x 22 x 17,5 cm, inv. br. MSU AK 3290

Konzervatorsko-restauratorske rade proveo je vanjski suradnik Alan Vlahov.

Zbirka Richter

1. SIS 8 (Sistemsко slikarstvo), ulje/platno, 1977., inv. br. MSU ZR 8
2. Sinusoide III., 1968., inv. br. MSU ZR 27
3. Sistarh, 1968., inv. br. MSU ZR 104
4. Sistarh, 1969., inv. br. MSU ZR 105
5. Sinusoide, 1968., inv. br. MSU ZR 106
6. Asimetrična centra, 1963., inv. br. MSU ZR 107 (druga faza)

Konzervatorsko-restauratorski radovi provela je Kristina Matković uz nadzor voditeljice Zbirke Richter i voditeljice Odjela zaštite MSU-a.

Međumuzejska suradnja

1. Julije Knifer: Meandar 20, 1965., ulje na platnu, mehanizam, 480 x 690 mm cm, inv. br. MMSU 1702 – cjeloviti konzervatorsko-restauratorski postupci na slici.
2. Prostorni modulator, 1953., vlasništvo: Moderna galerija Zagreb

3. DOKUMENTACIJA

Jasna Jakšić, voditeljica

Ivana Jelčić, arhivska tehničarka

Sanela Tepić, informatičarka

Matea Ljubičić, pripravnica

Program Dokumentacijskog i informacijskog odjela prvenstveno je usmjeren ka praćenju muzejskih programa te obradi postojeće građe iz dokumentacijskih fondova. Prioritet u obradi, digitalizaciji i preventivnoj zaštiti, uz posebne fondove MSU-a – Arhiv Novih tendencija i Arhiv Ivana Picelja, zbog osjetljivosti i vrijednosti građe ima fototeka izložbi.

3.1. Inventarna knjiga

U inventarnu knjigu muzeja upisane su sve otkupljene i darovane umjetnine. (v. 6. STRUČNI RAD)

3.3. Fototeka

Tijekom 2017. godine fotodokumentirane su četiri izložbe u prostoru povremenih izložbi MSU-a te 13 izložbi u stalnom postavu i MSU galeriji. Autorica je fotografске dokumentacije Ana Opalić.

3.5. Videoteka

Audiovizualno dokumentiranje (snimanje i montaža) predstavlja jednu od temeljnih djelatnosti muzeja. Audiovizualni odjel izrađuje AV dokumentacijski materijal s godišnjom muzejskom produkcijom te obrađuje muzejski fundus na digitalnim formatima za potrebe dokumentacije i reprodukcije. Prikupljena i producirana građa postupno se stručno obrađuje, digitalizira i informatički katalogizira da bi bila dostupna korisnicima. S obzirom na to da MSU nema stalno zaposlenog snimatelja, fotografa i montažera, taj se segment rada odjela rješava angažiranjem vanjskih suradnika. Prema programu rada Muzeja za 2017. godinu te u skladu s dodijeljenim sredstvima, održano je snimanje, montiranje tj. produkcija autorskih kraćih videouradaka sljedećih projekata/izložbi održanih u MSU galeriji: Petra Grozaj i Maria Sainz Rueda, Melita Kraus, Kristian Burda, Viktor Popović; za izložbe u sklopu projekta Sinturbanizam: Marko Tadić, Alem Korkut; za izložbe održane u velikom prostoru: THT@msu.hr – nagrada za hrvatsku suvremenu umjetnost, Braco Dimitrijević –

Retrospektiva, Dan Graham: Zabava za cijelu obitelj, Ivana Franke: Strujanje percepcije svemirskih misli, Tommi Grönlund i Petteri Nisunen: Siva zona; Vjenceslav Richter – Buntovnik s vizijom.

Realiziran je i autorski promotivni rad o djelatnosti MSU-a koji obuhvaća period od 2011. do 2017. i predstavlja reprezentativan presjek izložbene produkcije institucije. Autorica je svih navedenih materijala snimateljica i fotografkinja Ana Opalić.

Navedeni videoradovi stručno su obrađeni i uvedeni u bazu S++.

3.6. Hemeroteka

Hemeroteka: prikupljeno je 459 članaka o programima i aktivnostima MSU-a tijekom 2017. godine.

3.8. Stručni arhiv

U okviru priprema i realizacije retrospektivne izložbe Vjenceslava Richtera digitalizirano je 1900 fotografija iz Arhiva Vjenceslava Richtera. Građa je skenirana u formatu TIFF u rezoluciji 600 dpi, a svaki je digitalni zapis izведен u formatu JPEG u rezoluciji 150 dpi. U realizaciji projekta sudjelovali su: Vesna Meštrić, voditeljica projekta i Sanela Tepić, informatičarka.

3.9. Ostalo

Digitalizirano je i preventivno zaštićeno 4500 fotografija iz fototeke izložbi MSU-a. Fotografije su digitalizirane u visokoj rezoluciji i pohranjene u zaštitne vrećice te pridružene bazi izložbi MSU-a u programu za obradu sekundarne dokumentacije. U sklopu preventivne zaštite izrađene su izložbene kopije građe koja je pratiла izložbu stripa o Dimitriju Bašičeviću Mangelosu.

U potpunosti je digitaliziran Arhiv Marina Tartaglie, 4282 jedinice.

4. KNJIŽNICA

Jasna Jakšić, diplomirana knjižničarka, voditeljica

Zrinka Ivković, diplomirana knjižničarka

U skladu s odobrenim sredstvima za realizaciju, program Knjižnice MSU-a realiziran je kroz nabavku stručne literature, kataloga, monografija i časopisa te međuknjižničnu razmjenu. Posebni programi uključivali su i akciju Vlade Marteka Idealiziranje knjige te izborni kolegij Izabrane teme iz povijesti umjetnosti (voditeljica: dr. sc. Josipa Lulić, nositeljica: dr. sc. Jasna Galjer).

4.1. Nabava

Godine 2017. knjižnica je nabavila 635 publikacija (razmjenom, kupnjom ili darom).

U skladu s planom i programom nabave te s obzirom na raspoloživa sredstva, kupnjom je knjižnica pribavila 85 knjiga, najviše iz područja teorije suvremene umjetnosti, stripa, medijske umjetnosti, umjetničkih monografija, arhitekture, ali i iz drugih područja umjetnosti.

Obnovljeno je ukupno osam pretplata na stručnu periodiku (Camera Austria, Flash Art International, Frieze, Kunstforum International, Parkett, Komikaze, Život umjetnosti, Kontura).

Knjižnica MSU-a zaprimila je donaciju od ukupno 109 knjiga Annie Le Brun i Radovana Ivšića. U donaciji se, uz autorske knjige Annie Le Brun i Radovana Ivšića, nalaze i knjige s tematikom nadrealističkog pokreta i poezije 60-ih i 70-ih god. 20. st.

Ukupno 34 knjige iz donacije priključene su Zbirci rijetkih i starih izdanja.

Knjižničnom je fondu priključena i donacija 365 knjiga iz ostavštine Marije Braut.

Darovana knjižnica Marije Braut u prostoru čitaonice MSU-a izdvojena je kao zasebna i neodvojiva cjelina.

Razmjenom izdanja sa srodnim institucijama, muzejima i galerijama pribavilo se 169 naslova.

Godine 2017. Knjižnica je izvršila razmjenu sa 16 institucija u Hrvatskoj i 24 iz inozemstva, ukupno 40 adresa.

Novo partnerstvo za međuknjižničnu suradnju i razmjenu kataloga ostvareno je s tri muzejske knjižnice: Fakultet za medije i komunikacije (Beograd), MARe – Museum of Recent Art (Rumunjska) i Silesian Museum (Katowice).

4.2. Stručna obrada knjižničnog fonda

Do 31. prosinca 2017. u bazi za obradu knjižnične građe (K++) nalazi se 21 178 zapisa, od čega je 635 novoupisanih kataloških jedinica. Zbirci rijetkih i starih izdanja priključene su nove 54 jedinice. Obrađeno je 80 naslova i sveštića stručne periodike, a analitički su se u 2017. godini obradila 686 nova članka.

Upis građe 2017. godine u knjižničnu bazu K++ (časopisi i knjige s pripadajućim inventarnim brojevima) i njihova kataloška obrada (zаписа niže i više razine: sveštići časopisa, višerazinska obrada višetomnih knjiga) za 417 jedinica.

Do sada je obrađeno 3240 naslova i sveštića periodike, tj. 803 naslova.

4.3. Zaštita knjižnične građe

Preventivno su zaštićene 54 publikacije koje su priključene Zbirci rijetkih i starih izdanja te 417 publikacija iz Zbirke Benka Horvata.

4.4. Služba i usluge za korisnike

Odjel je surađivao s kustosima u pripremi sljedećih izložbi: Dan Graham: Zabava za cijelu obitelj, Ivana Franke / Tommi Gronlund Petteri Nisunen, Vjenceslav Richter: Buntovnik s razlogom, Marija Braut.

Tijekom 2017. godine uslugu knjižnice zatražilo je 62 vanjskih korisnika. Održano je ukupno 10 predavanja za vanjske korisnike, dva u sklopu projekta Vlade Marteka Idealizacija knjige i osam u sklopu suradnje s Odsjekom za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta. Predavanjima u sklopu programa knjižnice prisustvovalo je ukupno 135 posjetitelja.

4.5. Ostalo

4.5.1. Revizija knjižnice Arhiva Tošo Dabac – upis i djelomična obrada knjiga i časopisa
Početkom 2017. godine izvršila se revizija knjižnice Arhiva Tošo Dabac (Zrinka Ivković).
989 knjiga i kataloga te 1038 brojeva časopisa iz Knjižnice Arhiva Tošo Dabac upisano je u tablicu s osnovnim kataloškim podacima.

4.5.3. Uređivanje bibliografije za katalog Dana Grahama

Za katalog izložbe Dan Graham: Zabava za cijelu obitelj uređeni su bibliografski podaci.
(Zrinka Ivković)

4.5.4. Rad na bibliografiji kataloga izložbe Vjenceslava Richtera

Pripreme za katalog izložbe Vjenceslav Richter – buntovnik s vizijom (Zrinka Ivković), pisanje teksta Biblioteka Vjenceslava Richtera – knjižno blago likovne umjetnosti, arhitekture i dizajna u zelenoj oazi Zagreba te sastavljanje stručne bibliografije. Katalog broji 397 bibliografskih jedinica.

5. STALNI POSTAV

5.2. Izmjene stalnog postava

Naziv projekta: Zbirke u pokretu / stalni postav MSU-a

Kustosi projekta: Nada Beroš i Tihomir Milovac

Vrijeme održavanja: 1. siječnja – 31. prosinca 2017.

Mjesto održavanja: MSU

broj posjetitelja: 22 672

Nažalost, ove godine nije u cijelosti bilo moguće pratiti višegodišnju praksu izmjena djela u stalnom postavu, uglavnom su važna djela iznošena radi posudbi za domaće i inozemne izložbe. Izložbeni dio s gostujućim izložbama u kontekstu stalnog postava ostvaren je s nekoliko projekata kao što su bile izložba Jure Labaša, makedonskih umjetnika Yane Čalovskog i Hristine Ivanoske te Vlatke Horvat u okviru godišnjeg programa Studija Kožarić. Obilježili smo godišnjicu smrti umjetnika i kustosa Dimitrija Bašičevića Mangelosa promocijom i izložbom stripa autora Ivane Armanini i Marka Goluba.

6. STRUČNI RAD

Tijekom 2017. kustosi Odjela zbirk i radili su na redovitim stručnim poslovima inventarizacije, katalogizacije muzejskog fundusa, stručnoj obradi i dokumentaciji u programskom paketu M++ koji uključuje digitalnu inventarnu knjigu muzejske građe, knjigu

ulaza, knjigu izlaza i knjigu pohrane. Pohađale su se edukacije u Muzejskom dokumentacijskom centru.

U računalnom programu M++: inventirano je ukupno 158 jedinica. Za zbirke MSU-a donirano je 149 i otkupljeno 13 umjetnina, a sve su akvizicije inventirane i katalogizirane. Kustosi su koordinirali poslove posudbe, otkupa, donacija i ustupanja muzejske građe radi fotografiranja i stručnog rada. Tijekom godine u Knjigu ulaska MSU-a upisano je 112 umjetnina, knjigu izlaska 248 umjetnina, a u knjigu pohrane pet. Za izlaganje na izložbama u zemlji i inozemstvu posuđene su 244 umjetnine. Kustosi redovito odgovaraju na upite vanjskih korisnika o atribuciji, posudbama građe te prijedlozima za otkup ili donacije djela suvremene umjetnosti, a ustupaju građu na uvid za snimanje emisija te stručni i znanstveni rad. U Arhivu Tošo Dabac kontinuirano se radilo na digitalizaciji negativa i ostale fotografске i dokumentarne građe Toše Dabca te je ukupno digitalizirano 7415 jedinica fotografске građe i 1320 jedinica dokumentarne građe. Primarnu obradu građe u računalnom programu M++ obavlja kustosica Ivana Janković. Inventirane su ukupno 3703 jedinice. Preventivno je zaštićeno 14 957 jedinica.

6.1. Stručna obrada muzejske građe

ODJEL ZBIRKI

Kontinuiran rad na stručnoj obradi umjetnina, sustavnoj računalnoj obradi muzejske građe, dopunjavanju katalogizacije inventariziranih radova i dokumentacije u informacijskom sustavu M++ vodenjem evidencije o smještaju, izlaganju radova, utvrđivanju vrijednosti radova.

Standardni poslovi povezani s radom na zbirci: pisanje strategija razvoja zbirke, sastavljanje prijedloga za otkupe i donacije, organizacija posudbi umjetnina za muzejske institucije – priprema i realizacija posudbenih ugovora, koordinacija transporta i opremanja radova, nadgledanje pakiranja radova, izrada dokumentacije i specifikacija koje prate muzejske predmete.

Napravljen je odabir i fotografiranje umjetnina za restauraciju u 2018. godini u suradnji s Hrvatskim restauratorskim zavodom.

Tijekom 2017. godine inventarizirano je 59 radova koji pripadaju Zbirci crteža, grafika, plakata i radova na papiru. Riječ je o novopristiglim radovima u Zbirku putem donacija ili otkupa. Radovi su pregledani, popisani (autor, naziv rada, signature, napomene, dimenzije,

stanje, izvor nabave, smještaj) i označeni inventarnim brojem. Svaki rad zaštićen je beskiselinskim papirom i smješten u označenu ladicu u odgovarajući ladičar ili je smješten na mrežu. Obrada građe podrazumijevala je uobičajene muzeološke pristupe obrade predmeta; atribucija, datacija djela, mjerjenje dimenzija, opis stanja, opis tehnike, fotografiranje te upis u digitalnu bazu M++. Svi radovi s pripadajućim elementima upisani su u digitalnu bazu M++ i pridružena im je identifikacijska fotografija.

Nastavljen je kontinuirani rad na izradi temeljne fotodokumentacije koja uključuje snimanje, evidentiranje, pohranu i pridruživanje fotografija kataloškim jedinicama u bazi podataka M++. Fotografirano je 59 radova iz Zbirke koji nisu imali identifikacijsku sliku u bazi. Uz fotografiju je pridružen inventarni broj i prezime autora te je identifikacijska fotografija pridružena kataloškoj jedinici.

6.2. Revizija građe

Izvršena je redovita revizija Zbirke Vjenceslava Richtera i Nade Kareš Richter, Donacije Silvane Seissel i Arhiva Tošo Dabac. Utvrđeno je stvarno stanje umjetnina, raspoređene su na police i zapisano je mjesto smještaja. Svakodnevno se vodio zapisnik rada. / Nataša Ivančević

6.3. Posudbe i davanje na uvid

Vesna Meštrić

U Knjigu izlaska MSU-a upisano je ukupno 248 umjetnina:

Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, izložba Dimitrije Popović – retrospektiva (tri umjetnine)
Moderna galerija, Zagreb, izložba Sve naše životinje – animalizam u hrvatskoj umjetnosti (pet umjetnina)

Gradski muzej Karlovac, izložba Autoportreti / Selfie (jedna umjetnina)

Umjetnički paviljon, Zagreb, izložba Hommage à Miljenko Stančić (četiri umjetnine)

Gliptoteka HAZU-a, Zagreb, izložba Ljube Ivančića (jedna umjetnina)

Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Rijeka, izložba Projekcije – Antun Motika i nasljeđe eksperimenta (10 umjetnina)

Moderna galerija / Galerija Adris, Rovinj, izložba Marije Ujević Galetović (jedna umjetnina)

Moderna galerija, Ljubljana, izložba The Legacy of 1989 / Case study: the second Yugoslav Documents (pet umjetnina)

Umjetnički paviljon, Zagreb, izložba Šuma (jedna umjetnina)

Povijesni i pomorski muzej Istre, Pula, izložba Gajba i tić (tri umjetnine)

Muzej savremene umetnosti, Skopje, izložba Mihajla Arsovskog (65 umjetnina)
Interkapital, Zagreb, (jedna umjetnina)

Kunstmuseum, Lichtenstein, izložba Gorgona (61 umjetnina)

Umjetnička galerija, Dubrovnik, izložba Ljubo Ivančić, (jedna umjetnina)

Galerija Kranjčar, Zagreb, izložba Mentalni sklop Ivan Ladislav Galeta – Damir Čučić (jedna umjetnina)

Moderna galerija / Galerija Adris, Rovinj, izložba Vojina Bakića (četiri umjetnine)

Poloc-Krasner Hause, New York, izložba Abstract expressionist, Behind the Iron Curtain (jedna umjetnina)

Steinberg Mueum of Art, New York, izložba Abstract expressionist, Behind the Iron Curtain (jedna umjetnina)

Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, izložba Vasko Lipovac (jedna umjetnina)

Gradski muzej Varaždin, izložba Hommage à Miljenko Stančić (četiri umjetnine)

Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Rijeka, izložba Tomislav Gotovac – anticipator kriza (dvije umjetnine)

Kunstmuseen, Krefeld, izložba EXAT 51 – Experimental Atelier Synthesis of the Arts in Post-War Yugoslavia Ideology, Abstraction and Architecture (43 umjetnine)

Centar za kulturu Novi Zagreb, Galerija Vladimir Bužančić, izložba Tijelo i um trudnice (jedna umjetnina)

Moderna galerija, Zagreb, izložba Slavko Šohaj (četiri umjetnine)

Haus der Konstruktiv, Zürich, izložba Julije Knifer (šest umjetnina)

Mestna galerija, Ljubljana, izložba Tugo Šušnik (dvije umjetnine)

Museum of Modern Art, Varšava, izložba The Other Trans-Atlantic: Kinetic and Op Art in Eastern Europe and Latin America 1950s–1970s (11 umjetnina)

Latvian National Museum of Art, Riga, izložba YOU'VE GOT 1243 UNREAD MESSAGES. The Last Generation Before the Internet (jedna umjetnina)

U svrhu restauriranja i uokvirivanja predano je četiri umjetnine

U Knjigu pohrane MSU-a upisano je pet umjetnina

U Knjigu ulaska MSU-a upisano je 112 umjetnina.

Vođenje poslova posudbe umjetnina iz fundusa MSU-a drugim ustanovama:

- Gradska ured za obrazovanje, kulturu i sport (četiri umjetnine)
- Gradska skupština grada Zagreba (39 umjetnina)
- Hrvatska narodna stranka (13 umjetnina)
- Hrvatski sabor (15 umjetnina)
- Ministarstvo kulture RH (osam umjetnina)
- Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija RH – Veleposlanstvo RH u Londonu (pet umjetnina)
- Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija RH – Veleposlanstvo RH u Parizu (20 umjetnina)
- Muzeji hrvatskog zagorja (jedna umjetnina)
- Muzej grada Splita (dvije umjetnine)
- Muzej hvarske baštine (jedna umjetnina)
- Odvjetničko društvo Bogdanović, Dolički i partneri (tri umjetnine)
- Ured predsjednice RH (tri umjetnine)
- Ustavni sud RH (10 umjetnina).

6.4. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

Mirta Pavić

- Ludwig Museum, Budimpešta, konferencija Maps o konzervatorsko-restauratorskom pristupu medijskoj umjetnosti (23. i 24. ožujka 2017.)
- 9. Susreti restauratora i preparatora Hrvatskog muzejskog društva, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka (24. i 25. svibnja 2017.)
- sudjelovanje s predavanjem i plakatom o restauraciji i održavanju instalacije Krugovi između površina Dalibora Martinisa (I. Drmić)
- sudjelovanje s plakatom o konzervaciji i prezentaciji Bućanovih plakata na izložbi u MSU (M. Pavić)
- Hrvatsko muzejsko društvo – Mirta Pavić, obavljanje dužnosti koordinatorice Sekcije restauratora i preparatora HMD-a te u izvršnom odboru HMD-a
- Museum of Modern Art (MoMA) New York, radionica Getting Started: A Shared Responsibility, Caring for Time-Based Media Artworks in Collections (od 2. do 6. svibnja 2017.) – M. Pavić i V. Meštrić dobile su od MoMA-e stipendiju Andrew W. Mellon za sudjelovanje na radionicama (prijave je recenzirala MoMA-ina stručna komisija)

- Gels in conservation, London (od 16. do 19. studenoga 2017.), međunarodna konferencija o metodama čišćenja gelovima u konzervaciji i restauraciji, organizacija: International Academic Projects i Tate

Nataša Ivančević

- „The turn of the traditional paradigm of shaping human figure in the art of the fifth decade of the twentieth century” – International Scientific Conference: Modernist Sculpture and Culture: Historiographical Approaches and Critical Analyses Conference, Faculty of Humanities and Social Sciences in Split, 27. listopada 2017., izlaganje
- Konferencija Kreativni muzej A/C/T/S, Tehnički muzej i Radiona.org, 2. ožujka 2017.
- Public Memory in the U.S.: How we remember and commemorate the past, Dr. Brebt Glass, Smithsonian National Museum of American History, 27. travnja 2017., MSU
- European Museum of the Year Award (EMYA), od 3. do 5. svibnja 2017., organizacija: EMYA i Etnografski muzej, MSU Zagreb
- IV. Kongres muzealaca Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem, Vukovar, od 11. do 14. listopada 2017.
- Simpozij o fotografskoj baštini u muzejima, organizacija: MDC, 25. listopada 2017.
- Participatory Governance in Culture / Sudioničko upravljanje u kulturi, međunarodna konferencija Rijeka, organizacija Kultura Nova, od 22. do 24. studenoga 2017.

Ivana Kancir

- sudjelovanje na 4. Kongresu muzealaca Hrvatske u Vukovaru od 11. do 14. listopada 2017. s izlaganjem „Lisje žuto – idejno rješenje Centralnog groblja u Novom Sadu autora Josipa Seissela”
- sudjelovanje na 20. AKM seminaru – Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture/ GLOCAL – Zajedničko, a različito – načela interoperabilnosti u AKM zajednici, Poreč, od 22. do 24. studenoga 2017. s izlaganjem „Rana kompjuterska grafika i kompjuterska animacija u Hrvatskoj, Donacija Tomislava Mikulića MSU Zagreb”

Martina Munivrana

- Breda's Lesson, A symposium on the art and life of Breda Beban, Trieste, Studio Tommaseo, via del Monte 2/1, 22.4. 2017, izlaganje „Breda Beban u kontekstu feminističke i postkolonijalne teorije”

Vesna Meštrić

- „Runaway Art – edukativni projekt MSU-a”, okrugli stol „Tko o čemu? Mladi o umjetnosti!”, MSU Zagreb, 9. veljače 2017.
- „Vjenceslav Richter – opus arhitekta i umjetnika”, Škola primijenjene umjetnosti i dizajna, Zagreb, 31. siječnja 2017.
- „Vjenceslav Richter – opus arhitekta i umjetnika”, Tekstilno-tehnološki fakultet, Zagreb
- „The media art preservation symposium”, Ludwig Museum, Budimpešta, (od 22. do 25. ožujka 2017.), sudjelovanje na savjetovanju bez izlaganja
- „Likovno-pedagoška istraživanja u ranome i predškolskom odgoju i obrazovanju”, Dječji vrtić Špansko, Zagreb, 20. travnja 2017.
- „Arhitektonski projekti Vjenceslava Richtera objektivom Toše Dabca”, 9. Dani Toše Dabca, Arhiv Tošo Dabac, 1. prosinca 2017.
- „Trigon i Vjenceslav Richter 1967. – 1975.”, okrugli stol „Trigon 67/17 – ambiente nuovo / post environment”, MSU Zagreb, 9. studenoga 2017.
- Lana Gospodnetić, Vesna Meštrić, Vedrana Mrvelj, „Umjetnost i djeca – Suradnja DV-a Špansko i Zbirke Richter”, stručni skup za odgojitelje

Radmila Iva Janković

- Međunarodni simpozij „Trigon 67/17 – perspektive”, sudjelovanje u razgovoru „Trigon u recentnim kustoskim istraživanjima”, MSU Zagreb, 9. studenoga 2017.

Jasna Jakšić

- Izlaganje i sudjelovanje na okruglom stolu „The School and the Museum as a Dispositif of Education“, Moderna Galerija Ljubljana, 12.9.2017.
- Međunarodni simpozij „Trigon 67/17 – perspektive”, sudjelovanje u razgovoru „Trigon u recentnim kustoskim istraživanjima”, MSU Zagreb, 9. studenoga 2017.

Snježana Pintarić

- Zadar, izlaganje „MSU kao destinacija kulturnog turizma” na konferenciji „Iseljenički turizam – globalna i nacionalna perspektiva”, 30. lipnja 2017.
- sudjelovanje na IV.Kongresu muzealaca Hrvatske, 12. i 13. listopada 2017.
- Kulturfundraising und Sponsoring Verband Austria, Beč – seminar o sponzorstvima i fundraisingu u kulturi, od 7. do 9. studenoga 2017.

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

Nataša Ivančević // tekst u katalogu izložbe SintArt08, Alem Korkut, Gravitacija / Gravitation, Muzej suvremene umjetnosti Zagreb

Nataša Ivančević // tekst u katalogu izložbe Bez naziva (Arhiv ST3: Vojna bolnica) / Untitled (Archive ST3: Military Hospital), Muzej suvremene umjetnosti Zagreb, Multimedijalni kulturni centar Split

Kristina Bonjeković Stojković // „Opus на Михајло Арсовски во збирката плакати на Загребскиот музеј на современа уметност (Opus Mihajla Arsovskog u Zbirci plakata zagrebačkog Muzeja suvremene umjetnosti)”, predgovor u katalogu izložbe Mihajlo Arsovski plakati, MSU Skopje

Radmila Iva Janković // intervju s Ivanom Moudovom u povodu performansa u MSU-u „Performing an Exhibition”, Triptih, 3. program Hrvatskoga radija

Radmila Iva Janković // „Miljenko Horvat”, tekst u katalogu izložbe Gorgona, Kunstmuseum Lichtenstein, Vaduz

Radmila Iva Janković // „Pogled kroz dvosmjerno zrcalo”, tekst u katalogu izložbe Dan Graham: Zabava za cijelu obitelj, MSU Zagreb

Radmila Iva Janković // tekst o fotografiji Željka Jermana iz ciklusa „Slike (iz)umrlih albuma” za emisiju Jedno djelo, HTV 3

Radmila Iva Janković // „Promatranje/Drugi”, tekst u knjizi Kritika/Teorija/Pojmovi u novoj hrvatskoj umjetnosti, Art magazin Kontura

Radmila Iva Janković // tekst o izložbi Tko si ti? / Wer bist du?, 200 godina portreta, Neue Galerie Graz, od 25. svibnja do 30. rujna 2017. – Triptih, 3. program Hrvatskoga radija

Pintarić, Snježana // Ivan Prtenjak – ili kako slikom objasniti arhitekturu, katalog izložbe, MSU Zagreb, od 26. rujna do 15. listopada 2017.

Pintarić, Snježana // Braco Dimitrijević, uvod u katalogu izložbe, MSU Zagreb, od 27. travnja do 21. lipnja 2017.

6.8. Stručno usavršavanje

- posjet predotvaranju 57. Venecijanskog bijenala Viva Arte Viva i popratnim izložbama od 10. do 12. svibnja 2017. / Nataša Ivančević, Snježana Pintarić

Nataša Ivančević

- sudjelovanje na radionici o izlučivanju građe, 25. svibnja 2017., voditeljica: Dieuwertje Wijsmuller, Arheološki muzej,
- posjet izložbi Documenta na više lokacija, Kassel, od 8. do 10. lipnja 2017.
- sudjelovanje na radionici/seminaru na temu dokumentacijske obrade muzejskih predmeta kao i grupa muzejskih predmeta koji čine cjelinu i smjernice za izradu popisa zbirki za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za muzejske i galerijske zbirke, organizator: Muzejski dokumentacijski centar i Link2, 30. studenoga 2017.
- sudjelovanje na radionici/seminaru o radu u novoj M++ aplikaciji Modulor++, MSU, 16. studenoga 2017.

Jasna Jakšić

- studijski boravak u Grazu, Beču i Linzu u organizaciji Austrijskog kulturnog Foruma i muzeja Kunsthau, Graz
- proučavanje arhive međunarodnih izložbi Trigon (arhiva Neue Galerie, Graz)
- posjeti atelijerima umjetnika u Grazu i Beču
- razgledavanje izložbi s fokusom na austrijsku suvremenu umjetnost u muzejima i galerijama u Grazu, Beču i Linzu (Kunsthau, Graz; Neue Galerie, Graz; Galerija Rotor Graz; Mumok, Beč; Galerija Michaela Stock, Beč; Lentos Muesum Linz...)

Documenta 14 – Atena i Kassel, stipendija Goethe instituta za kustose iz jugoistočne Europe
Ivana Kancir

- stručno usavršavanje na međunarodnoj konferenciji MAPS Media Art preservation Symposium, 23. i 24. ožujka 2017., Ludwig Museum, Budimpešta, koja je posvećena medijskoj umjetnosti te praktičnim i tehničkim informacijama, a tiču se muzejskih i novomedijskih zbirki i audiovizualnih i digitalnih arhiva

Kristina Bonjeković Stojković

- sudjelovanje na radionici/seminaru na temu dokumentacijske obrade muzejskih predmeta kao i grupa muzejskih predmeta koji čine cjelinu i smjernice za izradu popisa zbirki za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za muzejske i galerijske zbirke – MDC, 30. studenoga 2017.
- stručno putovanje na 57. Venecijanski bijenale
- posjet izložbama: Kunsthau, Graz – Graz Architecture i Up into the Unknown

Vesna Meštrić

- „Getting Started: A Shared Responsibility, Caring for Time-Based Media Artworks in Collections”, od 2. do 5. svibnja 2017., The Museum of Modern Art, New York, stručno usavršavanje

Radmila Iva Janković

- studijski boravak u Grazu, Beču i Linzu u organizaciji Austrijskog kulturnog Forum-a i muzeja Kunsthau-s, Graz
- proučavanje arhive međunarodnih izložbi Trigon (arhiva Neue Galerie, Graz)
- posjeti atelijerima umjetnika u Grazu i Beču
- razgledavanje izložbi s fokusom na austrijsku suvremenu umjetnost u muzejima i galerijama u Grazu, Beču i Linzu (Kunsthau-s, Graz; Neue Galerie, Graz; Galerija Rotor Graz; Mumok, Beč; Galerija Michaela Stock, Beč; Lentos Muesum Linz...)
- Documenta 14, Kassel

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

Nataša Ivančević

- članica Stručnog povjerenstva za ocjenjivanje stručnih i znanstvenih radova u muzejskoj struci onih osoba koje ostvaruju ostale uvjete za obavljanje poslova višeg kustosa i muzejskog savjetnika, pri Ministarstvu kulture
- članica međunarodnog žirija austrijske umjetničke Nagrade za mlade umjetnike/ce Red Carpet Croatia 2017
- mentorica kustosici pripravnici u Odjelu zbirk Martinii Gašpar

Ivana Kancir

- stručne konzultacije o radu Josipa Seissela na regulatornoj osnovi Čakovca za potrebe publikacije i izložbe o djelatnosti Zavod za prostorno uređenje Međimurske županije, Čakovec pod nazivom „Transformacija prostora Međimurja kao rezultat prostornog planiranja i uređenja”
- stručne konzultacije o muzejskoj bazi podataka M++ i S++ (Link2)

Vesna Meštrić

- redovite konzultacije s tvrtkom Link 2 o računalnoj bazi M++, Knjizi ulaska, Knjizi izlaska i Knjizi pohrane
- stručna pomoć i uvid u arhivsku građu Zbirke Richter: dr. Eva Badura-Triska (MUMOK, Beč), dr. Ivan Rupnik (Northeastern University School of Architecture, Boston), dr. Ivo Čović (Politecnico di Milano), dr. Karin Šerman (Arhitektonski fakultet u Zagrebu), Maroje Mrduljaš (Arhitektonski fakultet u Zagrebu), Vanja Brdar Mustapić (Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb), Lovorka Magaš Bilandžić (Filozofski fakultet u Zagrebu), Günther Holler-Schuster (Neue Galerie, Graz)

6.10. Urednički poslovi, recenzije knjiga i članaka

Nataša Ivančević, urednica kataloga (s Jasminkom Babić) izložbe Bez naziva (Arhiv ST3: Vojna bolnica) / Untitled (Archive ST3: Military Hospital), Muzej suvremene umjetnosti Zagreb, Multimedijalni kulturni centar Split

Ivana Kancir, urednica kataloga T-HT@MSU.HR, MSU, Zagreb, 2017.

Vesna Meštrić

SintArt07 – Marko Tadić, Man standing at Museum looking at something, MSU Zagreb, urednica: Vesna Meštrić

SintArt08 – Alem Korkut – Gravitacija, MSU Zagreb, urednica: Vesna Meštrić

Vjenceslav Richter – Buntovnik s vizijom, MSU Zagreb, urednice: Martina Munivrana, Vesna Meštrić

Dunja Janković, Richterova igra, MSU Zagreb, urednice: Jasna Jakšić, Vesna Meštrić

Ivana Armanini, Marko Golub, Mangelos Vol. 1, MSU Zagreb, urednice: Jasna Jakšić, Vesna Meštrić

Snježana Pintarić

urednica kataloga Braco Dimitrijević

urednica kataloga Ivica Prtenjak

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

Nataša Ivančević: ICOM, CIMAM, Hrvatsko muzejsko društvo, ULUPUH

Radmila Iva Janković: AICA

6.12. Informatički poslovi

Digitalizacija Zbirke crteža, grafika, plakata i radova na papiru.

Tijekom 2017. godine projekt digitalizacije obuhvatio je fotografiranje radova u visokoj rezoluciji i stručnu obradu, izradu fotodokumentacije te preventivnu zaštitu i pohranu najosjetljivijih radova u vidu sprječavanja mehaničkih oštećenja nastalih fizičkom manipulacijom izvornicima. U obzir je također uzeta preventivna, ali i trajna zaštita građe Zbirke stvaranjem fototeke za pohranu i za online zbirku sustavnim sređivanjem fonda digitalnih preslika. Primarni ciljevi digitalizacije muzejske građe zaštita su izvornika te mogućnost izrade izložbene kopije. Očekivani je proizvod ovog projekta izvedena i širokoj i stručnoj javnosti dostupna fotodokumentacija o muzejskoj građi Zbirke, kao i kvalitetna dokumentacija master-snimki za potrebe izdavačke djelatnosti (kataloga, deplijana, plakata izložbi) i suradnje s medijima (promidžba događanja, tisak, časopisi) usustavljena u digitalnu bazu podataka.

Projekt se odvijao u više etapa, a tijekom 2017. ostvarene su sljedeće aktivnosti:

- izvršeno je sastavljanje metapodataka radova iz Zbirke koji do sada nisu digitalizirani u visokoj rezoluciji – format TIFF
- provedena je priprema građe za snimanje prema prethodno izrađenom izboru radova i sastavljenim metapodacima
- provedena je izrada novih metapodataka prema digitaliziranim radovima
- izvršeno je pohranjivanje master-snimki na vanjske tvrde diskove (TIFF 300 dpi) i izvedenih manjih formata (JPEG 72 dpi, JPEG 800 dpi) na mrežnu bazu podataka te u program M++
- izvršena je implementacija metapodataka radova koji su digitalizirani i obrađeni u muzejsku bazu M++ (u M++ upisan je za svaku fotografiju u visokoj rezoluciji njezin smještaj na vanjskom tvrdom disku te je stvorena poveznica s digitaliziranom jedinicom i njezinom vanjskom pohranom u svrhu bržeg i lakšeg pretraživanja)
- izrađen je završni popis svih digitaliziranih inventarnih jedinica.

Projekt digitalizacije Zbirke crteža, grafika, plakata i radova na papiru stavio je naglasak na odabir radova iz Zbirke koji zahtijevaju digitalizaciju u visokoj rezoluciji, a riječ je pretežno o radovima prve polovice 20. st. koji predstavljaju najvažnije pojave avangardne i moderne umjetnosti na ovim prostorima. Projekt je uspješno završen sa 632 digitalizirana inventarna rada, što ukupno s podbrojevima pojedinih inventarnih radova iznosi 1104 digitalizirane jedinice. Sve digitalizirane jedinice u svojim nazivima nose inventarni broj (i podbroj) te

prezime umjetnika te su u master-formatu (TIFF 300 dpi) i izvedenim manjim formatima (JPEG 72 dpi, JPEG 800 dpi) pohranjene na vanjske tvrde diskove (disk My book pro).

Vesna Meštrić

- urednica web-portala www.baunet-info.com, portal europskoga istraživačkog i izložbenog projekta „Bauhaus – umrežavanje ideja i prakse“

7. ZNANSTVENI RAD

7.3. Znanstveno usavršavanje

Pohađanje 5. i 6. semestra te doktorskih kolegija poslijediplomskoga doktorskog studija povijesti umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu / Nataša Ivančević

Obrana završnog ispita /doktorskog ispita iz područja disertacije na poslijediplomskom doktorskom studiju književnosti, izvedbenih umjetnosti, filma i kulture / Martina Munivrana

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

9.1. PROSTOR ZA POVREMENE IZLOŽBE

Naziv izložbe: **T-HT nagrada – Nagrada za hrvatsku suvremenu umjetnost**

Mjesto održavanja i prostor: Muzej suvremene umjetnosti Zagreb, Prostor za povremene izložbe

Vrijeme trajanja: od 10. ožujka do– 9. travnja 2017.

Kustosica i autorica likovnog postava: Ivana Kancir

Opseg: 29 radova (instalacije, video, slike, fotografije, crteži, multimedija)

Web-adresa: <http://www.msu.hr/#/hr/20909/>

Vrsta: umjetnička, skupna

Muzej suvremene umjetnosti Zagreb i Hrvatski Telekom desetu su godinu zaredom organizirali natječaj za dodjelu četiriju nagrada za rade s područja hrvatske suvremene vizualne umjetnosti pod nazivom T-HTnagrada@msu.hr – Nagrada za hrvatsku suvremenu umjetnost. Ova jedinstvena suradnja MSU-a i HT-a omogućila je pravodobni otkup nekih od

najvažnijih recentnih djela nastalih u kontekstu hrvatske umjetničke scene. Nagrađeni i otkupljeni radovi našli su svoje mjesto kako u stalnom postavu muzeja tako i u međunarodnim prezentacijama muzeja i muzejskih zbirki. Recentnost prijavljenih radova, dinamika projekta i odabir pozvanih autora čine ovaj iznimno uspješan projekt sponzorstva i partnerstva u kulturi zapravo jedinim relevantnim presjekom suvremenoga hrvatskog stvaralaštva na polju vizualne kulture.

Na otvoreni natječaj koji je trajao od 1. prosinca 2016. do 13. siječnja 2017. ovaj su put pristigla 243 rada, a pteročlano stručno povjerenstvo u sastavu: mr. sc. Snježana Pintarić, ravnateljica MSU-a Zagreb, muzejska savjetnica, predsjednica stručnog povjerenstva; Nataša Ivančević, muzejska savjetnica MSU-a Zagreb; Rainald Schumacher, kustos, Office for Art, Berlin; Katrin Bucher Trantow, viša kustosica, Kunsthause Graz i Ivan Posavec, fotograf i snimatelj odabralo je 26 radova za ovogodišnju izložbu. Zajedno s tri pozvana umjetnika na izložbi je izlagalo 29 autora te jedan umjetnički dvojac. Stručno je povjerenstvo za izložbu 2017. odabralo sljedeće umjetnike i radove: Jelena Bando, Ivan Fijolić, Fokus grupa, Irena Frantal: de+/-konstrukcija, Darko Fritz: Novi Južni Zagreb, Martina Grlić: Kolektivni snovi, Igor Grubić: Spomenik, Josip Pino Ivančić, Leo Kadele, Tjaša Kalkan, Luka Kedžo, Alem Korkut, Daniel Kovač, Denis Krašković, Darko Masnec, Ines Matijević Cakić, Nadija Mustapić, Dan Oki, Neven Petrović, Marija Plečko i Petra Orbanić, Renata Poljak, Viktor Popović, Jasenko Rasol, Lana Stojićević, Borko Vukosav, Vlasta Žanić. Troje odabranih umjetnika ove su godine bili Duje Jurić, Davor Sanvincenti i Igor Ruf.

Budući da nije riječ o izložbi s unaprijed zadanim problemskom okosnicom, zbog velikog postotka visokokvalitetnih djela koja svake godine pristignu na natječaj HTnagrada@msu.hr posve je opravdano reći kako ova manifestacija predstavlja relevantni presjek trenutačnog stanja u hrvatskoj suvremenoj umjetnosti u kojoj su ravnopravno zastupljene sve generacije umjetnika.

Otkupne su nagrade dodijeljene slijedom: 1. nagrada – Igor Grubić za film Spomenik, 2015., 2. nagrada – Davor Sanvincenti za multimedijalnu instalaciju pod nazivom Nedefinirana divljinina, 2014./2015., 3. nagrada – Ines Matijević Cakić za crtež kosom na tkanini pod nazivom Portret s kosom, 2017. Nagradu publike, četvrту nagradu koja se dodjeljuje u sklopu projekta HTnagrada MSU Zagreb – Nagrada za hrvatsku suvremenu umjetnost osvojila je Tjaša Kalkan za seriju fotografija pod nazivom Dijalozi iz 2016. godine.

Korisnici: šira publika MSU-a, umjetnici, kustosi, istraživači, studenti, učenici

Naziv projekta: **Braco Dimitrijević – retrospektiva**

Kustosica projekta: Snježana Pintarić

Vrijeme održavanja: od 27. travnja do 21. lipnja 2017.

Mjesto održavanja: MSU, Prostor za povremene izložbe

Broj posjetitelja: 3532

Braco Dimitrijević jedan je od svjetskih pionira konceptualne umjetnosti.

Godine 1969. upisao je Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu i diplomirao na odjelu za slikarstvo. Završio je poslijediplomski studij na sveučilištu London University of Arts, Saint Martin's School of Art kao stipendist British Councila (Britanskog vijeća). Godine 1976. otišao je u Berlin na jednogodišnji rezidencijalni program DAAD. Godine 1978. primio je nagradu Jean Dominique Ingres koju dodjeljuje Académie de Muséologie évocatoire i Veliku nagradu Umjetničkog vijeća Velike Britanije. Odlikovan je ordenom Viteza umjetnosti i književnosti (Chevalier des Arts et des Lettres) 1992. u Parizu. Dobitnik je priznanja ABBO d'Oro u Rimu 2005. te odlikovan Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića 2008.

Retrospektivna izložba prikazala je na dva kata povremenoga izložbenog prostora MSU-a rade umjetnika nastale od kraja šezdesetih do danas, od Slučajnih prolaznika do najnovijeg slikarskog ambijenta Lascaux 3000. Međunarodni ugled Braco Dimitrijević stekao je fotografskim portretima nepoznatih ljudi koje je, uvećane do divovskih razmjera, postavljao u javni prostor po gradovima Europe i Amerike. Godine 1975. upotrebljava prvo djelo iz fundusa muzeja kako bi načinio novi rad, a od 1976. upotrebljava djela starih i modernih majstora iz muzejskih zbirki, od Rubensa do Picassa, od Moneta do Maljevića za svoje instalacije koje naziva Triptychos Post Historicus. Tijekom više od četiri desetljeća Braco Dimitrijević načinio je oko 500 instalacija Triptychos Post Historicus u mnogim muzejima, od Muzeja Guggenheim u New Yorku do Louvrea. Djela Brace Dimitrijevića zastupljena su u 80 muzejskih i javnih zbirki među kojima su Tate Gallery London, Museum of Modern Art New York, Musée National d'Art moderne, Centre Georges Pompidou i Nationalgalerie Berlin. Djelo Brace Dimitrijevića i njegovo osmišljavanje pojma „posthistorija“ 1976. izravno su utjecali na dvije vodeće tendencije u suvremenom umjetničkom diskursu, od kritičkih praksi u javnim prostorima do intervencija u muzejskim kolekcijama.

Uz izložbu je izdan opsežan katalog s tekstovima o izložbi, biografijom umjetnika i fotografijama radova.

Naziv projekta: **Ivana Franke, Tommi Grönlund i Petteri Nisunen**

Kustosica projekta: Jasna Jakšić

Vrijeme održavanja: od 6. srpnja do 20. kolovoza 2017.

Mjesto održavanja: MSU

Broj posjetitelja: 3286

Izložba Ivane Franke Strujanje percepcije (svemiri misli) bila je postavljena paralelno s izložbom Tommija Grönlunda i Petterija Nisunena Siva zona u prostoru za povremene izložbe MSU-a te na medijskoj fasadi od 6 .srpnja do 20. kolovoza 2017. Izložba je predstavila presjek radova autora od početaka 2000. godina te niz medija i materijala kojima se Franke, Grönlund i Nisunen koriste u svojim umjetničkim istraživanjima. Većina radova zasnivala se na vizualnom propitivanju nekih fizikalnih problema, poput elektromagnetizma i optike, posebno u slučaju dva Grönlund – Nisunen, te istraživanja percepcije i mehanizma djelovanja ljudskog oka u instalacijama Ivane Franke. Nadovezujući se na dugu tradiciju spajanja umjetničkog i znanstvenog istraživanja koju je zastupao pokret Novih tendencija šezdesetih i sedamdesetih godina, izložba je bila u dijalogu i s nekim elementima stalnog postava MSU-a. Za potrebe izložbe Ivane Franke izведен je novi rad Svemiri misli u čijoj su izvedbi sudjelovali studenti Umjetničke akademije pri Sveučilištu Aalto u Helsinkiju te studenti Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Prilikom rada na izložbi studenti su u nekoliko navrata posjetili stalni postav MSU-a uz stručno vodstvo, a nakon otvorenja izložbe bila je organizirana radionica u Zbirci Richter, od 7. do 9. srpnja 2017.

Naziv projekta: **Vjenceslav Richter – retrospektivna izložba**

Kustosica izložbe: Vesna Meštrić

Suradnici: dr. sc. Ivo Čović, dr. sc. Vladimir Kulić, dr. sc. Lovorka Magaš Bilandžić, prof. dr. sc. Zvonko Maković, Maroje Mrduljaš, dr. sc. Ivan Rupnik, prof. dr. sc. Karin Šerman, asistentica izložbe: Jelena Glumac

Likovni postav: Vladimir Končar, Studio Revolucija

Vrijeme održavanja: od 10. listopada do 10. prosinca 2017.

Mjesto održavanja: MSU, Prostor za povremene izložbe

Vrsta programa: izložba: retrospektivna, studijska

Broj posjetitelja: 5866

Retrospektivna izložba Vjenceslava Richtera Buntovnik s vizijom održana je u Muzeju suvremene umjetnosti u prostoru za povremene izložbe od 10. listopada do 10. prosinca 2017. Ova je izložba rezultat višegodišnjih istraživanja arhitektonskog i umjetničkog opusa autora čije stvaralaštvo ima važno mjesto u hrvatskoj i europskoj povijesti umjetnosti. Jedan je od osnivača grupe EXAT 51, aktivni sudionik međunarodnog pokreta Novih tendencija, autor brojnih arhitektonskih projekata javne i stambene namjene i idejnih rješenja u području urbanizma. Nadalje, autor je brojnih teorijskih tekstova o sinteznim pristupima u arhitekturi, urbanizmu i likovnosti kojima je postavio teorijsku i znanstvenu podlogu svojim projektima utemeljenima na interdisciplinarnom pristupu.

Na izložbi je prikazano 200 radova, maketa i nacrti arhitektonskih projekata, skulptura, crteža, grafika i slika koji su posuđeni iz dvadesetak institucija, muzeja, arhiva i privatnih kolekcija. Uz radove iz zbirke Muzeja suvremene umjetnosti i Zbirke Vjenceslava Richtera i Nade Kareš Richter, posuđivači su: Fondation CIVA Stichting, Bruxelles; Galerija suvremene umjetnosti, Varaždin; HAZU, Odsjek za povijest hrvatskog kazališta; Hrvatski državni arhiv, Zagreb; Hrvatski muzej arhitekture, Zagreb; Hrvatski povijesni muzej, Zagreb; Moderna galerija, Zagreb; Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb; Savremena galerija, Subotica; Tehnički muzej, Zagreb; Universalmuseum Joanneum, Neue Galerie, Graz; Ured Predsjednice, Zagreb; Hüttenerwerke Krupp Mannesmann GmbH, Duisburg; privatni kolezionari, kolekcija Anišić, kolekcija Vugrinec, Varaždin, obitelj Richter, Živa i Lazo Vujić, Visconti fine Art, Ljubljana.

Autorica je izložbe Vesna Meštrić, a autori su likovnog postava Vladimir Končar (Studio Revolucija), Vedran Kasap i Ozana Uršić (Studio Clinica).

Izložbu Buntovnik s vizijom prati bogato ilustrirana knjiga s prilozima teoretičara arhitekture, povjesničara umjetnosti i konzervatora restauratora koji su rezultat višegodišnjih istraživanja stvaralaštva Vjenceslava Richtera. Kroz petnaest priloga na 440 stranica ilustriranih s 235 fotografija osamnaest autora pruža detaljan uvid u Richterovo arhitektonsko i umjetničko djelovanje. Autori su tekstova Zvonko Maković, Vesna Meštrić, Maroje Mrduljaš, Vladimir Kulić, Karin Šerman i Igor Ekštajn, Rika Devos i Mil de Koning, Ivo Čović, Lovorka Magaš Bilandžić, Vanja Brdar Mustapić, Snježana Pintarić, Ivan Rupnik, Günther Holler-Schuster, Leila Topić, Mirta Pavić i Šime Perović te Zrinka Ivković. Knjiga je dvojezična, na hrvatskom i engleskom. Urednice su publikacije Vesna Meštrić i Martina Munivrana, a autorica grafičkog oblikovanja je Aleksandra Mudrovčić. Ova publikacija objavljena je u 350 primjeraka.

Naziv projekta: **Organ Vida – međunarodni festival fotografije**

Kustosica projekta: Leila Topić

Suradnja: Organ vida

Vrijeme održavanja: 6. rujna 2017.

Mjesto održavanja: MSU, Prostor za povremene izložbe – 1. kat

Broj posjetitelja: 1510

Publika je prvi put imala priliku vidjeti izložbu međunarodno priznatog i cijenjenog umjetnika fotografije Pietera Hugoa s izložbom Vjerovatni svjetovi: radovi iz zapadne Afrike te razgovarati s njim o njegovim umjetničkim ciljevima i iskustvu fotografiranja marginalnih i bizarnih zajednica Afrike. Osim toga, u MSU-u je bio predstavljen rad umjetnice Dane Lixenberg Imperial Courts za koji je dobila važno fotografsko priznanje Deutsche Boerse Photography Prize. Uz spomenute autore, u MSU-u je predstavljeno još trinaest autora i autorica koji su posvetili svoja fotografска istraživanja pojmu „novog građanina”, osviještenog individualca čiji je cilj promjena svijeta nabolje. Nadalje, u MSU-u su se odigravale i izložbe nagrađenih fotografskih knjiga te brojne edukativne radionice za sve uzraste u cilju približavanja umjetničkog medija fotografije.

Naziv projekta: **Arno Rafael Minkkinen – retrospektivna kritička izložba**

Kustosica projekta: Martina Munivrana

Vrijeme održavanja: od 9. prosinca 2017. do 22. siječnja 2018.

Mjesto održavanja: MSU, Prostor za povremene izložbe – 2. kat

Broj posjetitelja: 753

Na izložbi u MSU galeriji publika je prvi put mogla vidjeti najnovije rade Arna Rafaela Minkkinena, finsko-američkog umjetnika koji je prepoznatljivost stekao začudnim fotografijama na kojima su krajolik i ljudsko tijelo sjedinjeni u nesvakidašnjem i jedinstvenom kontekstu. Izložba je tako predstavila novu seriju fotografija nastalu za vrijeme umjetnikova nedavnog posjeta Hrvatskoj. Uz spomenutu novu seriju, izložba je također predstavila izbor Minkkinenovih fotografija nastalih od 70-ih godina prošlog stoljeća naovamo, a riječ je o njemu svojstvenim, neobičnim autoportretima, gdje krajolik dobiva iznenađujući preokret, a tijelo smješteno u njemu često prkosí zakonima fizike i onom očekivanom. Radi velikih troškova produkcije i nedostatnih sredstava, izložba je iz prvotno planiranog prostora za povremene izložbe premještena u MSU galeriju. Na izložbi su

prikazana 64 fotografbska rada ovog iznimnog umjetnika, čiji su radovi za ovu priliku producirani i opremljeni u Zagrebu.

Ovaj višestruko nagrađivani fotograf, kustos i pisac ujedno je priznati predavač te trenutačno predaje kao profesor emeritus na Sveučilištu u Massachusettsu u SAD-u te kao gostujući profesor i docent na sveučilištu Aalto University of Art, Design & Architecture u Finskoj. Prvog dana izložbe, u subotu 9. prosinca 2017. u 17 sati umjetnik je u dvorani Gorgona MSU-a održao jedno od svojih poznatih predavanja o fotografiji pod naslovom GRAVITY SLEEPS – The Magic of Photography.

9.2. MSU GALERIJA

Naziv projekta: **Krystian Burda Put za Zelazowu Wolu – studija prostora i vremena**

Kustosica projekta: Leila Topić

Vrijeme održavanja: od 21. veljače do 26. ožujka 2017.

Mjesto održavanja: MSU galerija

Broj posjetitelja: 589

Spomenik koji možete doživjeti jedino putujući, krećući se – tako bi se najprije moglo opisati djelo poljskog umjetnika Krystiana Burde koje je Muzej suvremene umjetnosti predstavio od 21. veljače do 24. ožujka 2017.

Put za Zelazowu Wolu – studija prostora i vremena nadahnut je čuvenim skladateljem i pijanistom Frédéricom Chopinom koji je kao Fryderyk Franciszek rođen 1810. u Żelazowej Woli, poljskom selu smještenom 60 kilometara zapadno od Varšave. Upravo na tome potezu, na cesti koja vodi od Chopinova rodnog mjesta do glavnog grada, Burda je osmislio spomenik koji bi se sastojao od apstraktnih oblika postavljenih na prostoru od deset kilometara, a koje bi se moglo vidjeti jedino iz auta, i to samo pri brzini od otprilike 60 kilometara na sat. Ideja je zapravo kruna višegodišnjih Burdinih istraživanja ritma u vremenu i prostoru, u sklopu kojega je, među ostalim, zaključio da je čovjeku smisao za ritam urođen, zbog ritma srca i njegovih koraka, a da bez ritma ne bi bilo ni ikakve umjetnosti, kako plesne i glazbene tako ni vizualne. Koncept za rad Put za Zelazowu Wolu – studija prostora i vremena Krystian Burda prvi je put pokazao u filmu 1961., nastalom u suradnji sa snimateljem Andrzejem Janom Wróblewskim, tijekom obrane diplomske rade na Akademiji likovnih umjetnosti u Varšavi. Uz film, autor je predstavio i maketu dijela spomenika, potom okrugli reljef koji prikazuje kako se oblici mogu promatrati u pokretu te fotografbske ploče

koje ilustriraju ideju u prostoru, s planom za lokacije i fotografijama krajolika čitave Mazovije, pokrajine u kojoj je Zelazowa Wola. Zbog revolucionarnog pristupa pojmovima spomenika, skulpture i prostora, ali i zbog otkrića određenih veza ritma prirode i čovjeka, projekt Put za Zelazowu Wola – studija prostora i vremena u početku je izazvao mnoge kontroverzije, a dandanas, unatoč protoku vremena, ostaje jednako začudan.

Naziv projekta: **Melita Kraus: Ogledalo čudesnoga**

Kustosica projekta: Daniela Bilopavlović Bedenik

Vrijeme održavanja: od 20. travnja do 7. svibnja 2017.

Mjesto održavanja: MSU galerija

Broj posjetitelja: 434

Na izložbi je predstavljeno 50-ak radova nastalih od 2000. godine do danas. U posebnom dijelu izložene su ilustracije i slikovnice koje je autorica napisala. Za vrijeme trajanja izložbe održan je susret s umjetnicom i radionica s prvim razredima Osnovne škole Voltino. Snimljen je prilog za multinacionalni magazin Prizma (HRT 1) te intervju s kustosicom izložbe za 3. program Hrvatskog radija. Uz izložbu je tiskan dvojezični katalog u nakladi od 300 primjeraka.

Ova izložba otvorila je prostor za dijalog između umjetnika koji pripadaju grani umjetnosti koju nazivamo marginalnom, odnosno outsider art, i muzejsko/galerijskog prostora u kojima je ova umjetnost još uvijek nedovoljno zastupljena. Ovom izložbom, kao i sljedećim izložbama ovog karaktera, nastojat će se upoznati i educirati javnost o ovoj izvanserijskoj umjetnosti fantastične imaginacije koja zасlužuje biti predstavljena na jednak način kao i ona akademska.

Izložbu je posjetilo ukupno 434 posjetitelja.

Naziv projekta: **Maria Sainz Rueda / Petra Grozaj – grupna slikarska izložba Scholia**

Kustosica projekta: Leila Topić

Suradnja: Hochschule für Grafik und Buchkunst (HGB) Leipzig

Vrijeme održavanja: od 28. ožujka do 16. travnja 2017.

Mjesto održavanja: MSU galerija

Broj posjetitelja: 530

Scholia označava komentare na marginama klasičnih latinskih i grčkih tekstova koji su, s vremenom, poprimili zasebnu formu. Izložba slikarica Marie Sainz Rueda i Petre Grozaj svojevrsni je uzajamni komentar slika u kojem se međusobni utjecaji, motivi i vještine te formalno obrazovanje nanovo ispisuju i preoblikuju. Maria Sainz Rueda slikarica je mlađeg naraštaja (rođena 1976.) koja je završila specijalističku slikarsku radionicu u klasi Nea Raucha, dok je Petra Grozaj (rođena 1974.) završila zagrebačku Akademiju likovnih umjetnosti. Njihovi radovi za ovu izložbu nastaju u slikarskom dijalogu i stjecište su različitih konotacija jer su obje slikarski formirane u različitim i raznovrsnim povijesnim odnosno kulturnim kontekstima. Njihovi radovi preispituju medij figurativnog slikarstva u rasponu od ironije, preko slikarskog eklekticizma pa sve do čistog užitka u činu slikanja. Osim toga, posrijedi je određena strategija zrcaljenja jer njihove slike uistinu nastaju u dijalogu i međusobnim slikarskim komentarima. Zajednički su izlagale u izložbenom prostoru „Westpola” u Lepzigu u listopadu 2015. te je izložba Scholia na neki način nastavak njihova zajedničkog izlaganja.

Izložba je uključila i popratni program: okrugli stol naslovljen „Kakvo obrazovanje treba slikarima?” Održan u MSU galeriji 11. travnja 2017. u 17:30 sati.

Na okruglom stolu koji je tematizirao formalno školovanje i neformalno stjecanje iskustva i znanja sudjelovali su Tomislav Buntak, akademski slikar i izvanredni profesor pri zagrebačkom ALU-u, Ksenija Turčić, slikarica i profesorica pri ALU-u, Oliver Kossack, profesor slikarstva i grafike pri Hochschule für Grafik und Buchkunst (HGB) Leipzig te slikarice Petra Grozaj i Maria Sainz Rueda, dok je ulogu moderatorice preuzeila kustosica izložbe Leila Topić. Izložba je požnjela kvalitetne kritike objavljene u Art magazinu Kontura gdje je o njoj pisao urednik Feđa Gavrilović te je rezultirala donacijom tri grafike umjetnice Marie Sainz Rueda. Katalog koji objedinjuje izložbe iz Leipziga i Zagreba nalazi se u tisku, sufincirani sredstvima zagrebačkog Goethe-Instituta.

Naziv projekta: **Ivan Prtenjak – Muzej u muzeju**

Kustosica projekta: Snježana Pintarić

Vrijeme održavanja: od 26. rujna do 15. listopada 2017.

Mjesto održavanja: MSU galerija

broj posjetitelja: 270

Izložba Ivana Prtenjaka održana je u MSU galeriji od 26. rujna do 15. listopada 2017. Izložbu je posjetilo 270 posjetitelja. Ivan Prtenjak (1939.) više od 50 godina gradio je kuće, vile,

javne objekte, muzeje, crkve i spomenike u Hrvatskoj i susjednim zemljama te u Belgiji, Francuskoj i Nizozemskoj. Radio je također i u sjevernoj Africi i na Bliskom istoku. Njegovo je stvaralaštvo izvrstan spoj suvremenog promišljanja arhitekture s poznavanjem i uvažavanjem tradicije i baštinskih svevremenskih vrijednosti, što je dovelo do realizacije skladnih i uravnoteženih kreacija. Izložba u MSU galeriji sastojala se od nekoliko tema koje zaokupljaju Ivana Prtenjaka, od planiranja muzeja do položaja arhitekta u društvu, s radovima u različitim medijima (crteži, skice, slike, fotografije). U dijelu izložbe pod nazivom Geneza Ivan Prtenjak izložio je originalne crteže, skice i slike s pomoću kojih objašnjava glavne postulate arhitektonskog planiranja, kao i ideje i simbole prostora koji ga pokreću i koji su mu važni kao unutar slikarskog tako i unutar arhitektonskog stvaranja djela. Dio izložbe, Muzej u muzeju, bio je posvećen muzejskim projektima od kojih su neki realizirani, kao npr. Galerija Šimun u Dubravi (Bosna i Hercegovina) ili Muzej biotehnologije u Bruxellesu, a neki su ostali tek kao zamišljeni projekti – preuređenje Muzeja za umjetnost i obrt, Galerija Rabuzin i sl. Ovom izložbom predstavili smo poznatog arhitekta i kao slikara s nizom eksperimentalnih radova iz šezdesetih godina. Tijekom izložbe arhitekt Prtenjak je u nekoliko navrata bio prisutan u muzeju i odgovarao je s pomoću skica i crteža na nepredvidljiva pitanja posjetitelja. G. Prtenjak nakon izložbe ostavio je MSU-u donaciju crteža i sjedalo Oris koje je postavljeno na plato ispred muzeja.

Naziv projekta: **Laboratorij za oživljavanje: izložba Vlatke Horvat**

Kustosica projekta: Radmila Iva Janković

Vrijeme održavanja: od 20. prosinca 2017. do 25. svibnja 2018.

Mjesto održavanja: Zbirke u pokretu, prostor ispred Atelijera Kožarić

Broj posjetitelja: 270

Spremnost da se uvijek započne iz početka, oduzimanje vlastitim djelima aure nedodirljivosti dinamičnim procesima pretvorbe „smeća u zlato” i obrnuto, artefakti u Kožarićevu atelijeru često su dobivali priliku za neki novi život. U performativnim gestama Vlatke Horvat koje se često događaju in situ, u uvijek drugačijim dinamičnim odnosima arhitekture, tijela i predmeta, neće biti teško prepoznati srodnosti, pa i rezonancije. Radovi u izložbi Producenci nastali su uglavnom od odbačenih, disfunkcionalnih predmeta. Modificiranjem i adaptacijama tim pronađenim stvarima umjetnica produžuje „rok trajanja”, dok istodobno prostorno produžuje ili ponavlja neki element njihove forme ili neki aspekt prostora u kojem se nalaze. Svrha tih performativnih gesti jest preobrazba koja će stvoriti napetost, aktivirati

imaginativne procese u više smjerova, kako u emotivnim tako i misaonim asocijacijama koje izazivaju kod promatrača. Predmeti koji su u nekadašnjem životu bili povezani s nečim što priziva uspon, odmor, uklapanje i prilagodbu... umjetničkim gestama koje upravo potenciraju njihove ključne prostorne ili funkcionalne karakteristike u duhovitoj „uradi sam” maniri, kao da postaju absurdni podsjetnici na egzistencijalne situacije onemogućenosti ili nemoći da se stvari zadrže i dovedu u red, da se konačno krene ili pak stane.

Vlatka Horvat (rođena 1974. u Čakovcu) radi u širokom spektru formi i medija – od skulpture i instalacije, do kolaža, radova na papiru, videa, fotografije i performansa, a projekte realizira u različitim kontekstima: u galerijsko-muzejskim prostorima, na kazališnim i plesnim festivalima i u javnom prostoru. Živi u Londonu, gdje predaje na uglednoj likovnoj akademiji St Martins.

Naziv projekta: **Anto Kajinić – Putovanje kroz bjeline**

Kustosica projekta: Martina Munivrana

Vrijeme održavanja: od 6. srpnja do 31. kolovoza 2017.

Mjesto održavanja: MSU galerija

Broj posjetitelja: 661

Kajinićevo slikarstvo vraćanje je na jednostavne oblike izražavanja, ponajprije bliske dječjem rukopisu, lišene pretjerane deskripcije, kojim ukazuje na nemoć umjetnika da promjeni i popravi svijet koji ga okružuje, onim što najbolje zna – umjetnošću. Svojim slikarstvom, samozatajno, Kajinić želi dati impresiju vremena u kojem živi, duboko promišljajući svijet oko sebe i u sebi. U suodnosu sa slikom, kao svojim najintimnijim zapisom, umjetnik se u kontemplativnom okruženju vlastitoga radnog prostora kroz čin slikanja dovodi do odsutnosti želje, otvarajući prostor čistoj misli neopterećenoj zahtjevima i ograničenjima.

Na izložbi je predstavljeno 37 radova iz novoga umjetnikova opusa. Cijela izložba, prema zamisli autora, postavljena je tako da prati ritam organizacije motiva na slici. Grupirajući slike uz rubove zida, naglašavajući središnji prostor odsutnošću sadržaja, izložbeni prostor MSU galerije postao je živa slika koja posjetitelje vodi na putovanje kroz bjeline.

Za potrebe organizacije izložbe u MSU galeriji napravljen je odabir radova za izložbu koji je predstavljen u dvojezičnom katalogu. Autori su tekstova Tonko Maroević i Martina Munivrana, a urednica je kataloga Martina Munivrana.

Naziv projekta: **Viktor Popović, Bez naziva (Arhiv ST3: Vojna bolnica)**

Kustosice projekta: Nataša Ivančević i Jasminka Babić

Suradnja: Multimedijski kulturni centar Split

Vrijeme održavanja: od 20. listopada do 5. studenoga 2017.

Mjesto održavanja: MSU galerija

Broj posjetitelja: 450

Za izložbu je umjetnik producirao nove radove: fotografске instalacije (svojevrsni hibrid fotografije, svjetlosne instalacije i fotografskih filtara za korekciju boje) te je iz Splita dopremio readymade krevete i opremu bivše splitske Vojne bolnice. Izložba Bez naziva (Arhiv ST3: Vojna bolnica) nastavak je projekta Bez naziva (Arhiv ST3) započetog 2015. godine kojim Viktor Popović uvodi novo područje interesa. Istraživanjem arhivske građe uočava nerazmjer između modernističkih arhitektonskih projekata, izvedenog stanja te današnje situacije pojedinih dijelova grada Splita. Tehnološki, dizajnom interijera i unutarnjom opremom bolnica je pratila svjetske trendove toga vremena. Suvereno povezivanje različitih medija, posezanje za naslijeđem modernističke arhitekture i dizajna, preplitanje društvene i osobne memorije, primjena metoda arhivskog istraživanja, aproprijacije, readymadea, dekonstrukcije i kolažiranja te konstruiranje novog sustava otvorene mreže značenja čine djelo Viktora Popovića autentičnim predstavnikom umjetnosti našeg vremena. Razgovor s umjetnikom uz predstavljanje kataloga izložbe održan je 4. studenoga 2017. Izložba je realizirana u suradnji s Multimedijalnim kulturnim centrom Split.

Naziv projekta: **Dan Graham: Zabava za cijelu obitelj (Lax / Relax)**

Kustosi projekta: Radmila Iva Janković i Maurizio Bortolotti

Suradnja: Lisson Gallery, London; Greene Naftali Gallery, New York; Hauser & Wirth Gallery, Zürich

Vrijeme održavanja: od 20. svibnja do 27. kolovoza 2017.

Mjesto održavanja: Stalni postav Muzeja suvremene umjetnosti (ZUP), plato ispred muzeja, predvorje muzeja, medijska fasada

broj posjetitelja: 1366

Svojim djelima, ali i nekonvencionalnim razmišljanjima o umjetnosti, arhitekturi, urbanizmu, pop i underground kulturi, Dan Graham je postao jedan od zasigurno najvažnijih protagonisti u svijetu suvremene umjetnosti 20. stoljeća. Otvarajući nove pristupe u stvaranju, u drugoj

polovici 1960-ih djelovanje započinje kao jedan od pionira konceptualne umjetnosti koju ubrzo proširuje na eksperimente u mediju videa te performanse u koje uključuje psihološki aspekt – međuodnos umjetnika i publike. Na izložbi je predstavljena dokumentacija njegovih prvih performansa i videoperformansa u kojima istražuje percepciju tijela u odnosu na tehnologiju. Grahamovi najraniji videoperformansi koji nastaju krajem 1960-ih i početkom 1970-ih predstavljaju ujedno važnu poveznicu s djelima iz kolekcije Muzeja suvremene umjetnosti – prvim eksperimentalnim videoradovima hrvatskih umjetnika (Sanja Iveković, Dalibor Martinis i Goran Trbuljak) koji su ovom prigodom izdvojeni i prikazuju se kao zasebna cjelina naslovljena *Inter nos* prema radu Sanje Iveković iz 1978.

No Grahamova intuitivna istraživanja s vremenom se sve intenzivnije proširuju na zanimanje za arhitektonski prostor. U cjelini *Publika* u performansu. Od performansa do paviljona propituјemo ključan odnos između njegovih ranih performansa i paviljona koji se zasnivaju na novom pristupu publici u umjetničkom radu, a taj koncept prisutan je od početka. Percepcija koja podrazumijeva samopromatranje, ali istodobno i vojeristički čin promatranja drugih, kao i osvještavanje vremenskog tijeka, postat će ključnim polazišnim točkama za paviljone. Ta neobična djela transparentnih i reflektirajućih površina kojima se Dan Graham na originalan način referira na povijest zapadne civilizacije – od renesansnih, baroknih i rokoko vrtnih paviljona, preko devetnaestostoljetnih arkada i svjetskih izložbi, do suvremene korporacijske arhitekture – posjetitelji su na izložbi u MSU-u mogli doživjeti uživo.

Kao osoba raznolikih interesa, u vizualni jezik Graham je inkorporirao još jednu veliku strast – glazbu. Uz njegove paviljone Šminkeraj za djevojčice (1998. – 2000.) i Dvosmjerni zrcalni cilindar podijeljen perforiranim nehrđajućim čelikom (2011./2012.), na izložbi je predstavljen i Paviljon za prikazivanje rock-videa/filmova (2012.), umjetničko djelo koje ujedno funkcioniра i kao prostor za zabavu. S filmovima i videoradovima posvećenim hipijevskom pokretu, hardcore, no wave i post-punk sastavima, paviljon je nastao kao svojevrsna posveta supkulturi u Americi i Europi u sedamdesetim i osamdesetim godinama 20. stoljeća. Glazba je implicitno prisutna od njegovih najranijih djela, ali od početka osamdesetih, u vrijeme kada kao rock-kritičar intenzivno prati i promovira njujoršku glazbenu underground scenu, Dan Graham okušao se i u žanru dokumentarnog filma. U Dvorani Gorgona tijekom izložbe prikazan je njegov glasoviti dokumentarni esej *Rock My Religion* (1983./1984.) u kojemu na autentičan način, kroz povjesnu analizu glazbe, preispituje kulturu 20. stoljeća.

O suvremenim načinima samozaborava pojedinca koji s imperativom zabave i doživljaja užitka pribjegava masovnom konzumerizmu svjedoče dokumentarne snimke jednog od najvećih svjetskih trgovačkih centara koje nastaju u rasponu od gotovo 20 godina u njegovu

videu Smrt čokoladom (1986. – 2005.), koji je predstavljen u kontekstu trgovačkog centra Avenue Mall. Uz paviljone, modele paviljona i dokumentarne filmove o njegovim najvažnijim ostvarenjima u prirodnom i urbanom okolišu, izložba je, uz popratne programe – predavanja i radionice, malim presjekom stvaralaštva Dana Grahama nastojala obuhvatiti kompleksno djelovanje tog svestranog umjetnika.

Na platformi muzeja Vera Mitrović i Žak Valenta, voditelji i članovi PAP performing arts programa pri MSU-u na otvorenju su izveli performans Zrcaljenja unutar i izvan paviljona Dana Grahama Dvosmjerni zrcalni cilindar podijeljen perforiranim nehrđajućim željezom.

Postav izložbe: Tihomir Milovac

Vizualni identitet: Sanja Kuzmanović, Andro Giunio

Glavni partner izložbe: Lisson Gallery, London

Partneri: Hauser & Wirth; Green Naftali, New York; Avenue Mall Zagreb

Sponzori: Croatia osiguranje d.d., Face Croatia

Katalog izložbe: Dan Graham, Zabava za cijelu obitelj, 80 str., fotografije: c/b i u boji. Autori tekstova: M. Bortolotti I R. I. Janković. Urednica: R. I. Janković.

Naziv projekta: **Izložba fotografija Toše Dabca tijekom Dana fotografije Arhiva Tošo Dabac**

Tošo Dabac unutar okvira: fotografije baštine

Kustosice projekta: Kustosica izložbe: Marina Benažić

Asistentica izložbe: Lana Lovrenčić

Suradnja:

Vrijeme održavanja: studeni 2017.

Mjesto održavanja: MSU galerija, MSU

Broj posjetitelja: 1048

Izložba Tošo Dabac unutar okvira: fotografije baštine nastavak je ciklusa započetog 2016. godine koji se bavi tzv. primijenjenom fotografijom Toše Dabca. Prikazujući fotografije povjesnog i kulturnog naslijeđa, kao i modernističke arhitekture vremena, koje nastaju od sredine četrdesetih pa do konca šezdesetih godina dvadesetog stoljeća, izložbom se kontekstualizira ovaj dio Dabčeva opusa te otvara pitanje utjecaja i uloge fotografije baštine pri konstruiranju kulturnog identiteta. Uz centralnu temu provedene su i tri pojedinačne

studije. Na izložbi Fotografije baštine prikazane su Dabčeve fotografije pokretne i nepokretne kulturne, baštine kao i neke od publikacija u kojima su objavljivane.

U sklopu izložbe otisnut je dvojezični katalog s tekstovima na hrvatskom i engleskom jeziku

9.3. IZLOŽBE IZVAN MSU-a

Naziv projekta: **Jasmina Cibic: Nada**

Kustosice projekta: Jasna Jakšić, Vesna Meštrić, Ana Frangovska (Nacionalna galerija, Skopje)

Vrijeme održavanja: od 23. studenoga do 4. prosinca 2017.

Mjesto održavanja: Nacionalna galerija, Cifte Amam, Skopje

Izložba Jasmine Cibic Nada prikazana je u Cifte Amamu i rezultat je suradnje Nacionalne galerije u Skopju i Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu, a ujedno i prvo predstavljanje umjetnice makedonskoj publici. U povjesnom prostoru Cifte Amamu prikazana je filmska trilogija Nada, rad kojim Jasmina Cibic istražuje i analizira tri zvijezde europske modernističke arhitekture i njihove uloge u formiranju nacionalne reprezentacije u vrijeme europske krize – Mies van der Rohe, Vjenceslava Richtera i Arne Jacobsena. Njihovi projekti utjelovili su nacionalne ideologije vremena u kojem su nastali. Mies van der Rohe projektirao je njemački paviljon za svjetsku izložbu u Barceloni 1929., Vjenceslav Richter realizirat će jugoslavenski paviljon 1957. na EXPO-u u Bruxellesu, a Arne Jacobsen Gradsku vijećnicu u Aarhusu koja je dovršena u vrijeme nacističke okupacije Danske 1941. Izlaganjem u skopskoj Nacionalnoj galeriji, u prostoru Cifte Amamu, projekt Nada ukazao je i na dio povijesti Skopja koji je od iznimnog značenja za povijest arhitekture dvadesetog stoljeća.

Naziv projekta: **EXAT 51 – sinteza umjetnosti u poslijeratnoj Jugoslaviji**

Kustosi projekta: Katia Baudin i Tihomir Milovac

Suradnja: Kunstmuseum Krefeld

Vrijeme održavanja: od 1. listopada 2017. do 14. siječnja 2018.

Mjesto održavanja: Muzej Haus Lange, Krefeld, Njemačka

Izložba je zamišljena kao kompleksni i kontekstualni prikaz rada grupe EXAT 51 u razdoblju od 1948. do ranih 1960-ih, a obuhvatila je područja vizualnih umjetnosti, dizajna, arhitekture i animiranog filma, discipline u kojima su članovi grupe djelovali. Izložba je prvi veliki prikaz djelovanja grupe EXAT 51, a u Njemačkoj joj je posvećena velika pažnja stručne i široke javnosti, prije svega zbog visoke umjetničke kvalitete koju su autori tada postizali u svojim radovima te zbog specifičnosti političkog i društvenog konteksta tadašnje Jugoslavije, zbog neočekivane prisutnosti modernističkih načela internacionalnog stila koji je i u europskom poslijeratnom kontekstu bio iznimka. Upravo taj moment dao je izložbi dodanu vrijednost, što će hrvatsku kulturnu baštinu modernizma pozicionirati još točnije i snažnije u kontekst europske umjetničke scene toga doba. Svjedoci smo se da nakon hladnoratovskog doba i velikih društvenih i političkih promjena početkom devedesetih kulturna i umjetnička karta Europe bitno mijenja te se kulture i umjetnosti srednje i jugoistočne Europe ponovno iščitavaju, repozicioniraju te kao relevantan doprinos upisuju u povijesnu kulturnu kartu Europe.

U pripremi izložbe sudjelovao je, uz njemačke stručnjake, prvenstveno hrvatski tim stručnjakinja i stručnjaka iz više institucija (MSU, Hrvatska Akademija znanosti i umjetnosti, Filozofski fakultet, Institut za povijest umjetnosti...) koji su u prošloj dekadi istraživali upravo fenomene modernizama i njihovu prisutnost na našoj umjetničkoj, kulturnoj i društvenoj sceni. Više od 150 djela na izložbi posuđeno je iz više hrvatskih muzeja i privatnih kolekcija: MSU Zagreb; Moderna galerija, Zagreb; Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Rijeka; Muzej arhitekture, Zagreb; HAZU, Zagreb; Pučko otvoreno učilište, Zagreb; Kolekcija Sudac, Zagreb.

Priređen je opsežni katalog koji na 220 stranica velikim brojem reprodukcija, tekstovima iz vremena rada grupe te nizom novih povijesnoumjetničkih interpretacija predstavlja najvažnije doprinose grupe na području vizualnih umjetnosti, arhitekture, dizajna i filmske umjetnosti.

Naziv izložbe: **Mihajlo Arsovski – plakati**

Mjesto održavanja i prostor: Muzej na sovremenata umetnost, Skopje, Makedonija

Organizacija: Muzej na sovremenata umetnost, Skopje u suradnji s Muzejom suvremene umjetnosti Zagreb

Vrijeme trajanja: od 24. travnja do 25. svibnja 2017.

Autor stručne koncepcije: Laze Tripkov, MSU Skopje

Kustosica koordinatorica: Kristina Bonjeković Stojković, MSU Zagreb

Opseg (broj eksponata): 65

Web-adresa: <http://msu.mk/?exhibition=mihajlo-arsovski-posters>

Vrsta izložbe: umjetnička, međunarodna, studijska, samostalna

Tema (kratak opis)

Izložba Mihajla Arsovskog u MSU-u Skopje zamišljena je kao prva u seriji „zaboravljenih“ makedonskih umjetnika. Cilj joj je istaknuti značaj makedonskih umjetnika koji su pridonijeli uspostavi umjetničke scene izvan svoje domovine. Cjelokupni postav izložbe činilo je šezdeset pet plakata Mihajla Arsovskog iz fundusa zagrebačkog Muzeja suvremene umjetnosti. Djela koja se nalaze u Zbirci plakata MSU-a, posuđena za ovu izložbu u Makedoniji, nastala su između 1964. i 1987, a riječ je o plakatima za izložbe Studentskog centra, Galerije suvremene umjetnosti, Muzeja za umjetnost i obrt, Kabineta grafike JAZU-a, filmske projekcije, od plakata za Internacionalni festival studentskih kazališta, za Bijenale industrijskog oblikovanja do antologiskih tipografskih plakata za Teatar ITD.

Vizualni identitet zagrebačkog MSU-a (tadašnja Galerija suvremene umjetnosti) i većinu plakata za izložbenu djelatnost dizajnirala su važna imena hrvatske suvremene umjetnosti i dizajna, a među njima se svakako ističe Mihajlo Arsovski. Arsovski za muzej dizajnira plakate od 1966. do 1978. te snažno utječe na profiliranje vizualne kulture šezdesetih i sedamdesetih godina u Zagrebu. Domišljat i vrstan tipograf, Arsovski za Galeriju suvremene umjetnosti dizajnira mahom tipografske plakate poigravajući se slovima kao neiscrpnim grafičkim oblikovnim jedinicama. Na plakatima Arsovski maestralno vizualno artikulira kompleksne tipografske kombinacije koje postaju gradivne forme. Arsovski poseže za iznenađujućim, dinamičnim i neobičnim suodnosima slova, slogova, riječi ili brojki, kao što su neočekivana jukstapozicija, nerazmjeri veličina ili pak nepodudarnost elemenata. Na plakatima stvara jezično-optičke kompozicije koje sadržaj ponekad pretvaraju u teže odgonetljive jezične slagalice. Ovim suradničkim projektom dviju srodnih institucija otvorila se mogućnost da se makedonskoj publici po prvi put prezentiraju radovi Mihajla Arsovskog iz fundusa MSU-a koji svjedoče o visokim standardima grafičkog oblikovanja ne samo u Zagrebu nego i mnogo šire.

9.4. PRIPREMNI RADOVI ZA IZLOŽBE ZA 2018. GODINU – Prostor za povremene izložbe

Naziv projekta: Ratko Petrić, retrospektiva, pripremni radovi

Kustosica projekta: Nataša Ivančević

Vrijeme održavanja: pripremni radovi: 2017. i 2018., realizacija izložbe 2019.

Mjesto održavanja: Prostor za povremene izložbe

Tijekom 2017. godine radilo se na istraživanju umjetničkog stvaralaštva Ratka Petrića u Likovnom arhivu HAZU-a te obiteljske ostavštine. Kustosica retrospektive Nataša Ivančević s vanjskim je suradnikom (jednim od pisaca tekstova u katalogu) dr. sc. Franom Dulibićem i muzejskim tehničarom Filipom Zimom boravila u Zadru, gdje se nalazi ostavština, atelijer i park skulptura Ratka Petrića. Petrićeva udovica gđa Jadranka Fatur doputovala je u Zadar te im dala na uvid svu papirnatu građu (plakati, crteži, karikature, grafičke mape, strip-table) koju su preuzeли i dopremili u MSU radi istraživanja i pripreme za izložbu. Darko Bavoljak ustupio je (uz naknadu) pravo na reproduciranje 31 fotografije skulptura Ratka Petrića.

Obavljen je razgovor s ravnateljicom Narodnog muzeja iz Zadra radi suradnje na retrospektivi i prijenosu dijela izložbe u Zadar. Zatražena je finansijska potpora Ureda za kulturu Grada Zadra.

Naziv projekta: Gianni Colombo (pripremni radovi)

Kustosica projekta: Jasna Jakšić

Vrijeme održavanja: 2018.

Mjesto održavanja: MSU

U sklopu pripremnih radova za izložbu Giannija Colomba ostvareno je istraživanje u Arhivu Giannija Colomba u Milanu u razdoblju od 11. do 15. prosinca 2017. Tijekom istraživanja pregledani su dostupni radovi koji se referiraju na izložbu Giannija Colomba u Zagrebu i Grazu 1971. te arhivska građa. Održan je sastanak s jednim od kustosa izložbe, Marcom Scotinijem, kustosom Arhiva Giannija Colomba.

Osim toga, tijekom rezidencijalnog boravka u Grazu u svibnju 2017., koji je sufinancirao Kulturforum, istraženi su materijali u Arhivu Neue Galerie u Grazu koji se odnose na Colombovu izložbu 1971. te na radove izložene u sklopu bijenalne manifestacije Trigon.

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

katalog izložbe

SintArt07 – Marko Tadić

urednica: Vesna Meštrić

tekst: Una Popović

Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-07-7

katalog izložbe

HTnagrada@msu 2017

urednica: Ivana Kancir

uvodni tekst u katalogu: Katrin Bucher Trantow

Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-08-4

katalog izložbe

Braco Dimitrijević: retrospektiva

urednica: Snježana Pintarić

tekstovi: Snježana Pintarić, Germano Celant, Michel Gauthier, Nena Dimitrijević, Branko Franceschi

Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-09-1

katalog izložbe

Melita Kraus, Ogledalo čudesnoga

urednica: Daniela Bilopavlović Bedenik

tekstovi: Daniela Bilopavlović Bedenik, Melita Kraus

Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-10-7

knjiga

Početnica za konceptualce: nova umjetnička praksa protumačena djeci
autorica: Nada Beroš

Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-11-4

katalog izložbe

SintArt08 – Alem Korkut: Gravitacija

urednica: Vesna Meštrić

tekst: Nataša Ivančević

Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-12-1

katalog izložbe

Anto Kajinić: Putovanje kroz bjeline

urednica: Martina Munivrana

tekstovi: Tonko Maroević, Martina Munivrana

Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-13-8

katalog izložbe

Ivana Franke: Strujanje percepcije

urednica: Jasna Jakšić

tekst: Jasna Jakšić

Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-14-5

katalog izložbe

Dan Graham: Zabava za cijelu obitelj

urednica: Radmila Iva Janković

tekstovi: Maurizio Bortolotti, Radmila Iva Janković

Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-16-9

katalog izložbe

Ivica Prtenjak: Ab ovo
urednica: Snježana Pintarić
tekstovi: Snježana Pintarić, Ivan Prtenjak
Muzej suvremene umjetnosti, 2017.
ISBN: 978-953-8146-17-6

katalog izložbe
Vjenceslav Richter: Buntovnik s vizijom, retrospektivna izložba
Urednice: Martina Munivrana i Vesna Meštrić
tekstovi: Ivica Čović, Rika Devos, Igor Ekštajn, Günther Holler-Schuster, Zrinka Ivković, Mil de Kooning, Vladimir Kulić, Lovorka Magaš Bilandžić, Zvonko Maković, Vesna Meštrić, Maroje Mrduljaš, Martina Munivrana, Mirta Pavić, Šime Perović, Snježana Pintarić, Ivan Rupnik, Karin Šerman, Leila Topić
Muzej suvremene umjetnosti, 2017.
ISBN: 978-953-8146-18-3

programska knjižica
9. Dani fotografije Arhiva Tošo Dabac
urednica: Marina Benažić
Muzej suvremene umjetnosti, 2017.
ISBN: 978-953-8146-19-0

katalog izložbe
Viktor Popović
urednice: Nataša Ivančević, Jasmina Babić
tekstovi: Nataša Ivančević, Jasmina Babić
Muzej suvremene umjetnosti, 2017.
ISBN: 978-953-8146-20-6

strip
Richterova igra
urednice: Jasna Jakšić, Vesna Meštrić
scenarij i crtež: Dunja Janković

Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-21-3

katalog izložbe

Tošo Dabac, unutar okvira

urednice: Marina Benažić, Lana Lovrenčić

tekstovi: Renata Filčić, Jana Gamilec, Lana Lovrenčić, Dario Vuger

Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-22-0

strip

Mangelos Vol.1

autori: Ivana Armanini, Marko Golub:

Mangelos: vol. 1 (hrv.)

Komikaze, Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-23-7

strip

Mangelos Vol. 2

autori: Ivana Armanini, Marko Golub:

Mangelos: vol. 2 (engl.)

Komikaze, Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-24-4

katalog izložbe

Arno Rafael Minkkinen: Obala neba

urednica: Ana Škegro

tekstovi: Arno Rafael Minkkinen, Snježana Pintarić, Jadranka Pintarić, Virpi Turunen

Muzej suvremene umjetnosti, 2017.

ISBN: 978-953-8146-25-1

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

Pedagoški odjel MSU-a u 2017. godini pod vodstvom muzejske savjetnice Nade Beroš i kustosice Ane Škegro u timu s kustosicom Pedagoškog odjela Danielom Bilopavlović Bedenik, pripravnicama Ivanom Gorički i Krisjom Štulić te uz pomoć desetak suradnika i suradnica – Svetlane Patafta, Johnathana A. Robertsa, Hrvoja Mitrova, Hanan El Sayed, Kosjenke Laszlo Klemar, Ivana Kunovićem, Josipa Ricova, Andree Horvat, Dine Ivan, Mije Sever, Davora Kelčeca, Sandre Francišković i dr. – realizirao je brojne programe, kreativne radionice, slikarske tečajeve, predavanja, susrete s umjetnicima, izložbe, zimsku i proljetnu školu programiranja, 22. muzejsku edukativnu akciju (EMA) pod naslovom „Tajne” te niz cjelovitih događanja, poput koncerta Le Zbora u Salonu de Fleures u okviru Noći muzeja 29. siječnja 2017.; zatim predstave Letjeti zvukom, topiti riječi 30. rujna 2017.; performansa i istraživačke radionice „Izlet” u sklopu izložbe Dana Grahama 2. lipnja 2017. i dr. Odjel je također u svoje besplatne programe uključivao marginalizirane društvene skupine.

Odjel je realizirao i niz posebnih događanja i izložbi u suradnji s drugim partnerima: Djeca susreću umjetnost u suradnji s istoimenom udružom, Volonterskim centrom Zagreb; suradnja s Akademijom likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu (Ksenija Turčić); suradnja s Akademijom dramskih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu (Iva Prosoli); sa Školom za primijenjenu umjetnost i dizajn (Richter 100); Udrugom Praktikum (Melita Omeragić); Udrugom Are you Syrious; Centrom za mirovne studije, dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama; suradnja sa SOS Dječjim selom; partnerstvo s Udrugom Opus.

11.1. Vodstva / 11.2. Predavanja / 11.3. Redionice i igraonice

Pedagoški odjel, među ostalim, organizirao je:

- 45 besplatnih kreativnih radionica za djecu od šest do 14 godina, svake subote od 15 do 17 sati u prostoru MSU-ove Školice i izložbenim prostorima
- tečaj crtanja i slikanja „Nedjeljno slikarstvo preko Save ll” pod vodstvom akademskog slikara Hrvoja Mitrova
- pet izložbi (Nedjeljno slikarstvo preko Save ll, LIK 2017, Kinč nije Kič, Tko je prijatelj?; SOS Dječje selo)
- eksperimentalno provođenje Projekta povezivanja školskog kurikuluma, nastave likovne umjetnosti i muzeja suvremene umjetnosti (tri puta tri školska sata) pod vodstvom muzejske pedagoginje pripravnice Ivane Gorički

- provođenje Projekta povezivanja školskog kurikuluma, nastave likovne umjetnosti i muzeja suvremene umjetnosti – pod kraćim nazivom Avantura u muzeju (12 škola po tri školska sata)
- za vrijeme zimskih i proljetnih školskih praznika Pedagoški je odjel organizirao besplatnu školu programiranja (od 2. do 5. siječnja i od 18. do 21. travnja 2017.)
- ljetni edukativni program „Konceptualna svaštara” (od 4. do 7. srpnja 2017.) u izvođenju Krisje Štulić i Daniele Bilopavlović
- četiri predavanja, šest susreta s umjetnicima i arhitektima (izložba THT, Melita Kraus, Ivan Prtenjak)
- radionicu „Nenasilna komunikacija” za djelatnike MSU-a (voditeljica Dina Ivan)
- 126 vodstava za grupe posjetitelja (od toga je 25 grupa posjetilo stalni postav ili povremene izložbe uz besplatan ulaz i stručno vodstvo)
- Pedagoški odjel MSU-a organizirao je od 25. travnja do 18. svibnja u okviru 22. Edukativne mujejske akcije „Tajne” četiri radionice uz rade konceptualne umjetnosti is stalnog postava i izložbu Brace Dimitrijevića
- program radionica osmišljen je uz publikaciju Početnica za konceptualce (autorica Nada Beroš) koja je promovirana u stalnom postavu uz Međunarodni dan muzeja; u programu u MSU-u pod nazivom „Početnica za konceptualce” – EMA radionice sudjelovalo je 250 djece
- u suradnji s partnerom MSU-a, udrugom Djeca susreću umjetnost, odjel je u „proljetnom ciklusu”, od 14. veljače do 28. travnja 2017., organizirao stručna vodstva po Zbirkama u pokretu u kojima je ukupno sudjelovalo 5366 učenika; u jesenskom dijelu ciklusa (rujan i listopad sudjelovalo je 2155 djece; ukupno: 7521 učenik)
- u suradnji s Teatrom Puna kuća i voditeljicom Svetlanom Patafta ponedjeljkom su redovito održavani programi Puna kuća priča za najmlađe posjetitelje – djecu predškolske dobi – te jednom mjesечно Obiteljsko razigravanje, programi u koji su bili uključeni roditelji, pratitelji i djeca; ukupno je sudjelovalo 253 djece.

POSEBNI PROGRAMI

AVANTURA U MUZEJU

Održano je 12 programa „Avanture u muzeju” – edukativnog projekta povezivanja školskog kurikuluma i nastave likovne umjetnosti (voditeljica: Ivana Gorički).

KLUB MLADIH MSU-a (KMMSU)

Klub mlađih MSU-a osnovan je u lipnju 2016., a s projektom se nastavilo i u 2017. godini. KMMSU okuplja skupinu mlađih osoba između 15 i 25 godina koje mentori MSU-a educiraju o suvremenoj umjetnosti i kulturi, značaju, ulozi i radu Muzeja u današnjem vremenu te potiču na aktivno sudjelovanje u osmišljavanju i izvedbi pojedinih programa iz različitih područja muzejskih djelatnosti. Članove Kluba povezuje interes i znatiželja o umjetnosti i kulturi te kroz zajedničke aktivnosti i diskusiju raspravljaju o tome kako bi trebao izgledati jedan muzej budućnosti koji će mladim ljudima postati draga i uzbudljiva destinacija. S mentoricama MSU-a Anom Škegro i Sonjom Barbarić sastaju se jednom tjedno tijekom akademске godine, s ljetnom stankom.

Izbor programa koje je organizirao KMMSU pod vodstvom i mentorstvom osoblja MSU-a:

od 14. siječnja do 14. veljače 2017. – Izložba u tijeku, MSU galerija

od 14. siječnja do 14. veljače 2017. – program „Osobni vodiči”, svakodnevna vodstva članova KMMSU-a po postavu Izložbe u tijeku, MSU galerija

19. siječnja 2017. – razgovor s umjetnicima: Alem Korkut, Borko Vukosav, MSU galerija

27. siječnja 2017. – kreativna radionica „Knjiga kao umjetnost” – izrada vlastite umjetničke knjige

9. veljače 2017. – okrugli stol „Tko o čemu? Mladi o umjetnosti!”, Dvorana Gorgona, MSU

14. veljače 2017. – „Forum za budući muzej”, moderirani razgovor s Oaza kolektivom, MSU galerija

3. lipnja 2017. – „Ovo nije samo izložba”; cjelodnevni besplatni edukativno-zabavni program u MSU-u koji je uključivao turnir u društvenim igrama, razmjenu knjiga, pop-up izložbu crteža i skica školaraca i studenata, radionicu tehnikе paste up, specijalizirana vodstva, projekcije dokumentarnih filmova i glazbeni program.

POSEBNA DOGAĐANJA

Međunarodni dan izbjeglica 20. lipnja:

- u suradnji sa psihologinjom i ilustratoricom Ines Ignjačić i Udrugom Are you Syrious organizirali smo inkvizivnu kreativnu radionicu i izložbu „Tko je prijatelj?“; na radionici su sudjelovala djeca izbjeglice i redoviti polaznici MSU-ovih radionica.

2. Festival dječjeg glazbenog stvaralaštva 12. i 13. svibnja:

- u partnerstvu s Udrugom Opus sudjelovali smo po prvi put u organizaciji 2. Festivala dječjeg glazbenog stvaralaštva, u sklopu kojeg je muzej posjetilo više od 600 djece.

Međunarodni dan muzeja 18. svibnja:

- Stručni aktiv profesora likovne kulture

- LIK 2017 – izložba učenika osnovnih i srednjih škola iz područja vizualnih umjetnosti i dizajna

- promocija publikacije Početnica za konceptualce (autorica: Nada Beroš)

25. obljetnica SOS dječjeg sela 4. listopada:

- organizirana je proslava u sklopu koje je postavljena izložba dječjih radova koja je trajala od 26. rujna do 9. listopada u MiniSU galeriji.

Rođendan muzeja 2. prosinca:

- „Oni koji sjede s Vukom” – akcija u suradnji s umjetnicom Margaretom Vidmar, korisnicima Dnevnog centra za rehabilitaciju djecu i mladeži Mali dom i korisnicima Udruge za podršku osobama s intelektualnim oštećenjima grada Zagreba; akcija je izvedena u sklopu rođendana MSU-a, a povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom

- „Zmaj Andelko pomaže djeci” – humanitarni projekt – prikupljanje donacija i prodaja slikovnica u sklopu rođendana MSU-a

- Gorgona – koncert dječjeg zbora Zagrebački anđeli (uz goste – pijanist Vitomir Ivanjek, flautistica Ines Ivanjek i Ivan Dečak) – organizacija: Daniela Bilopavlović Bedenik.

PREDAVANJA UZ IZLOŽBU RICHTER:

25. listopada 2017. – Sintezno i Sinturbanizam Vjenceslava Richtera (Maroje Mrduljaš)

8. studenoga 2017. – Kako se usprotiviti sili i nepravdi: kralježnica kao antigravitacijski stroj (Antonio Šiber)

15. studenoga 2017. – Što je danas preostalo od Richterovih interijera? (Vanja Brdar Mustapić)

22. studenoga 2017. – Arhitekt u kazalištu: Vjenceslav Richter kao scenograf (Lovorka Magaš Bilandžić)

29. studenoga 2017. – O fenomenu transparencije u Richterovom stvaralaštvu (Karin Šerman)

6. prosinca 2017. – Vjenceslav Richter – Između kruga i kvadrata – kuća Ivana Rabuzina (Snježana Pintarić)

CILJEVI EDUKATIVNIH PROGRAMA

Cilj je edukativnih programa približiti suvremenu umjetnost najširem krugu posjetitelja različitim dobnim i obrazovnim skupinama. Ti su ciljevi ostvareni kroz stručna vodstva, kreativne radionice i igraonice, razgovore i susrete s umjetnicima, predavanja, tribine i dr.

U cilju podizanja svijesti, MSU se u svojim edukativnim programima okreće svim posjetiteljima, nastojeći svojim programima posebno potaknuti ranjive i deprivilegirane skupine na uključivanje i aktivno sudjelovanje.

Pedagoški odjel MSU-a organizira niz različitih programa, tzv. program „Eduakcija”, koji kulturnu i obrazovnu ponudu Grada Zagreba čini još raznovrsnijom i bogatijom. Ti programi predstavljaju važne inovativne pomake u muzejsko-edukativnoj praksi promovirajući muzej kao mjesto alternativnog učenja i obrazovanja. Važno je spomenuti da su obrazovni programi besplatni za posjetitelje. Tek pojedini programi realizirani u okviru projekta „Djeca susreću umjetnost”, stručna vodstva i posebno kreirane radionice za škole i druge korisnike naplaćuju se prema posebno utvrđenom cjeniku.

Pedagoški programi MSU-a i uključivanje socijalno osjetljivih skupina (osobe s invaliditetom, azilanti, etničke manjine...) uvelike su pridonijeli percepciji MSU-a kao „muzeja otvorenog svima”, što je prepoznato u Gradu Zagrebu i široj zajednici. U sljedećem razdoblju Pedagoški odjel intenzivnije će se posvetiti interkulturnom učenju koje podrazumijeva upoznavanje različitosti, drugih kultura i njihovih običaja, otvaranje komunikacije, izgradnju odnosa s drugima te razvijanje svijesti da je izgradnja zajednice u kojoj živimo jedino moguća uz uključivanje svih njezinih sudionika.

Ivana Kancir

- U sklopu izložbe T-HT@MSU.HR – Nagrada za hrvatsku suvremenu umjetnost ove je godine održano ukupno šest razgovora s umjetnicima koji su u kraćoj formi intervju predstavili publici svoj rad. Na projektu „HTnagrada MSU Zagreb predstavlja” sudjelovali su sljedeći parovi umjetnika i umjetnica: Ivan Fijolić i Tjaša Kalkan, Alem Korkut i Darko Masnec, Duje Jurić i Davor Sanvincenti, Darko Fritz i Lana Stojićević, Ines Matijavić Cakić i umjetnički dvojac Petra Orbanić i Marija Plečko. Uz projekciju na velikom platnu filma Spomenik organiziran je i razgovor s autorom Igorom Grubićem.

- Održana su redovita stručna vodstva vezana uz stalni postav muzeja Zbirke u pokretu i uz izložbe u prostoru za povremene izložbe.

11. ožujka 2107. – radionice i igraonice

-U sklopu izložbe T-HT@MSU.HR – Nagrada za hrvatsku suvremenu umjetnost / Obiteljska subota održane su dvije radionice za djecu.

Martina Munivrana: „Proces u nastajanju – hiperrealizam Jadranke Fatur”, ALU, Kabinet slikarskog odsjeka, predavanje za studente u sklopu projekta Runaway art, 30. studenoga 2017.

Vesna Meštrić, „Vjenceslav Richter, opus arhitekta i umjetnika”, Tekstilno-tehnološki fakultet, Zagreb, 15. prosinca 2017.

11.4. Ostalo

Naziv projekta: Runaway Art – edukativni projekt za mlade – suradnja MSU-a, ALU-a i ŠPU-a

Autorice projekta Vesna Meštrić, Snježana Pintarić, Jasna Jakšić

Suradnja: Ivan Skvrce (Akademija likovnih umjetnosti), Filip Pintarić (Škola za primijenjenu umjetnost i dizajn)

Vrijeme održavanja: 2017.

Mjesto održavanja: MSU, ALU, Škola za primijenjenu umjetnost i dizajn

Vrsta programa: pedagoško-edukativna djelatnost

„Runaway Art” trogodišnji je edukativni projekt Muzeja suvremene umjetnosti namijenjen mladima od 15 do 23 godine čiji je cilj intenzivno uključivanje izložbenog programa Muzeja suvremene umjetnosti u obrazovne programe srednjih škola i fakulteta. Edukativni programi MSU-a proizlaze iz izložbene djelatnosti i stalnog postava. Tako se umjetnički radovi, teme ili pak umjetničke pojave interpretiraju kroz kreativne radionice i igraonice, stručna vodstva, razgovore s umjetnicima, kratke prezentacije, predavanja i seminare kojima potičemo kreativnost, znatiželju te razumijevanje i uživanje u suvremenoj umjetnosti. Tijekom tri godine kroz partnersku suradnju Muzeja suvremene umjetnosti, Akademije likovnih umjetnosti i Škole za primijenjenu umjetnost i dizajn kroz nastavu obrađivat će se teme koje će pratiti godišnji izložbeni program Muzeja.

U 2017. godini na Akademiji likovnih umjetnosti (ALU) osmišljen je fakultativni predmet Umjetnost u vrijeme kulture u kojem su uz retrospektivnu izložbu Brace Dimitrijevića koja se od 27. travnja do 21. lipnja 2017. održavala u MSU-u obrađivane teme iz područja konceptualne umjetnosti. U izložbenom prostoru MSU-a održavana su predavanja o konceptualnoj umjetnosti, a u prostoru izložbe organizirani su razgovori Brace Dimitrijevića s učenicima.

Druga tema koja je obrađivana na ALU-u i Školi primijenjene umjetnosti i dizajna (ŠPUD) bila je arhitektonsko i umjetničko stvaralaštvo Vjenceslava Richtera. Tijekom godine održana su posebno pripremljena predavanja za studente i učenike, koja su održavana u Zbirci Richter, u MSU-u te u Školi i na ALU-u. Predavanja su održali Ivan Rupnik, Maroje Mrduljaš i Vesna Meštrić, a program su na ALU-u provodili Ivan Skvrce, Ksenija Turčić, Ida Loher i Ana Hušman, a u Školi za primjenjenu umjetnost i dizajn Bernara Cesar, Marija Juza i Vinka Mortigija Anušić.

U projektu su tijekom 2017. godine sudjelovale i druge zagrebačke obrazovne institucije: Škola za modu i dizajn, Tekstilno-tehnološki fakultet i Zavod za dizajn tekstila i odjeće. Studenti Nastavničkog odsjeka Akademije likovnih umjetnosti Tea Pranjić, Martina Majcen, Sara Stojanec, Magdalena Mustać, Antonio Kutleša i Kristina Kovačić pod mentorstvom asistentice Ide Loher osmislili su i vodili nastavu za učenike ŠPUD-a, VII. gimnazije te OŠ Ivana Cankara. Nastavne jedinice posvećene određenim segmentima Richterova stvaralaštva održavale su se u Zbirci Richter i Muzeju suvremene umjetnosti. Projekt „Runaway Art“ potaknuo je suradnju Muzeja suvremene umjetnosti, Tekstilno-tehnološkog fakulteta i Čateksa, jednog od najvećih tekstilnih poduzeća u regiji, najstarijeg u jugoistočnom dijelu Europe. Pod mentorstvom Koraljke Kovač Dugandžić i Andree Pavetić unutar nastave kolegija kreiranja tekstila pred studente je postavljen problemski zadatak na temu opusa rada Vjenceslava Richtera.

Upoznajući se s velikim Richterovim opusom studenti su dobili uvid u opsežno stvaralaštvo te su svoja zapažanja i ideje bilježili u istraživačku bilježnicu – sketchbook. Studenti su kroz jedan semestar radili na istraživanju, promišljanju, crtaju, skiciraju i radu u računalnim programima. Rezultat intenzivnoga jednosemestralnog rada bila je kolekcija dizajna tekstila u raportu ili slobodnoj kompoziciji. Studenti su se svojim proizvodima i istraživačkom bilježnicom prijavili na poziv za sudjelovanje u izložbi koja je organizirana u prostorima fakulteta i Muzeja. Posebno za izložbu realizirani su tekstili u metraži 300 x 100 cm za studentice koje su osvojile prva tri mjesta, a za ostale su realizirani tekstili u metraži 200 x 100 cm. Prvoplasirana studentica Ana Raguž dobila je osvajanjem prvog mjesto mogućnost realizacije svojeg dizajna tekstila u tehniči rototiska u Čateksu u metraži od 500 metara. Nagrađene su studentice prvoplasirana Ana Raguž, drugoplasirana Ana Vlašić i trećeplasirana Silvija Kranjec. Uz radove nagrađenih, na izložbi su prikazani radovi studentica Martine Gluhinić, Martine Kovačić, Ide Palčić, Ivane Peruć, Antee Piplice, Morane Radočaj i Katarine Ričko.

Drugi segment projekta „Runaway Art” ima za cilj potaknuti mlade kako bi dio svojeg slobodnog vremena proveli na kreativan način u MSU-u. U prostoru muzeja tijekom izložbe organizirane su radionice stripa pod vodstvom Dunje Janković, umjetnice koja je osmisnila i realizirala strip na temu Vjenceslava Richtera. Radionice izrade stripa održane su tijekom retrospektivne izložbe V. Richtera, krajem studenoga.

U okviru projekta tiskani su deplijani uz projekte koji su provedeni u Školi primijenjene umjetnosti i dizajna i Tekstilno-tehnološkog fakulteta.

Projekt je medijski praćen u obrazovnom programu i mozaičnim emisijama HTV-a – prilozi i gostovanja u emisiji Dobro jutro Hrvatska 28. listopada 2017.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

Voditeljica: Jadranka Pintarić

Suradnica: Sonja Barbarić

Prva i najvažnija zadaća odnosa s javnošću jest pratiti program Muzeja – komunicirati o njemu s medijima i korisnicima, stvarati informacije za medije.

Svakodnevno ili prema potrebi kreira se, uređuje, redigira i šalje tekstualni i fotografski materijal novinarima za najave i pozivnice uz sve izložbene projekte, za novinske konferencije, za predstavljanja, predavanja, kazališne predstave i filmske promocije, za programe „Eduakcije” i sve ostale događaje koje je Muzej organizirao samostalno ili u suradnji. Davanje izjava, razgovora i intervjuza za radijske postaje i televizijske programe. Organiziranje medijske vidljivosti mujejskih programa i dogovaranje objava.

Dnevno ažuriranje stranice MSU-a na Facebooku, kreiranje događaja, kreiranje plaćenih oglasa, objava svih događanja i fotografija. Dnevno ažuriranje Instagrama i Twittera, najava svih događanja i objava fotografija te objava i videosadržaja na kanalu Muzeja na YouTubeu. Fotografiranje i arhiviranje fotografija svih događanja. Dnevno ažuriranje mrežne stranice. Tjedno uređivanje i slanje newslettera.

12.1. Objave u tiskanim i elektroničkim medijima

Tijekom 2017. organizirano je devet tiskovnih konferencija za velike izložbene projekte Muzeja. Pripremljeno je i poslano 30 tekstova za velike izložbene projekte, zatim 20 tekstova i press-materijala za izložbu u MSU galeriji, dva projekta na medijskoj fasadi te 10 za ostale

izložbe u Muzeju. Pripremljeno je i poslano tekstova i press-materijala za ukupno 45 razgovora, predstava, promocija, performansa, okruglih stolova, simpozija i projekcija. Pripremljeno je i poslano ukupno 10 tekstova i press-materijala za izložbe i događanja u Zbirci Richter te za 13 događanja u Arhivu Tošo Dabac. U okviru „Eduakcije” poslano je 70 najava za kreativne radionice te za osam ostalih programa. Za pet velikih izložbi poslane su tiskane pozivnice (na cca 2000 adresa), a ukupno je poslano 30 elektroničkih pozivnica za izložbe. Objavljene su ukupno 263 najave izložbi i programa na mrežnoj stranici muzeja. Stalna prisutnost na društvenim mrežama postala je potreba u današnjem svijetu virtualnog komuniciranja. No objave i statusi sami po sebi nisu dovoljni za vidljivost te je nužno dodatno promovirati, plaćenim objavama, pojedine događaje i izložbe. U 2017. na društvenim mrežama imali smo oko 15 plaćenih i sponzoriranih objava. Kao i svake godine, posebnu smo pažnju posvetili promoviranju događanja kao što su Noć muzeja, Međunarodni dan muzeja i Dan na dan, rođendan MSU-a. U skladu s temom dvanaeste Noći muzeja „Glazba i glazbeni velikani i njihov utjecaj na društvo”, osmislili smo bogat, raznolik i jedinstven glazbeni program. U okviru Međunarodnog dana muzeja osmislili smo program koji je uključivao predavanja, promociju edukativne publikacije te izložbu fotografskih radova učenika osnovnih i srednjih škola Grada Zagreba. A za Dan MSU-a ukupno smo osmislili 16 besplatnih programa za posjetitelje. Sedam je od njih bilo posvećeno Vjenceslavu Richteru, a uključivali su dva stručna vodstva po izložbi, a zatim tematsku radionicu za djecu. Predstavljeni su i strip Richterova igra, knjiga Buntovnik s vizijom, opsežni dvojezični katalog izložbe, kao i suveniri nastali u povodu retrospektive, a putem društvenih mreža organizirali smo i kreativni modni natječaj povezan s Richterovom izložbom.

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Intervju za emisiju Tura kulture, Mreža TV, izložba Alema Korkuta, 28.9.2017. / Nataša Ivančević

Intervju za emisiju Tura kulture, Mreža TV, izložba Viktora Popovića, 2.11.2017. / Nataša Ivančević

Gostovanja: HTV, Mreža TV, Z1 povodom MSU-ova programa / Snježana Pintarić

12.4. Promocije i prezentacije

Predavanje Mrđana Bajića „Odande dovde: Projekt Kalemegdanskog mosta”, Školica, MSU, 19. siječnja 2017. / koordinacija: Nataša Ivančević

Nastup zbora „DomaćiGosti”, Noć muzeja, 27. siječnja 2017. / koordinacija: Nataša Ivančević

Tobias Hantmann: Tradicija izlaganja – tržnica u Freudenstadt, jednodnevno predstavljanje projekta putujuće izložbe (slike od velura) na nosaču automobila, južni plato MSU-a, 6. ožujka 2017. / koordinacija: Nataša Ivančević

Priprema tekstova za objavu na portalu i aplikaciji Daily Art: Josip Vaništa, Beskonačni štap i Boris Bućan, Mondrian i Duchamp; poveznica: <https://www.getdailyart.com/22455/josip-vanista/infinite-cane--homage-to-manet> / Nataša Ivančević

Vesna Meštrić

Predstavljanje stripa Richterova igra Dunje Janković i tribina o stripu, 3. prosinca 2017. O stripu su govorili Dunja Janković, Jasna Jakšić, Vesna Meštrić i Matko Vladanović.

Predstavljanje kataloga retrospektivne izložbe Vjenceslava Richtera Buntovnik s vizijom, 3. prosinca 2017. Katalog su predstavile Vesna Meštrić i Martina Munivrana, urednice kataloga, Snježana Pintarić, ravnateljica MSU-a; Aleksandra Mudrovčić, dizajnerica kataloga i Jadranka Vinterhalter, muzejska savjetnica.

Predstavljanje stripa Mangelos Vol. 1 autora Ivane Armanini i Marka Goluba, 22. prosinca 2017. O stripu su govorili Ivana Armanini, Marko Golub, Jasna Jakšić, Vesna Meštrić i Snježana Pintarić.

Predstavljanje suvenira retrospektivne izložbe Vjenceslava Richtera Buntovnik s vizijom. Sudjelovali su Ana Raguž, studentica TTF-a i dobitnica nagrade za najbolji dizajn tkanine „Richter na platnu”, predstavnici Udruge Kamensko te Tin Pugelnik Stipeč i Mia Martinović, studenti arhitekture.

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

Ivan Salečić, voditelj marketinga

Zvjezdana Murseli, suradnica u marketingu

Odjel marketinga i prodaje MSU-a prati svaki muzejski projekt organizacijom izložbe i suradnje s potencijalnim partnerima projekta. Za 2017. godinu ključni projekti iz programa izložbene djelatnosti Muzeja bili su izložba Dalibora Martinisa, izložba povodom natječaja za godišnju nagradu za umjetnost kompanije T-HT, izložba Brace Dimitrijevića, izložba Ivane Franke, zajednička izložba Organ vida te retrospektiva Vjenceslava Richtera.

Na razini strategije odjela marketinga uspostavljena je procedura po kojoj odjel marketinga prati svaki od ovih projekata. Procedura je formirana po načelu senzibilnosti prema potrebama projekta s jedne, a njegovim budžetskim mogućnostima s druge strane. U tako stvoren „hodogram” marketinških aktivnosti pripadaju izrada medijskog plana za medijsko komuniciranje o projektu (domaći i inozemni mediji) te oblikovanje oglasa i drugih oglašivačkih kanala za glavne izložbene programe (native advertising, advertorijali, tailor made sadržaji).

Upravo ovaj potonji korak donio nam je povećanje vidljivosti Muzeja izvan uske niše „kulturnih” medija. Na pojedine medijske upite Odjel marketinga osmislio je narative kroz koje se izložbeni programi predstavljaju u rekontekstualiziranom obliku, kao sadržaj prihvatljiv za turističke, znanstvene, tehnološke i druge emisije. Primjeri su ovakvih suradnji praćenje aktivnosti Muzeja u inflight časopisu Croatia Airlinesa, TV emisijama Doba znanosti i Sveti aplikacija itd. Takoder, ugovoreno je sudjelovanje MSU-a u međunarodnoj lifestyle produkciji – serijalu House Hunters.

Idući strateški segment kojem se pristupilo u radu Odjela marketinga odnosio se na uspostavu direktnе marketinške komunikacije, ponovno u dva segmenta.

Prvi je direktni marketing prema potencijalnim ključnim partnerima u cilju ostvarivanja finansijske i druge potpore Muzeju. Za ostvarenje ovog cilja provedeno je više akcija. Formirani su sponzorski i donatorski „paketi” (primjeri: otkup i produkcija umjetničkih djela, pokroviteljstvo nad izložbama, pokroviteljstvo nad cjelogodišnjim programima Muzeja te nad pojedinim galerijskim prostorima). U svrhu obrade što je moguće većeg broja tržišnih segmenata i dionika realnog sektora pokrenut je i pilot-projekt posebne marketinške akcije

koju u suradnji i uz nadzor Odjela marketinga provode vanjski partneri (u sadašnjoj, testnoj fazi, riječ je o jednoj agenciji).

Drugi je direktni marketing prema krajnjim korisnicima koji se ostvaruje kroz mikromarketingne kanale. U tom smislu izrađuju se image i programski letci, kalendari, reminderi, mape i drugi vizualni materijali Muzeja. Kroz kros-promocijske projekte Muzej je sudjelovao u kvizovima, radijskim emisijama, bio je partner različitim vanjskim kulturnim manifestacijama i sl. Proveden je kreativni modni natječaj na društvenim mrežama povodom retrospektive Vjenceslava Richtera te su dodijeljene nagrade žirija i publike na društvenim mrežama za najbolji modni dizajn nadahnut izložbom i autorom.

U segmentu maloprodaje i direktnog mikromarketinga izvedeni su merchandising proizvodi koji prate pojedine izložbe (torbe, ruksaci, majice, šalice, olovke, gumice za brisanje, rokovnici, podloge za miša, podmetači za jelo, tekstil).

Odjel marketinga surađuje na izradi nove mrežne stranice Muzeja, a u tu svrhu realizirana je i „virtualna šetnja” onim prostorima Muzeja koji imaju potencijal za B2B (engl. business to business) namjenu.

U prodajnom segmentu ostvarena je i obnovljena suradnja s većim brojem partnera iz javnog i realnog sektora. Među različitim oblicima te suradnje zastupljene su stručne konferencije, konferencije za tisak, promocije, edukacije, pa i partyji. U ponudu su uvedene dvije krucijalne novosti. Prva je Premium program, koji podrazumijeva izvođenje manjih kazališnih predstava i glazbenih koncerata u izložbenom prostoru, a posjetiteljima omogućuje integriran umjetnički doživljaj likovnosti, glazbe i kazališta, koji je novost na zagrebačkoj muzejskoj sceni. Drugi je program A+BEST (Art + Business, Education, Society, Technology) namijenjen partnerima i dionicima javnog i realnog sektora koji prepostavlja razvoj posebnih umjetničko ekspresivnih narativa namijenjenih stručnim i korporativnim događanjima, team-buildingu i sl.

Programi Premium i A+BEST označuju daljnji iskorak Muzeja u sferu kreativnih industrija tako da Muzej prestaje biti „samo” event venue koji ugošćuje programe vanjskih partnera, nego tim partnerima proaktivno nudi i dodanu vrijednost kroz različite kreativne usluge koje omogućuje sofisticirani i interdisciplinarni kućni know-how.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

TIP POSJETITELJA	STALNI POSTAV	POVREMENE IZLOŽBE	MUZEJSKE IZLOŽBE U DRUGIM SREDINAMA	IZDVOJENE ZBIRKE I LOKALITETI	UKUPNO STALNI POSTAV + IZLOŽBE	EDUKACIJSKI PROGRAMI	MANIFESTACIJE, OTVORENJA, PROMOCIJE, AKCIJE i DRUGI PROGRAMI (navesti koji)	NOĆ MUZEJA	MEĐUNARODNI DAN MUZEJA	UKUPNO	UKUPAN BROJ POSJETITELJA
ODRASLI (pojedinačni posjet)	9,746	22,368	0	3,709	35,823	6,063	8,981	0	0	15,044	50,867
KARTA S POPUSTOM POJEDINAČNI POSJET (djeca, mladi, umirovljenici,...)	1,572	1,768	0	0	3,340	0	0	0	0	0	3,340
GRUPE - odrasli (broj osoba)	17,382	1,207	0	0	18,589	0	0	0	0	0	18,589
GRUPE - predškolski uzrast (broj osoba)	103	0	0	0	103	0	0	0	0	0	103
GRUPE - osnovna škola (broj osoba)	1,229	491	0	0	1,720	0	0	0	0	0	1,720
GRUPE - srednja škola(broj osoba)	1,229	246	0	0	1,475	0	0	0	0	0	1,475
GRUPE - studenti (broj osoba)	0	245	0	0	245	0	0	0	0	0	245
OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA (broj osoba)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OBITELJSKA ULAZNICA (broj osoba)	1,144	515	0	0	1,659	0	0	0	0	0	1,659
STRANI TURISTI (od ukupnog broja, pojedinačno i grupno)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BESPLATAN ULAZ (od ukupnog broja)	8,467	13,702	0	3,709	25,878	6,063	8,981	0	0	15,044	40,922
UKUPNO:	32,405	26,840	0	3,709	62,954	6,063	8,981	0	0	15,044	77,998

15. FINANCIJE

15.1. Izvori financiranja

- RH 1.037.960,00 kn = 5 %
  - lokalna samouprava 13.773.819,95 kn = 63 %
  - vlastiti prihod 3.641.617,71 kn = 17 %
  - sponzorstvo 595.524,00 kn = 3 %
  - donacije 2.793.601,28 kn = 12 %
- UKUPNO: 21.842.522,94 kn = 100 %

15.2. Investicije

- Kupljena imovina 558.190,59 kn = 17 %
  - Donirana imovina 2.793.601,28 kn = 83 %
- UKUPNO: 3.351.791,87 kn = 100 %

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.1. Održavanje i prezentacija donacija

ZBIRKA VJENCESLAVA RICHTERA I NADE KAREŠ RICHTER

Naziv projekta: Zbirka Richter – Edukativni programi za 2017.

Kustosica projekta: Vesna Meštrić, voditeljica projekta

Suradnja: Lana Gospodnetić, Ksenija Filipović, Marina Jurišić, Verena Jakuš, Lena Disopra, Ivana Market, Centar za kulturu i film Augusta Cesarca, različite osnovne škole, Tekstilno tehnički fakultet, Akademija likovnih umjetnosti

Vrijeme održavanja: od 1. siječnja do 31. prosinca 2017.

Mjesto održavanja: Zbirka Richter, Centar za kulturu i film Augusta Cesarca, Knjižnica Vladimira Nazora, dječji vrtići

Vrsta programa: Edukativno pedagoška djelatnost

Broj posjetitelja: 768

U godini obilježavanja 100. godišnjice rođenja Vjenceslava Richtera osmišljen je poseban edukativni projekt „Richter 100” kojemu je bio cilj upoznavanje učenika i studenata s

arhitektonskim i umjetničkim opusom V. Richtera kroz stručna predavanja, praktičan rad i izložbe. Projekt je osmišljen u suradnji s Centrom za kulturu i film Augusta Cesarca, Udrugom bivših učenika Škole primijenjene umjetnosti i dizajna UBU te Centrom za kreativni razvoj ARTMIX, a sudjelovali su Škola primijenjene umjetnosti i dizajna, Škola za modu i dizajn, Akademija likovnih umjetnosti (Slikarski odsjek, Nastavnički odsjek, Odsjek za animirani film i nove medije), Tekstilno-tehnološki fakultet, Zavod za dizajn tekstila i odjeće i Arhitektonski fakultet u Zagrebu.

Tijekom godine održana su stručna predavanja o stvaralaštvu V. Richtera na Tekstilno tehnološkom fakultetu i Školi primijenjene umjetnosti i dizajna, a u Zbirci je održavana nastava za osnovne i srednje škole. Nadalje, u suradnji s Arhitektonskim fakultetom održana je dvodnevna radionica „Reviewing Richter” posebno osmišljena za studente arhitekture zagrebačkog i finskog sveučilišta.

U 2017. nastavljena je suradnja s Dječjim vrtićem Špansko kroz edukativni projekt „Umjetnosti i djeca” i dječji radovi prikazani su na jednodnevnoj izložbi u parku skulptura Zbirke Richter. U edukativnom program Zbirke Richter sudjelovalo je 768 polaznika.

Naziv projekta: SintArt 08: Alem Korkut

Kustosica projekta: Nataša Ivančević

Vrijeme održavanja: od 6. lipnja do 30. rujna 2017.

Mjesto održavanja: Zbirka Richter

Broj posjetitelja: 512

Opseg (broj eksponata): 10 skulptura, sedam crteža, jedna instalacija, jedna videoprojekcija, jedan video

U osmom izdanju projekta „SintArt” koji je iniciran 2010. godine u cilju uspostavljanja dijaloga pozvanog umjetnika i Richterove intelektualne i umjetničke ostavštine, gostujući je umjetnik bio Alem Korkut. Od prvotne ideje da Zbirka Richter, uz uobičajenu ulogu čuvanja, istraživanja i prezentiranja građe, bude i centar za proučavanje konstruktivističke umjetnosti, ona je prerasla u živo središte nastanka i medijacije suvremene umjetnosti. Umjetničkim radovima, instalacijama, akcijama, eksperimentima umjetnika projektom „SintArt” istražuje se arhitektonsko i umjetničko stvaralaštvo Vjenceslava Richtera i tako se ponovno aktualizira.

Izložba pod nazivom Gravitacija rezultat je Korkutova istraživanja Richterova opusa u kojem su nastali novi umjetnički radovi nadahnuti paradigmatskim djelima Richterova opusa: gravitacijskim crtežima, sistemskim skulpturama te prostornim slikama. Radovi kojima je poveznica gravitacija nastali su u različitim medijima i povezani u cjelinu te postavljeni u dijalog s originalnim djelima V. Richtera tvore site specific instalaciju u izložbenom prostoru Zbirke Richter. Mehanička naprava Igračka Korkutova je inicijacija u zaokupljenost Richterovim gravitacijskim crtežima ovim radom odaje počast, po autorovu mišljenju, ključnoj osobini Vjenceslava Richtera – sposobnosti igranja. Pitanjem antigravitacije Korkut u radu iznimne vizualne dinamike Tri nade ili negiranje gravitacije napinje konop s pomoću adiranja lukova i udlaga, dok u sedam Gravitacijskih prostornih crteža od pleksiglasa preuzima Richterova konstruktivna načela i materijal, ali je intervenciju na prozirnim plohami pleksiglasa djelomično prepustio rezultatu slučaja i silama gravitacije. Video Duga, instalacija Kapi te istoimeni video prikazuju daljnje konsekvensije primjene gravitacijskog crteža, boja i rezultate njihova djelovanja u drugim medijima. Duhovita je završnica izložbe fotografija Markacija. To je slučajem nastao gravitacijski crtež anonymnog „autora“ koji je Korkut „pronašao“ i „preuzeo“ u jednome od relaksirajućih posjeta šumama Samoborskog gorja, na putu između Cerja i Okića. Uz Korkutove radovi postavljeni su umjetnički radovi V. Richtera iz ciklusa Gravitacijski crteži, zatim nacrti za Prostorne slike, a iz Arhiva Vjenceslava Richtera izložen je nacrt za skulpturu Nada. Kustosica je i autorica teksta muzejska savjetnica Nataša Ivančević. Izložba je trajala od 6. lipnja do 30. rujna 2017, a do 26. lipnja izložbu je posjetio 171 posjetitelj.

Izložbu prati katalog na hrvatskom i engleskom jeziku izdan u nakladi od 300 primjeraka, te su napravljeni standardni materijali za promociju izložbe: digitalna pozivnica, oglasni materijal za plazmu, južni display i Facebook te banner tiskan ceradi i platnu.

Naziv projekta: SintArt 09: Ksenija Turčić

Autorica izložbe: Vesna Meštrić

Vrijeme održavanja: studeni i prosinac 2017.

Mjesto održavanja: Zbirka Richter

Vrsta programa: izložba: samostalna

Broj posjetitelja: 163

U ciklusu povremenih izložbi „SintArt” pozvana je umjetnica Ksenija Turčić te je u stalnom postavu Zbirke realizirala novi umjetnički rad koji problematizira prostorne odnose. Ukidanje granica između unutarnjeg i vanjskog prostora jedna je karakteristika Richterovih arhitektonskih projekata. Ksenija Turčić ogledalima dematerijalizira izložbeni prostor nekadašnje obiteljske kuće Vjenceslava Richtera, otvara ga i povezuje. Izložba je otvorena 13. prosinca 2017.

Ciklus povremenih izložbi „SintArt” održava se sedmu godinu u okviru programa izložbene djelatnosti Zbirke Richter. Jednom godišnje u stalnom postavu Zbirke predstavljaju se umjetnici čije djelovanje ima ishodište u umjetničkom i arhitektonskom stvaralaštvu Vjenceslava Richtera. Stalni postav Zbirke Richter kroz ovaj projekt mijenja se u pojedinim segmentima, a Richterovi umjetnički radovi postaju dio site specific umjetničkih instalacija. Projekt povremenih izložbi „SintArt” u stalnom postavu Zbirke Richter tako otvara nove oblike komunikacije i interpretacije radova V. Richtera i umjetničkih praksi suvremenih hrvatskih umjetnika. Do sada su u ciklusu izložbi „SintArt” sudjelovali u različitim kustoskim koncepcijama umjetnici Viktor Popović, Božena Končić Badurina, Davor Sanvincenti, Grupa ABS, David Maljković, Silvio Vujičić, Tomislav Šmider, Bojan Gagić, Ivana Franke, Duje Jurić i Marko Tadić.

Naziv projekta: Jazz na Vrhu

Kustosica projekta: Vesna Meštrić

Suradnja: Nikolina Putica

Vrijeme održavanja: rujan 2017.

Mjesto održavanja: Zbirka Richter

Broj posjetitelja: 70

Projekt „Jazz na Vrhu” posebno je osmišljen za prostor Zbirke Richter i dio je programa u kojem se povezuje glazbena i izložbena djelatnost. U 2017. u programu „Jazz na Vrhu” gostovale su dvije grupe, vs quartet i Chui. Prvi koncert održan je 22. rujna 2017. a nastupio je vs quartet, novi glazbeni projekt Vedrana Nemeša i Viktora Ključarića koji se do sada predstavio bjelovarskoj i zadarskoj publici. Njihova inicijalna ideja bila je glazba zasnovana na gitarskim i saksofonским improvizacijama prožeta različitim stilovima i temeljena na različitim uzorima – od klasike, preko jazz-a do bluesa i funka. Grupi se pridružuju mladi perkusionist Dominik Šabić i Slaven Bandur, gitarist i glazbenik.

Viktor Ključarić studirao je na glazbenoj akademiji u Grazu, profesor je saksofona u Glazbenoj školi Vatroslava Lisinskog u Bjelovaru. Dobitnik je mnogobrojnih nagrada i aktivni sudionik na bjelovarskoj glazbenoj sceni. Vedran Nemeš završio je srednju glazbenu školu Glazbenog učilišta Elly Bašić u klasi profesora Ante Čaglja. Glazbom se intenzivno bavi u sklopu različitih sastava te kao DJ. Dominik Šabić trenutačno je student druge godine na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji u klasi profesora Igora Lešnika, dobitnik je mnogobrojnih nagrada. Slaven Bandur studirao je gitaru na Muzičkoj akademiji u klasi profesora Ante Čaglja, ujedno je i prvi Vedranov profesor gitare. Sa sviranjem bas gitare počeo je još 1991. u bjelovarskom sastavu Sigma Jazz Band, a od 2011. svira gitaru u sastavu Apfelstrudel.

Koncert je posjetilo 70 posjetitelja koji su imali priliku razgledati izložbu Alema Korkuta Gravitacija u okviru projekta „SintArt”.

Drugi koncert održan je u Dvorani Gorgona u Muzeju suvremene umjetnosti 20. listopada 2017., a nastupila je grupa Chui, mladi hrvatski kvartet koji njeguje drugačiji pristup jazzu. Chui nastupa u sastavu Toni Starešinić – klavijature i elektronika, Vojkan Jocić – saksofon i elektronika, Ivan Levačić – bubnjevi i Konrad Lovrenčić – bass. Ovi vrsni glazbenici spajaju suvremenu klupsку plesnu glazbu u kombinaciji s jazzom, elektronikom i rock'n'rollom, a beskompromisnim pristupom već su prvim albumom (Chui, Dancing Bear 2012.) osigurali kulturni status na hrvatskoj glazbenoj sceni. Krajem 2013. godine za Dancing Bear objavljuju i drugi album The Second Arrival, koji, kao i prvijenac, dobiva samo pohvale glazbene kritike i publike. Godine 2015. pak Chui objavljuje treći album Third Sun From The Stone koji je dobio odlične kritike, a na gotovo svim top-listama proglašen je domaćim albumom godine, što do sad nije uspjelo nijednom jazz-sastavu u Hrvatskoj. Ove godine kvartet je snimio album s Jazz-orkestrom Hrvatske radio televizije koji su premijerno koncertno predstavili u dva dana zaredom rasprodanom Muzeju suvremene umjetnosti. Osim toga, snimili su pjesmu s hrvatskom glazbenom divom Josipom Lisac koja je u medijima najavlјivana kao pjesma godine.

Koncert grupe Chui planiran je 15. rujna 2017. u parku skulptura Zbirke Richter, no zbog lošeg vremena dvaput je odgođen i konačno održan u Dvorani Gorgona. Koncert je održan u vrijeme retrospektivne izložbe Vjenceslava Richtera i time je bio dodatna promotivna aktivnost izložbe. Koncert je posjetilo 230 posjetitelja.

Za oba koncerta oblikovane su digitalne pozivnice i najave za Facebook.

Naziv projekta: Održavanje prostora Zbirke

Kustosica projekta: Vesna Meštrić

Vrijeme održavanja: 2017.

Mjesto održavanja: Zbirka Richter

U 2017. godini, osim redovitog održavanja cjelokupnog prostora Zbirke (izložbeni prostor, park skulptura, službene prostorije, depo, privatni stan na prvom katu) koji podrazumijeva redovito plaćanje struje, vode, komunalnih usluga, telefona, interneta i čišćenja, čitav prostor bit će i dalje osiguran/čuvan putem alarmnih uređaja protuprovalne i protupožarne zaštite te tjelesne zaštite svake noći od 21 do 5 h koje pruža V Grupa. U dane kada je Zbirka otvorena za javnost (srijeda/subota od 11 do 16 sati) organizirano je čuvanje postava i stručno vodstvo putem student-servisa.

U cilju što kvalitetnijeg održavanja unutarnjeg i vanjskog prostora Zbirke (objekt i park) u 2017. nastavit će se suradnja s tvrtkom Fil-mis koja redovito vodi brigu o unutarnjem i vanjskom prostoru što uključuje sanaciju i bojenje zidova u unutarnjem prostoru, sanaciju i bojenje fasade i drvenarije, čišćenje oluka, sitne popravke, održavanja parka skulptura (redovita kosidba travnatih površina, uređivanje zelenila, skupljanje lišća i ostali poslovi prema potrebi).

Planirano je redovito održavanje računala i mreže, redoviti godišnji servis plinskih bojlera i alarmnog sustava. Prioritetni poslovi koje je i dalje potrebno izvršiti odnose se na:

- uređenje sanitarnog prostora za posjetitelje
- sanaciju terase iz koje se u izložbeni prostor slijeva u vrijeme kiša i snijega voda, što predstavlja veliku opasnost zbog potencijalnog kontakta s električnim instalacijama, a to predstavlja i opasnost za izložene umjetničke radove, kao i posjetitelje Zbirke
- zamjenu električnih instalacija i postavljanje novih rasvjetnih tijela temeljenih na LED tehnologiji koja tehničkim karakteristikama odgovaraju muzejskim standardima.

Naziv projekta: Iz arhiva arhitekta: Projekt na Savi

Kustosica projekta: Vesna Meštrić

Suradnja: Ivan Rupnik

Vrijeme održavanja: od 13. listopada do 10. prosinca 2017.

Mjesto održavanja: Zbirka Richter

Vrsta programa: izložba: studijska, iz fundusa

Broj posjetitelja: 454

Izložba Iz arhiva arhitekta: Novi pogledi, urbanizam i programiranje sadržajno se nadovezala na retrospektivnu izložbu V. Richtera Buntovnik s vizijom koja je održana od 10. listopada do 10. prosinca 2017. u Muzeju suvremene umjetnosti. Polazna je točka izložbe urbanistički projekt razvoja grada Zagreba na rijeci Savi, što je i danas aktualno pitanje. Vjenceslav Richter 1987. godine predlagao je novo središte glavnog grada uz rijeku čija je obala i danas neiskorištena. Njegov projekt bio je usmjeren na oživljavanje obale i riječnog toka rukavcima koji tvore 13 otoka sa stambenim naseljem u pejzažu. Projektom Savlje Richter je predlagao urbani krajolik grada prema zahtjevima kvalitetnijeg života ljudi, iskazujući visoku ekološku osviještenost i dublu povezanost čovjeka s prirodom i rijekom. Izložba je prikazala i druge urbanističke projekte V. Richtera, natječaj za urbanistički projekt Sopot iz 1964. i projekt urbanog rješenja središta Zagreba iz 1969. Poseban naglasak stavljen je korespondenciju između Matka Meštrovića i američkog kustosa Douglasa MacAgyja iz 1967./1968. koja se referira na Richterove pristupe u urbanističkim rješenjima. Na izložbi su kao komparativni materijal prikazane skice za projekte jugoslavenskog paviljona za 13. trijenale u Milanu, zatim skice za projekt Sinturbanizam, skice za Reljefometar i sistemske skulpture. Time je izložba dala uvid u širinu Richterovih istraživanja sinteze u području arhitekture, urbanizma i likovnosti. Autor je izložbe Ivan Rupnik, teoretičar arhitekture i profesor na sveučilištu Northeastern University u Bostonu. Izložbu je posjetilo 118 posjetitelja.

Naziv projekta: Zbirka Richter – preventivna zaštita

Kustosica projekta: Vesna Meštrić

Suradnja: Marina Jurišić, Sanela Tepić, Jelena Glumac

Vrijeme održavanja: od 1. siječnja 2017. do 31. prosinca 2017.

Mjesto održavanja: Zbirka Richter

Vrsta programa: preventivna zaštita umjetničke zbirke i Arhiva Vjenceslava Richtera

DONACIJA SILVANE SEISSEL

Ivana Kancir, viša kustosica, voditeljica Donacije Silvane Seissel

Donacija Silvane Seissel, kao oblik osobne ostavštine, obuhvaća sve važnije faze i umjetničke preokupacije arhitekta, urbanista, slikara i pedagoga Josipa Seissela nastale od 20-ih godina prošlog stoljeća pa sve do autorove smrti 1987. godine. Donaciju čine dvije velike tematske cjeline. Prva se odnosi na likovne rade s područja slikarstva (crteži, akvareli, pasteli i tempere), a drugu, nešto brojčano manju, čine radevi s područja arhitekture i urbanizma (nacrti, projektna dokumentacija).

Donacija, nažalost, nije otvorena za javnost, stoga etapnim radom na temeljnoj fotodokumentaciji te digitalizaciji građe zbirka koja je upisana u Registar kulturnih dobara RH postaje dostupnija potencijalnim korisnicima. Građa u digitaliziranom obliku podrazumijeva lakšu distribuciju informacija i korištenje za muzejske mrežne stranice te olakšava internetsku komunikaciju, a samim tim i dostupnost stručnoj javnosti.

U svojoj raznolikosti likovni dio zbirke obuhvaća velik broj nadrealističkih crteža i zapisa koji su ostali sačuvani u integralnom obliku u crtačim blokovima. Ove je godine u skladu s programom nastavljen rad na izradi temeljne fotodokumentacije za nadrealističke crteže u visokoj rezoluciji i u digitalnom obliku koji se nalaze u crtačim blokovima upisanima pod pet inventarnih brojeva (ds 390, ds 396, ds 421, ds 443 i ds 830), obrađuju se pohranjuju u dva formata: TIFF i JPG male rezolucije (72 dpi) za potrebe mrežnih stranica.

Za potrebe preventivne zaštite osjetljive papirne građe nabavljeni su beskiselinski papir, beskiselinske kutije i zaštitne uložnice.

Izvršena je redovita revizija građe Donacije.

TEMELJNA FOTODOKUMENTACIJA

Za ovu je godinu u skladu s dodijeljenim sredstvima za financiranje djelatnosti predviđen nastavak rada na izradi fotodokumentacije Donacije Silvane Seissel. Kao umjetnička zbirka u vlasništvu Grada Zagreba, dana je 1993. na upravljanje – čuvanje, održavanje i prezentiranje Muzeju suvremene umjetnosti. Budući da Donacija nije otvorena za javnost, svi se programi povezani sa zbirkom odvijaju, tj. realiziraju u prostorima MSU-a.

Programom predviđena izrada fotodokumentacije za 2017. godinu realizirana je u cijelosti.

NABAVA ZAŠTITNIH MATERIJALA ZA PREVENTIVNU ZAŠTITU GRAĐE

Za ovu je godinu u skladu s dodijeljenim sredstvima za financiranje djelatnosti predviđen nastavak rada na preventivnoj zaštiti Donacije Silvane Seissel. Kao umjetnička zbirka u vlasništvu Grada Zagreba, dana je 1993. na upravljanje – čuvanje, održavanje i prezentiranje Muzeju suvremene umjetnosti. Budući da Donacija nije otvorena za javnost, svi se programi

povezani sa zbirkom odvijaju, tj. realiziraju u prostorima MSU-a, što uključuje i preventivnu zaštitu građe zbirke.

ZBIRKA BENKO HORVAT

voditeljica: Snježana Pintarić

kustosica: Kristina Bonjeković Stojković

Privatni skupljač Benko Horvat (1875. – 1955.) iz Zagreba donirao je svoju zbirku Gradu Zagrebu 1946. godine, a od 1955. priključena je današnjem Muzeju suvremene umjetnosti. Zbirka sadrži 705 predmeta, od čega najveći dio pripada arheološkom materijalu (metalni predmeti, staklo, gume, mala antička plastika), a manji dio čine grafička i crtačka djela europskih majstora od 15. do 19. te slikarska djela raznih autora i europskih slikarskih škola od 14. do 19. stoljeća.

Nastavljena je digitalizacija Zbirke te su tijekom godine fotografirana 53 rada u mediju crteža i grafika u visokoj rezoluciji za tisak. Rezultat je digitalizacije je izvedena i širokoj i stručnoj javnosti dostupna fotodokumentacija o muzejskoj građi zbirke, kao i kvalitetna dokumentacija master-snimki za potrebe izdavačke djelatnosti (kataloga, deplijana, plakata izložbi) i suradnje s medijima (promidžba događanja, tisak, časopisi) usustavljena u digitalnu bazu podataka. Digitalizacijom se posredno ostvaruje zaštita građe jer se osiguranjem pristupa digitalnim preslikama smanjuje upotreba izvornika te se s pomoću master-snimaka omogućava izrada preslika koje mogu nadomjestiti izvornik, odnosno izrada izložbenih kopija.

Nastavljeno je upisivanje knjižnične građe iz ostavštine Benka Horvata u digitalnu bazu K++ i preventivna zaštita knjižnične građe.

Ostvarena je suradnja sa studentima diplomskoga studija (4. i 5. godina) s Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu pod mentorstvom dr. sc. Tanje Trška.

U sklopu kolegija Venecijansko slikarstvo od XV. do XVIII. stoljeća kojemu je cilj da studenti povijesti umjetnosti steknu što više praktičnog iskustva i stvarnog kontakta s umjetničkim djelima studenti su započeli s obradom Zbirke Benka Horvata u Muzeju.

Studenti diplomskog studija povijesti umjetnosti u prvoj će se fazi suradnje fokusirati na slikarska djela iz Zbirke Benka Horvata.

Prezentacija Zbirke: u sklopu događanja uz Međunarodni dan muzeja, 18. svibnja 2017. u MSU-u održano je predavanje u kojemu su bili predstavljeni neki od najreprezentativnijih predmeta arheološkog segmenta Zbirke Benko Horvat. Predavanje je održao Ozren Domiter, kustos Arheološkog muzeja u Zagrebu.

ATELIJER KOŽARIĆ

voditeljica zbirke: Radmila Iva Janković

DIGITALIZACIJA DJELA IZ FUNDUSA ATELIJERA KOŽARIĆ:

Digitalizacija građe Atelijera Kožarić omogućava digitalnu dostupnost građe za istraživanje i pretraživanje posredstvom mrežnih stranica MSU-a te omogućava zaštitu građe stvaranjem fototeke za pohranu i za online zbirku sustavnim nadopunjavanjem fonda digitalnih preslika. Rezultat je digitalizacije izvedena i širokoj i stručnoj javnosti dostupna fotodokumentacija o muzejskoj građi zbirke, kao i kvalitetna dokumentacija master-snimki za potrebe izdavačke djelatnosti (kataloga, deplijana, plakata izložbi) i suradnje s medijima (promidžba događanja, tisak, časopisi) usustavljena u digitalnu bazu podataka. Digitalizacijom se posredno ostvaruje zaštita građe jer se osiguranjem pristupa digitalnim preslikama smanjuje upotreba izvornika. U projekt su uključeni voditeljica Atelijera Kožarić, fotograf (vanjski suradnik) i dokumentarist koji u dogovoru s voditeljicom sukcesivno nadopunjava metapodatke i fond fotodokumentacije novom građom, dok u manipulaciji sudjeluju muzejski tehničari. Projekt se odvijao u više etapa. Provedena je priprema građe za snimanje prema prethodno izrađenom kriteriju za izbor radova, manipulacija radova za digitalizaciju u fotografском laboratoriju iz muzejske čuvaonice, izrada novih metapodataka prema do sada digitaliziranim radovima, pretvorba formata TIFF u JPG za pohranjivanje na mrežnu bazu podataka. Digitalizirano je ukupno 144 crteža iz mapa: 2653-2691 Pravokutnici, 2692-2745 Crta, 5803-5816 Kiša, 5867-5903 Širina-praznina.

Stalni postav:

- Naziv: Atelijer Kožarić
- Autor(i) stručne koncepcije
- Autori likovnog postava: Ivan Kožarić, Radmila iva Janković
- Opseg (broj eksponata): 600

- Površina u m²: 10,30 x 8,54 m²
- Kraći opis

Izložen kao integralni dio postava Zbirki u pokretu, izgled samog atelijera, u skladu s Kožarićevom poimanjem atelijera kao prostora neprestane mijene, uslijed različitih poticaja (TV snimanja, radionice, posudbe, restauracija, fotografiranje djela...) neprekidno se mijenja. U 2017. u prostoru Atelijera Kožarić posebna pozornost posvećena je ranim djelima koja su još u Kožarićevu radnom prostoru u Medulićevoj ulici bila u vrlo lošem stanju. Nakon što su izvršeni restauratorsko-konzervatorski zahvati, djela su izložena na reprezentativnim mjestima. Riječ je o skulpturi Dječak koji sjedi iz 1955. te jednoj od najpoznatijih skulptura I. Kožarića iz ranog razdoblja: Dvije figure iz 1956.

Povodom izložbe Vlatke Horvat Produžeci, istaknuto mjesto u prostoru Atelijera dobole su Kožarićeve Spontane skulpture iz 1970-ih i 1980-ih.

U 2017. dano je na uvid 198 djela iz fundusa zbirke Atelijer Kožarić u povodu izložbe Sve naše životinje (kustosica izložbe Dajana Vlaisavljević), pripreme monografije o grupi Gorgona (urednik Marinko Sudac) te izložbe The Heritage of 1989. Case Study: The Second Yugoslav Documents Exhibition (kustosica Zdenka Badovinec).

- radionica/seminar na temu dokumentacijske obrade muzejskih predmeta kao i grupa muzejskih predmeta koji čine cjelinu i smjernice za izradu popisa zbirki za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za muzejske i galerijske zbirke, MDC, 30. studenoga 2017.
- stručna pomoć kustosici izložbe Dajani Vladislavljević, izbor djela za izložbu Sve naše životinje u Modernoj galeriji
- stručna pomoć asistentu kustosa – zamjena djela u odabiru za izložbu Gorgona u Kunstmuseumu Lichtenstein, Vaduz
- stručna pomoć u odabiru djela za izložbu The Heritage of 1989. Case Study: The Second Yugoslav Documents Exhibition (kustosica Zdenka Badovinec)
- stručna pomoć u datiranju 30 crteža Ivana Kožarića iz zbirke obitelji Kožarić za potrebe izložbe Oblici prostora, Galerija Gregor Podnar, Berlin

U 2017. godini vanjski suradnik Boris Cvjetanović digitalizirao je ukupno 144 crteža iz mapa: 2653-2691 Pravokutnici, 2692-2745 Crta, 5803-5816 Kiša, 5867-5903 Širina-praznina.

16.2. Ostalo

Naziv projekta: MORE Museum: rezidencijalni program u Muzeju suvremene umjetnosti

Kustosica projekta: Jasna Jakšić

Vrijeme održavanja: 2017.

Mjesto održavanja: MSU

MORE muzej jest virtualni muzej nerealiziranih umjetničkih projekata osnovan 2012. godine i do sada je bio višestruko nagrađivan. Projekt je prije dvije godine bio predstavljen u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu. Riječ je o iznimno zanimljivom portalu koji je do sada skupio rade umjetnika i teoretičara koji unutar njega djeluju te pružio javnu i besplatnu dostupnost njihovih radova. Tijekom ožujka 2017. godine u Muzeju suvremene umjetnosti boravili su dr. sc. Ilaria Bignotti, dr. sc. Anna Zinelli, dr. sc. Marco Scotti i dr. sc. Elisabetta Modena sa Sveučilišta u Parmi koji su u suradnji s kustosima MSU-a i voditeljicom Dokumentacijskog i informacijskog odjela imali plan napraviti izbor nerealiziranih projekata iz Dokumentacijskog i informacijskog odjela te Ateljea Kožarić, digitalizirati ih, obraditi, prevesti i objaviti ih na mrežnim stranicama muzeja. Drugi dio rezidencijalnog programa bio je usmjeren ka razvijanju modela edukativnih videoigara za potrebe programa Muzeja suvremene umjetnosti, budući da su dr. sc. Marco Scotti i dr. sc. Elisabetta Modena stručnjaci u tom području.

U Muzej suvremene umjetnosti tijekom tri tjedna u ožujku boravili su dr. sc. Ilaria Bignotti, dr. sc. Anna Zinelli, dr. sc. Marco Scotti i dr. sc. Elisabetta Modena.

Bili su smješteni u muzejskim apartmanima, a tijekom boravka održali su radionicu digitalizacije i projektiranja edukativnih videoigara za zainteresirane stručnjake i studente.

Naziv projekta: Translocal: Museum as Toolbox – radionice i izložba u MSU-u

Voditeljice projekta: Snježana Pintarić, Ana Škegro

Suradnja: Universalmuseum Joanneum Graz, KUMU Art Musem Tallin, MUSEION Bozen, Muzeum Sztuki Łódź

Vrijeme održavanja: od 15. siječnja do 30. rujna 2017.

Mjesto održavanja: MSU

Muzej suvremene umjetnosti Zagreb (MSU) sudjelovao je u međunarodnom istraživačkom i izložbenom projektu „Translocal: Museum as Toolbox” (Translokalno: Muzej kao kutija za alat) u suradnji s još četiri europska muzeja moderne i suvremene umjetnosti – Universalmuseum Joanneum / Kunsthauz Graz kao voditelj projekta, Eesti Kunstimuuseum u Tallinnu, Muzeum Sztuki u Łodzu i Museion u Bolzanu. Projekt je ostvaren uz potporu programa Europske unije „Kreativna Europa”, a glavni su mu ciljevi bili razvijanje novih alata komunikacije sa širom publikom te osmišljavanje inovativnih oblika suradnje s mladima (od 15 do 25 godina) uz sudjelovanje umjetnika. Trajao je od 1. listopada 2015. do 30. rujna 2017. Suradnja započeta u listopadu 2015. manifestirala se održavanjem međunarodnog skupa, umjetničkih i kustoskih rezidencija, planiranjem i organizacijom putujuće izložbe te radom na publikacijama i internetskoj stranici s dokumentacijom i rezultatima aktivnosti provedenih tijekom trajanja projekta.

Kao konačno ishodište projekta organizirana je putujuća izložba, koja se u MSU-u održala od 14. siječnja do 14. veljače 2017. pod nazivom Izložba u tijeku. Izložba je prikazivala rezultate pet umjetničkih rezidencija održanih tijekom 2016. godine u svim partnerskim muzejima: Kunsthauz Graz ugostio je Oaza kolektiv iz Zagreba, arhitektice iz estonske nevladine udruge Lasnaidee boravile su na rezidenciji u Zagrebu, austrijski umjetnik Aldo Giannotti boravio je na rezidenciji u Muzeumu Sztuki u Łodzu; talijanski umjetnik Luigi Coppola bio je na rezidenciji u Tallinnu, a poljski umjetnik Marcin Polak bio je na rezidenciji u Museionu.

Ključnu ulogu u osmišljavanju i organizaciji izložbe i njezina popratnog programa imao je novoformirani Klub mlađih MSU-a (KMMSU), koji se na taj način okušao u praktičnim zadacima i izazovima koje predstavlja produkcija jedne izložbe. Cilj izložbe je bio, kroz zajedničke aktivnosti i diskusiju s članovima Kluba, promišljati o tome kako bi trebao izgledati jedan muzej budućnosti koji će mladim ljudima postati draga i uzbudljiva destinacija.

Uz rezultate umjetničkih rezidencija na izložbi je prikazana i selekcija radova iz fundusa MSU-a odabranih na principu komplementarnosti koncepta, teme ili umjetničkih pristupa predstavljenih tijekom rezidencija. Osim selekcije radova i osmišljavanja njihova postava unutar MSU galerije, KMMSU je organizirao bogat popratni program izložbe, koji je, između ostalog, uključivao okrugli stol pod nazivom „Tko o čemu? Mladi o umjetnosti!”, održan 9.

veljače 2017. u dvorani Gorgona MSU-a, zatim razgovore s umjetnicima, radionice te specijalizirana vodstva za publiku.

Uz cjelokupni projekt tiskan je i katalog. Dizajniran je tako da prikazuje razvoj projekta u 2015. i 2016., a u njegove se korice umeću deplijani svake od pet izložbi koja je prikazana u sklopu projekta u pet partnerskih muzeja tijekom 2017.

Odobrena sredstva Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i sport utrošena su na uređenje izložbenog prostora; materijale potrebne za izradu postava izložbe; prijevod potrebnih materijala za postav izložbe; tisak naljepnica za prostor postava izložbe; prezentacijske troškove i promidžbu projekta; autorske honorare Filipa Beusana (fotografiranje otvorenja i postava izložbe), Ane Opalić (snimanje i montiranje videa postava izložbe i okruglog stola) te Ane Škegro (asistentica projekta, kustosica – muzejska pedagoginja, voditeljica novoosnovanog Kluba mladih MSU-a te koordinatorica finansijskih i dijela administrativnih aktivnosti projekta).

Svi navedeni troškovi bili su nužni za kvalitetnu izvedbu projekta i nastavak iznimno uspješne međunarodne suradnje stvorene kroz mrežu umjetnika, institucija i mladih osoba uključenih u ovaj projekt.

Voditeljica projekta: Snježana Pintarić

Asistentica projekta: Ana Škegro

PR projekta: Sonja Barbarić

Kustosi Izložbe u tijeku: članovi Kluba mladih MSU-a

Mentorice Kluba mladih MSU-a: Sonja Barbarić, Tea Horvatin, Snježana Pintarić, Ana Škegro

Postav izložbe: članovi Kluba mladih MSU-a uz vodstvo mentorica

Deplijan izložbe: Izložba u tijeku / Exhibition in progress; autori tekstova: Rea Bušić, Luka Čubrić (članovi Kluba mladih MSU-a)

Naziv projekta: LJETO u MSU-u 2017.! multimedijijski program u MSU-u
izložba, rock-koncerti, film, performans

Autor koncepta i urednik programa: mr. sc. Branko Kostelnik

Urednik filmskog programa: Zlatko Vidačković

Urednica programa performansa Ana Škegro

Vrijeme održavanja: lipanj i srpanj 2017.

Mjesto održavanja: krovna terasa MSU-a

Broj posjetitelja: 3738

Nakon tri uspješne sezone, „Ljeto u MSU-u” u svojem je četvrtom izdanju predstavilo kombinaciju glazbe, suvremene umjetnosti i filma, bogati multimedijalni program i umjetničke performanse.

Na krovu MSU-a 10. lipnja 2017. održan je koncert Pankrta, najvažnijeg punk-sastava osnovanog na ovim prostorima. Nakon koncerta slovenskih legendi, 17. lipnja 2017. nastupili su riječki rockeri iz Jonathana, a 24. lipnja 2017. na krovu je gostovao najbolji hrvatski reper Kandžija u pratinji jednako hvaljenog benda Gole žene.

Nastup Ramba Amadeusa iz Beograda održao se 1. srpnja 2017., a 8. srpnja 2017. koncert je održala skupina Detour. Sezonu 2017. zatvorili smo 15. srpnja koncertom grupe Vatra.

Uz šest koncerata, Muzej suvremene umjetnosti u svojem kinu Metropolis prikazivao je svake subote od 18 i 20 sati po jedan film iz ciklusa kina Metropolis.

Svake večeri prije samog koncerta na nekoliko lokacija unutar MSU-a posjetitelji su imali priliku prisustvovati izvedbama hrvatskih performera. Izvedbe su se razlikovale i temama i pristupima, stvarajući nove poveznice između pop-kulture i suvremene umjetnosti. U cijenu ulaznice za koncert i film iz ciklusa Best of Metropolis „Ljeto u MSU-u” uključivalo je i posjet izložbi Braco Dimitrijević – retrospektiva.

1.) GLAZBA

JAZZ-ORKESTAR HRT-a

Dvorana Gorgona, Muzej suvremene umjetnosti

Jazz-orkestar HRT-a i Muzej suvremene umjetnosti udružili su se u koncertnom ciklusu koji u dvoranu Gorgona, osim našeg, po specifičnom zvuku u svijetu hvaljenog jazz-orkestra, dovodi istinske zvijezde svjetske jazz-scene. Na koncertima koji se mahom održavaju prve srijede u mjesecu počevši od listopada 2014., kada je ulaz za posjetitelje Muzeja suvremene umjetnosti slobodan, gостovalи су brojni svjetski glazbenici.

Ukupno je od siječnja do prosinca 2017. održano sedam koncerata

Urednik programa ispred MSU-a: mr. sc. Branko Kostelnik, producent, voditelj Odjela za programsko-izložbenu djelatnost MSU-a

MIMO

Udruga Vibra u partnerstvu s HRT-om te u suradnji s Muzejom suvremene umjetnosti (MSU) i inicijativom Free Stage započela je provedbu nove sezone projekta MIMO – „Medijski inventar muzičkih originala”. Opći je cilj projekta osigurati vidljivost i kontinuirani razvoj autentičnog glazbenog stvaralaštva u Hrvatskoj te pridonijeti izgradnji hrvatske glazbene scene koja uspješno prati europske trendove i prepoznata je i cijenjena kako u hrvatskom društvu tako i u svijetu.

Projekt MIMO u svojoj se četvrtoj sezoni proveo kao ciklus koncerata u MSU-a s izravnim prijenosom na Prvom programu Hrvatskog radija i live streamingom na portalu HRT-a, kroz koje se predstavlja kvalitetna i autentična neovisna domaća glazba do tada zanemarena u javnim medijima. Projekt je u sezoni 2016./2017. obuhvatio organizaciju ukupno osam koncerta na kojima je široj publici predstavio ponajbolje sastave i kantautore s hrvatske alternativne glazbene scene. Za svaki je sastav izrađen i live videospot jedne pjesme snimane tijekom koncerta. Važan je suradnik u projektu i Grafička škola Zagreb, koja je osigurala opremu, snimanje i videomontažu za izravni videoprijenos koncerata. Projekt MIMO daje važan doprinos jačanju hrvatske glazbene scene izradom audiosnimki i videozapisa kojima se intenzivnije predstavlja nova kvalitetna glazba u Hrvatskoj, ali i u Europi preko razmjene EBU-a (European Broadcasting Union).

OSTALI GLAZBENI PROGRAMI

Dani Roma – koncert Romskog ansambla i pjevača s Big Bandom HRT-a, Dvorana Gorgona, studeni 2017.

Vivaldi – probe i snimanje za CD – Matej Meštrović i Matija Dedić, koprodukcija, siječanj, Dvorana Gorgona

Drum 'n'base na krovu MSU-a, svibanj i rujan 2017.

Damir Očko – snimanje u AV studiju MSU-a za potrebe izložbe u MSU-u, studeni 2017.

2.) KAZALIŠTE

Udruga „Praktikum” – predstave za djecu, lipanj, Dvorana Gorgona

Suradnja s Odsjekom glume Akademije dramskih umjetnosti – probe za ispitne predstave, siječanj, Dvorana Gorgona

3.) PLES

Plesni ansambl Kelkope: koreografija: Tamara Savićević

Predstave su odigrane u Dvorani Gorgona MSU-a, i to dvije predstave u svibnju 2017. i jedna predstava u listopadu 2017.

4.) FILM

PROJEKCIJE U OKVIRU REDOVITOOG PROGRAMA KINA METROPOLIS U DVORANI GORGONA

Tijekom 2017. godine prikazano je 30 novih filmova – od siječnja do prosinca 2017.

U glavnom programu kina Metropolis 2017. godine bili su prikazivani prabrani, visokokvalitetni europski i nezavisni svjetski dugometražni filmovi iz ponude hrvatskih nezavisnih distributera. Cilj ovog projekta bio je pomno odabranim i umjetnički vrijednim filmskim programom kvalitativno obogatiti filmski repertoar. U suradnji sa Zagreb filmom svakog smo vikenda prikazivali animirane filmove iz kulnog serijala Profesor Baltazar. Kino Metropolis djeluje od 2. rujna 2010. u dvorani Gorgona Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu, u suradnji udruge Kulturni klub i MSU-a Zagreb. Član je europskog udruženja Europa Cinemas. Udruženo u grupu (mini-network) s Art-kinom Grič i Ljetnim kinom Tuškanac u Zagrebu, Kinom Novska, Kinom Daruvar te Kinotekom Zlatna vrata u Splitu, Art-kino Metropolis od 1. siječnja 2013. punopravni je član tog najvažnijeg europskog udruženja kina te je i u 2017. godini ispunilo sve njegove programske kriterije.

U suradnji sa Zagreb filmom prikazivani su animirani filmovi iz kulnog serijala Profesor Baltazar.

Također, uz slobodan ulaz prikazivali smo nagrađivane animirane kratkometražne filmove za djecu:

Europski mali maratonci, 56', bez dijaloga – ulaz slobodan:

- Koyaa (Slovenija, 2011.)
- La cage / Kavez (Francuska, 2016.)
- Voće (Hrvatska, 2016.)
- Atención al Cliente / Služba za korisnike (Španjolska, 2007.)
- Mushroom monster / Gljiva čudovište (Norveška, 2013.)
- Merlot / Merlot (Italija, 2016.)
- Jack (Nizozemska, 2014.)

- The button / Gumb (Litva, 2012.)
- Tänk om / Što ako (Švedska, 2014.)

Zagreb Film Festival –suradnja MSU-a i ZFF-a, gostovanje u Dvorani Gorgona:
21 projekcija – studeni 2017.

Revija „Pula u Zagrebu” – tjedan dana u Dvorani Gorgona prikazivani su novi naslovi igranih filmova s Pulskog filmskog festivala – srpanj 2017.

Revija indijskog filma: pet dana – Dvorana Gorgona, prosinac 2017.

U prosincu 2017. godine pod pokroviteljstvom Veleposlanstva Indije u Zagrebu u Kinu Metropolis održani su Dani indijskog filma. Prikazano je pet suvremenih indijskih filmova.

OSTALO

Film Slike iz života – dokumentarni, premjera – ožujak, Dvorana Gorgona

Film Krvava berba u Lovasu – dokumentarni, premjera, listopad, Dvorana Gorgona

Film Zarobljeno vrijeme – dokumentarni, premijera, prosinac, Dvorana Gorgona

European Art Cinema Day – projekcije, listopad, Dvorana Gorgona

Dan neovisnih kina – projekcije, studeni, Dvorana Gorgona

5.) KONFERENCIJE, SIMPOZIJI, DOGAĐANJA

- promocija Monografije Adris, svibanj 2017., Dvorana gorgona
- konferencija „Odašiljači i veze”, veljača 2017., Dvorana Gorgona
- promocija dječje slikovnice, rujan 2017., plato kod tobogana
- konferencija HSM informatika, ožujak 2017., Školica
- konferencija portala Njuškalo.hr, listopad 2017., Dvorana Gorgona
- MAKK – konferencija o autorskim pravima – Hrvatsko društvo skladatelja i ZAMP, studeni 2017., Dvorana Gorgona
- proslava 70 godina Hrvatskog radija, studeni 2017., Dvorana Gorgona

ARHIV TOŠO DABAC

Marina Benažić, voditeljica Arhiva Tošo Dabac

Ivana Janković, kustosica

Renata Filčić, pripravnica

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

Nabavljen je materijal za preventivnu zaštitu fotografске građe (beskiselinske ovojnice različitih formata).

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

Ivana Janković

Tijekom 2017. godine inventarizirane su 3703 jedinice u računalnom programu M++, u rasponu od inventurnog broja ATD-13247 do ATD-20125 (negativi formata 6 x 6 cm, 4 x 6 cm, autorska povećanja, kao i digitalni ispisi originalnih negativa različitih formata nastali u produkciji ATD-a ili za izložbe fotografija Toše Dabca u suradnji).

3.3. Fototeka

Marina Benažić, Ivana Janković, Renata Filčić

Za potrebe praćenja aktivnosti zbirke za sekundarnu dokumentaciju snimljeno je 1200 digitalnih fotografija koje su katalogizirane u Fototečnu bazu Arhiva TD prema sljedećim kategorijama: Izložbe (Tošo Dabac za Dane fotografije, izložbe na kojima je zbirka sudjelovala s Dabčevim radovima, izložba Marije Braut); Događanja (Noć muzeja 2017., 9. Dani fotografije: predavanja, fotoradionice, paneli, promocija kataloga, posjetitelji, stručna vodstva); fotodokumentiranje korištenja Dabčevih fotografija izvan MSU-a i ATD-a.

Pohrana na CD nosače i eksterne diskove (backup) – M. Benažić, R. Filčić

3.6. Hemeroteka

Marina Benažić, Ivna Jelčić, Vendi Vernić, Renata Filčić, Bojana Petrović

Sakupljanje i pohranjivanje obavijesti i članaka u medijima o izložbama i akcijama vezanima uz Arhiv TD. Tijekom 2017. godine prikupljeno je, skenirano, obrađeno te pospremljeno (digitalni i papirnati oblik) oko 120 priloga i članaka o djelatnosti Arhiva TD, press clippings.

3.9. Ostalo

Sekundarna dokumentacija

Marina Benažić, Ivana Janković, Renata Filčić

Snimke prezentacija u PowerPointu i audiozapisi predavanja održanih tijekom manifestacije 9. Dani fotografije pohranjuju se na vanjske nosače – diskove. (backup – M. Benažić). Prikupljeno je 12 prezentacija u PowerPointu (devet predavanja o fotografiji i tri prezentacije fotoradionica).

Renata Filčić

U programu Excel ažurira se evidencija – popis izlagačke djelatnosti zbirke Arhiv Tošo Dabac, evidencija o pedagoškoj i izdavačkoj djelatnosti (katalozi samostalnih i grupnih izložbi, plakati i programske knjižice) od 1933. godine do danas.

Na temelju popisa sitnih tiskovina te popisa kataloga, pozivnica i plakata oformljena je virtualna evidencija svih izložbi Toše Dabca s popisom izlaganih fotografija, što olakšava datiranje pojedinih fotografskih ciklusa ovog fotografa i pridonosi sistematizaciji bibliografskog i dokumentarnog gradiva zbirke uopće.

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

Fotografska građa

Ivana Janković, Marina Benažić, Lana Lovrenčić, Renata Filčić

Pregledano je i stručnom obradom dopunjeno oko 280 zapisa fotografskog gradiva u bazi podataka M++ (većinom za izložbu T. Dabca Fotografije baštine)

Arhivska i dokumentarna građa

Renata Filčić

- obrada i sistematizacija arhivske, dokumentarne građe Arhiva Tošo Dabac, ukupno 12 272 jedinice

- korespondencija Toše Dabca razvrstana je na poslovnu i privatnu.

Poslovna dokumentacija obuhvaća period od 1932. do 1970. i korespondenciju Petra, Vlatka i Hermine Dabac u vezi s Tošom Dabcem nakon 1970. Razvrstana je kronološki te je stavljena u nove beskiselinske kutije i fascikle koji su horizontalno položeni kako bi se umanjilo njihovo oštećivanje i omogućilo ravnanje. Započeto je detaljno popisivanje i skeniranje te preventivna zaštita te građe. U programu Excel obrađene su 203 jedinice (1932. – 1947.).

Sitni tisak (deplijani, pozivnice i letci izložbi Toše Dabca) kronološki je organiziran, smješten u osam beskiselinskih kutija i detaljno popisan u Excel dokumentu, ukupno 818 jedinica. Po potrebi su pojedine jedinice preventivno zaštićene.

Knjižna (arhivska) građa

Renata Filčić, Marina Benažić, Zrinka Ivković (knjižničarka MSU-a)

Tijekom 2017. dovršeno je popisivanje knjižne građe – sveukupno 2449 jedinica, od čega 118 časopisa (izdvojeni iz popisa kataloga ili dokumentacije). Po potrebi su knjige preventivno zaštićene.

Ostalo

Renata Filčić, Vlora Demiri (razmjena u sklopu programa Erasmus, prof. povijesti umjetnosti)

- sistematizacija i popisivanje ostavštine Marije Braut donirane Muzeju suvremene umjetnosti

6.3. Revizija građe

Izvršena je revizija zbirke (od 1. veljače do 1. ožujka 2017.). Komisija je utvrdila stanje muzejske građe u prostoru Arhiva Tošo Dabac, kao i građe koja se čuva u depou Muzeja suvremene umjetnosti i u stalnom je postavu muzeja. Utvrđeno je stvarno stanje inventiranih umjetnina fundusa Arhiva Tošo Dabac, a na osnovi sravnjivanja muzejskih predmeta i podataka u inventarnoj knjizi od inventurnog broja ATD-1 do ATD-16677. Prebrojena je također knjižnična i dokumentarna građa koja se nalazi u prostoru ATD-a, kao i fotografска oprema. Komisija je bila u sastavu: Nataša Ivančević, Kristina Bonjeković Stojković i Tea Horvatin. Na reviziji su sudjelovali Renata Filčić, Daniela Bilopavlović Bedenik (kustosica

MSU-a), Zrinka Ivković (knjižničarka MSU-a), Višnja Igrc (muzejska tehničarka MSU-a) te Leda Halambek i Mateja Ljubičić (kustosice pripravnice MSU-a).

6.5. Posudbe i davanje na uvid

Ustupanje građe za izložbe – za postav izložbi i katalog/deplijan:

- Narodne nošnje kroz objektiv Toše Dabca, izložba u suradnji s Kulturnim centrom Travno, Etno Art galerija, od 13. ožujka do 18. travnja 2017. (ustupljena 32 skena negativa)
- Narodne nošnje kroz objektiv Toše Dabca u Etnografskom muzeju, Split, od 30. lipnja do 24. rujna 2017. (ustupljena 32 skena negativa)
- Izloženi Krešimirac, Design District, od 13. do 18. lipnja 2017. (ustupljena tri skena negativa)
- Tošo Dabac / Čovjek u prostoru, Galerija Krsto Hegedušić, Petrinja, od 27. lipnja do 30. srpnja 2017. (ustupljeno 35 skenova negativa)
- Oktavijan Miletić, HDA, Zagreb od 10. do 12. listopada 2017. (ustupljeno devet skenova negativa)
- EXAT 51 / Experimental Atelier. Synthesis of the Arts in Post-War Yugoslavia, Kunstmuseum Krefeld, Haus Lange i Haus Ester, Krefeld, od 1. listopada 2017. do 14. siječnja 2018.; organizatori: MSU i Kunstmuseum Krefeld (ustupljeno 25 skenova negativa)
- Klasici hrvatske fotografije, Petropavlovska tvrđava, Sankt Petersburg; organizatori: Muzej za umjetnost i obrt (MUO) i Tehnički muzej, Zagreb, od 14. srpnja do 6. kolovoza 2017. (ista selekcija radova kao na izložbi Hrvatska fotografija očima Petera Knappa)
- Mangelos Vol I., izložba i promocija stripa, MSU, 22. prosinca 2017. (ustupljeno pet skenova negativa Toše Dabca).

Ustupanje građe za publikacije (uz pripremu, davanje na uvid i često i skeniranje negativa):

- ur. Bezić, Nada: Družina mladih – Fenomen ponornog sveprožimanja, ArTresor, 2017. (ustupljeno devet skenova negativa)
- Arheološki muzej u Zagrebu – život od 19. do 21. stoljeća, Arheološki muzej, Zagreb, 2017. (ustupljen jedan sken negativa)
- Kultura, znanost i umjetnost u 20. stoljeću, HAZU, Zagreb (ustupljen 21 sken negativa)
- ur. Bazin, Jerome: Art Beyond Borders, Artistic Exchange in Communist Europe (1945-1989), 2016.

- Prosoli, Iva: „Tošo Dabac i film”, Hrvatski filmski ljetopis br.89, 2017. (ustupljen 21 sken negativa)
- Fabijanić, Nenad: Slike po Ivanu, Oris, Zagreb, (ustupljen jedan sken negativa);
- Konjikušić, Davor: Partizanska fotografija i društveni pokret, Rosa Luxemburg Stiftung Southeast Europa, Beograd (ustupljena tri skena dokumenata iz arhive zbirke)
- Hrvatska radio-televizija, ustupljena četiri skena negativa (ciklus Ljudi s ulice) za serijal o Tinu Ujeviću
- Konzum trgovina na veliko i malo d.o.o., ustupljena prava za objavu tri skena negativa s motivima prodavaonica Konzum povodom objave u reklamne svrhe (propagandne kampanje).

Uvid u građu na temelju upita imalo je 80 korisnika.

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

Arhiv Tošo Dabac

Marina Benažić/ Renata Filčić

- sudjelovanje na simpoziju Fotografska baština u muzejima, 25. i 26. listopada 2017., održano izlaganje s temom Interakcija ili plodonosna razmjena informacija na relaciji zbirke Arhiv Tošo Dabac i korisnika građe

Ivana Janković

- MAPS: Media Art Preservation Symposium 2017, 23. i 24. ožujka 2017., Ludwig Museum, Budimpešta

- Fotografska baština u muzejima, 25. i 26. listopada 2017., organizacija: Muzejski dokumentacijski centar u Zagrebu, bez izlaganja

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

Benažić, Marina: tekst za izložbu Tošo Dabac / Čovjek u prostoru, od 27. lipnja do 30. srpnja 2017., Galerija Krsto Hegedušić, Petrinja, 2017.

Benažić, Marina: tekst programske knjižice 9. Dani fotografije Arhiva TD, MSU, Zagreb, 2017.

Filčić, Renata: Stećci, tekst u katalogu izložbe Tošo Dabac unutar okvira: fotografije baštine, MSU, Zagreb, 2017.

Janković, Ivana: tekst za izložbu Rudolf Sikora, Julius Koller i Prvi otvoreni atelijer, 2017.

6.8. Stručno usavršavanje

Arhiv Tošo Dabac

Ivana Janković – otvorenje 57. Bijenala u Veneciji Viva Arte Viva, od 8. do 10. svibnja 2017.

Renata Filčić – Preventivna konzervacija počinje u depoima, organizator: Muzejski dokumentacijski centar, 6. srpnja 2017.

Renata Filčić, Ivana Janković – radionica/seminar na temu dokumentacijske obrade muzejskih predmeta kao i grupa muzejskih predmeta koji čine cjelinu i smjernice za izradu popisa zbirki za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za muzejske i galerijske zbirke, organizator: Muzejski dokumentacijski centar i Link2, 30. studenoga 2017. / seminar u MSU-u o programu Modulor++

Renata Filčić, Marina Benažić – stručno putovanje u Nacionalni park Plitvička jezera i posjet slatkovodnom akvariju Aquatika u Karlovcu, 16. listopada 2017.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

Marina Benažić, Ivana Janković

Stručne konzultacije za ukupno 30 korisnica i korisnika.

6.10. Urednički poslovi

Marina Benažić – urednica kataloga izložbe Tošo Dabac, unutar okvira: fotografije baštine, s Lanom Lovrenčić

Marina Benažić, Renata Filčić

- urednice programske knjižice 9. Dani fotografije Arhiva Tošo Dabac

- urednice deplijana izložbe Dramski svijet Marije Braut

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

DPUH – Marina Benažić

6.12. Informatički poslovi muzeja

Digitalizacija fotografske građe i dokumentarne građe u zbirci Arhiv Tošo Dabac

Marina Benažić, voditeljica projekta

Ivana Janković, Martina Nikoljačić, Renata Filčić

U programu Digitalizacija fotografske i dokumentarne građe skenirano je ukupno 7232 negativa i autorskih povećanja u formatu JPEG i 183 u formatu TIFF.

Martina Nikoljačić

U programu Digitalizacija fotografske i dokumentarne građe skenirano je ukupno 7232 negativa i autorskih povećanja u formatu JPEG i 183 u formatu TIFF. Skenovi su većinski preglednog karaktera, skenirani u rezoluciji 600 dpi. U slučaju pojedinih potraživanja negativi se skeniraju u većoj rezoluciji (i do 2600 dpi) radi bolje vidljivosti detalja ključnih za istraživanje određene teme, ali i točnije identifikacije vremena i mesta nastanka snimke.

Od toga je u studiju B-Nula digitalizirano i digitalno obrađeno 81 jedinica: 52 negativa u formatu TIFF (većinski 6 x 6 cm) za potrebe suradničkog izložbenog projekta zagrebačkog Muzeja suvremene umjetnosti i Kunstmuseum Krefeld EXAT 51/Experimental Atelier. Synthesis of the Arts in Post-War Yugoslavia u muzeju Kunstmuseum Krefeld u Haus Lange i Haus Ester u Krefeldu. U profesionalnom studiju B-Nula digitalizirano je 20 negativa 6 x 6 cm u formatu TIFF, a za potrebe izložbe Oktavijan Miletić u HDA-u u Zagrebu devet negativa 6 x 6 cm u formatu TIFF.

Martina Nikoljačić, Renata Filčić

Skenirana je 801 jedinica dokumentacijske građe u formatu JPEG i 78 u formatu TIFF u vezi s radom Toše Dabca obuhvaćajući razdoblje od 1929. do 1960. godine te za potrebe

pripremnih radova za ovogodišnje Dane fotografije i izložbe Tošo Dabac unutar okvira: fotografije baštine.

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.2. Stručni skupovi

Naziv skupa: 9. Dani fotografije Arhiva Tošo Dabac

Vrijeme održavanja: od 18. listopada do 3. prosinca 2017.

Mjesto održavanja: Arhiv Tošo Dabac, Ilica 17; MSU galerija, MSU

Organizatori: Arhiv Tošo Dabac, MSU Zagreb

Autorica projekta: Marina Benažić

Organizacija: Marina Benažić, voditeljica Arhiva Tošo Dabac, Renata Filčić, pripravnica Arhiva Tošo Dabac

Suradnica: Ivana Janković, kustosica MSU-a

Volonteri: Jana Gamilec, Bojana Petrović, Mihaela Zajec, Neva Bulaić, Marija Valentina Žuvić

Web-adrese: <http://www.msu.hr/#/hr/21437/>

667 posjetitelja/korisnika

Opis:

Dani fotografije Arhiva Tošo Dabac ne žele javnosti samo prezentirati neiscrpan opus ovog slavnog fotografa, nego ponajprije promovirati umjetnost fotografije, ukazati na važnost proučavanja medija fotografije u širem smislu, kao i standardne muzejske prakse čuvanja, zaštite i vrednovanja fotografske građe. Tako se predavanjima, studijskim izložbama te suradnjom domaćih i stranih umjetnika i teoretičara stvara svojevrsna platforma za razmjenu iskustava o tom mediju.

Sva predavanja i radionice besplatni su za sve ljubitelje fotografske umjetnosti.

9. Dani fotografije otvoreni su gostujućom izložbom fotografija iz fundusa Muzeja suvremene umjetnosti Dramski svijet Marije Braut 18. listopada 2017. u Arhivu Tošo Dabac, čime su obuhvatili više od trideset dana kontinuiranih događanja posvećenih temi uloge fotografije u zaštiti kulturne i spomeničke baštine. Održano je devet predavanja stručnjaka iz raznih područja rada i interesa (Davorin Vujčić – skulptura, Vesna Meštrić – arhitektura,

Bojana Popović-Poljaković – folklor) koji se u svojem radu oslanjaju na fotografiju kao dokument baštine i svjedoče o njezinoj autentifikacijskog mogućnosti ili se bave poviješću fotografije i počecima primjene fotografije kao alata za dokumentiranje baštine, ali i umjetničkog traga samog po sebi. Predavanjima Petre Puhar Kejžar o prvom slovenskom fotografu Janezu Puharu i Sanje Grković o Nikoli Vraniću predstavljen je rad i ostavština fotografa koji su ostvarili velik utjecaj na ovaj podžanr specijalizirane fotografije, ali i uopće. Marina Paulenka i Petra Mrša prezentirale su svoje fotografske cikluse. Realizirane su tri radionice za odrasle i jedna radionica za učenike koje su ili razmatrale fotografiju kao baštinu ili educirale o fotografiranju baštine ili pak provele praktičnu poduku rada u skladu s muzejskim standardima o preventivnoj zaštiti i konzervaciji fotografske građe.

U MSU galeriji održana je izložba Tošo Dabac unutar okvira: fotografije baštine, koja je nastavak prošlogodišnjeg istraživanja i izložbe Tošo Dabac unutar okvira: reportaže s obale.

U tijeku je priprema izložbe najboljih radova s fotografskih radionica 9. Dana fotografije Arhiva TD koja će se po deveti put realizirati u siječnju iduće godine.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Naziv izložbe: **Izložba najboljih radova nastalih na fotografskim radionicama 8. Dana fotografije ATD-a**

Mjesto održavanja izložbe: Arhiv Tošo Dabac

Vrijeme održavanja izložbe: od 26. prosinca 2016. do 30. veljače 2017.

Autori koncepcije i postava izložbe: Damil Kalogjera, Željko Koprolčec, Dario Petković, Luka Kedžo, Marina Benažić

Opseg (broj eksponata): 70 radova

Korisnici (kome je izložba namijenjena): stručna i šira javnost

Ukupno posjetitelja: 379

Opis:

U siječnju je u sklopu programa za Noć muzeja '17. (27. siječnja 2017.) otvorena izložba najboljih radova sudionika četiri fotografske radionice 8. Dana fotografije Arhiva TD. Tijekom izložbe prikazivani su filmovi o fotografskim radionicama koje su u ATD-u održali

fotografi Željko Koprolčec i Darije Petković: Primijenjena umjetnička fotografija autora snimatelja Borisa Krstinića i autora Darija Petkovića. Na dvodnevnim fotografskim radionicama polaznici su imali priliku teorijski i praktično se upoznati s različitim fotografskim modusima i izričajima.

Naziv izložbe: Dramski svijet Marije Braut

Vrijeme održavanja: od 18. listopada do 15. prosinca 2017. / ATD

Organizatori: Arhiv Tošo Dabac, MSU, Zagreb

Kustosica izložbe: Marina Benažić

Stručna suradnica: Renata Filčić

Volonterka: Mihaela Zajec

Likovni postav izložbe i dizajn kataloga: Vendi Vernić

Opseg (broj eksponata): 49 radova

Web-adresa: <http://www.msu.hr/#/hr/21424/>

Vrsta izložbe: studijska, umjetnička, tuzemna, studijska, edukativna, grupna

Korisnici (kome je izložba namijenjena): stručna i šira javnost

Broj posjetitelja: 383

Izložba je produžena do 12. siječnja 2018.

Izložba Dramski svijet Marije Braut u prostoru Arhiva TD, nekadašnjem Dabčevu fotografskom atelijeru, upravo na mjestu koje je ishodište njezinih fotografskih početaka, svojevrsna je promemorija autoričinih radova iz ranijega stvaralačkog perioda (od 1968. do sredine 80-ih).

Fotografije Marijinih ciklusa – Veliki petak u Korčuli, procesija iz Marije Bistrice, Dan mrtvih na Mirogoju, snimke teatarskih predstava (Lapidarij, Teatar & TD) dramatičnim, vrlo kontrastnim tretmanom svjetla povezane su s intimnošću osobnog doživljaja, u kojem fotografkinja kao da osobno sudjeluje.

Komorna izložba obuhvatila je tek mali dio bogatoga fotografskog rada, umjetničkog opusa vrlo širokog dijapazona, lutalački znatiželnog, svojstvenog Mariji Braut.

Izbor je istovremeno i malen i velik; malen ako prosuđujemo prema broju izložaka, a velik, jer su prezentirani originali, Marijina autorska povećanja nastala uglavnom za izložbe. Mnoge je radove autorica signirala, što podrazumijeva finalni autorski odabir, svojevrsni autorski blagoslov najboljeg rada za izlaganje.

Naziv izložbe: **TOŠO DABAC UNUTAR OKVIRA: fotografije baštine**

Mjesto održavanja: MSU galerija, MSU

Vrijeme održavanja: od 9. studenoga do 3. prosinca 2017.

Organizatori: Arhiv Tošo Dabac, MSU, Zagreb

Autorica stručne koncepcije: Lana Lovrenčić

Kustosice izložbe: Marina Benažić, Lana Lovrenčić

Suradnici: Renata Filčić, Jana Gamilec, Ivana Janković, Vendi Vernić, Dario Vuger

Likovni postav izložbe i dizajn kataloga: Vendi Vernić

Digitalizacija i obrada negativa, priprema za ispis: B-Nula

Digitalni ispis i oprema fotografija: B-Nula

Opseg (broj eksponata): 52 digitalizirana ispisa Dabčevih originalnih negativa i projekcija:
250 snimaka spomeničke baštine

Web-adresa: <http://www.msu.hr/#/hr/21447/>

Vrsta izložbe: studijska, umjetnička, tuzemna, studijska, edukativna, grupna

Korisnici (kome je izložba namijenjena): stručna i šira javnost

Broj posjetitelja: 1048

Izložba Tošo Dabac unutar okvira: Fotografija baštine nastavak je ciklusa započetog 2016. godine s temom tzv. primijenjene fotografije Toše Dabca. Osim širokog raspona motiva koje je snimao i brojnih fotografija od kojih veći dio nikada nije prikazan u kontekstu izložbe, ciklus ocrtava društveno-institucionalni okvir u kojem Dabac djeluje, kao i uvjete fotografskog rada na području Hrvatske u razdoblju nakon Drugog svjetskog rata pa do Dabčeve smrti 1970. godine. Fokus je na Dabčevoj fotografiji kulturne baštine sa željom da se prezentira široki raspon motiva i fotografiskog pristupa, propitivanja značaja i uloge ovih fotografija u vrijeme njihova nastanka, kao i danas.

Prikazujući fotografije povijesnog i kulturnog naslijeđa, kao i modernističke arhitekture vremena, koje nastaju od sredine četrdesetih pa do konca šezdesetih godina dvadesetog stoljeća, izložbom se kontekstualizira ovaj dio Dabčeva opusa te otvara pitanje utjecaja i uloge fotografije baštine pri konstruiranju kulturnog identiteta. Uz centralnu temu provedene su i tri pojedinačne studije – Dabčeve fotografije stećaka, njegova suradnja na ediciji Mala istorija umetnosti i njegov angažman na snimanju filma Oktavijana Miletića Barok u Hrvatskoj.

Na izložbi Fotografije baštine prikazana su Dabčeva autorska povećanja s motivima pokretne i nepokretne kulturne baštine, kao i neke od publikacija u kojima su bila objavljivana.

U sklopu izložbe otisnut je dvojezičan katalog s tekstovima na hrvatskom i engleskom jeziku.

Ivana Janković

U sklopu manifestacije Noć Muzeja 2017.

Naziv izložbe: Slovačka neoavangarda – Rudolf Sikora, Julius Koller i Prvi otvoreni atelijer

Mjesto održavanja: Institut za istraživanje avangarde, Kolekcija Marinko Sudac, MSU galerija, MSU

Vrijeme održavanja: od 27. siječnja do 12. ožujka 2017.

Organizatori: Arhiv Tošo Dabac, MSU Zagreb

Autorica stručne koncepcije: Ivana Janković

Kustosica izložbe: Ivana Janković

Suradnica: Dorotea Fotivec

Likovni postav izložbe i dizajn kataloga: Negra Nigoević, Ivana Janković

Opseg (broj eksponata): 120

Web-adresa: <http://www.msu.hr/#/hr/21225/>

Vrsta izložbe: studijska, umjetnička, tuzemna, studijska, edukativna, grupna

Korisnici (kome je izložba namijenjena): stručna i šira javnost

Broj posjetitelja: 8000

Opis:

Muzej suvremene umjetnosti u suradnji s Institutom za istraživanje avangarde i Kolekcijom Marinko Sudac otvara izložbu Rudolfa Sikore (Žilina, 1946.) i Júliusa Kollera (Piestany, 1939. — Bratislava, 2007.), relevantnih protagonisti istočnoeuropske neoavangardne scene, koji su svojim ostvarenjima označili smjer čehoslovačke umjetnosti kasnih 60-ih i ranih 70-ih godina 20. stoljeća. Radovi ovih umjetnika nalaze se u nekim važnijim zbirkama i muzejima kao što su Tate Muzej i njujorški Muzej moderne umjetnosti te u galerijama u Bratislavi, Generali Fondaciji, zbirci Kontakt Erste banke te mnogim drugim galerijama i privatnim zbirkama. Izložena djela dio su zbirke avangardne i neoavangardne europske umjetnosti 20. stoljeća Kolekcije Marinko Sudac. Zagrebačka je publika imala prilike vidjeti radove umjetnika koji su djelovali u razdoblju tzv. čehoslovačke normalizacije. Otvorenju izložbe prethodila je rekonstrukcija akcije „Obratite pozornost na dimnjake kuće“ autora Mariána Mudrocha izvedene kao uvodni događaj Prvog otvorenog atelijera 19. studenoga 1970. u kući Rudolfa Sikore u Bratislavi, na krovu Muzeja u 15 sati. Nakon 1968., tijekom represije u Čehoslovačkoj svim je „eksperimentalnim“ (konceptualnim) umjetnicima bilo zabranjeno

izlagati u javnim galerijama, dok je svaki pokušaj izlaganja u inozemstvu uglavnom sabotirao državni aparat. Takva atmosfera prisilila ih je na subverzivne oblike djelovanja, organizaciju izložbi i drugih oblika predstavljanja u alternativnim prostorima – izložbe i druženja u atelijerima i stanovima umjetnika, akcije i manifestne istupe, pa i organizaciju fiktivne galerije te upotrebu različitih nekonvencionalnih, eksperimentalnih metoda, kao što su mail art, plakat kao oblik izložbe, land art i site-specific situacije ili situacijske drame.

Okosnicu izložbe čine djela Rudolfa Sikore, Júliusa Kollera te djela koja su izlagana u jedinstvenom izložbenom prostoru takozvanog Prvog otvorenog atelijera održanog u privatnoj kući Rudolfa Sikore u Bratislavi, koji je predstavio najvažnije inovativne čehoslovačke neoavangardne umjetničke prakse 60-ih i 70-ih godina 20. stoljeća. Jednodnevni događaj koji je ovom prilikom rekonstruiran okupio je 19 umjetnika iz tri različite generacije: Milan Adamčiak (1946.), Peter Bartoš (1938.), Václav Cigler (1929.), Róbert Cyprich (1951. – 1996.), Milan Dobeš (1929.), Igor Gazdík (1943.), Vilim Jakubík (1945.), Július Koller (1939. – 2007.), Vladimír Kordoš (1945.), Ivan Kříž-Vyrubiš (1941.), Otis Laubert (1946.), Juraj Meliš (1942.), Alex Mlynářčík (1934.), Marián Mudroch (1945.), Jana Shejbalová-Želibská (1941.), Rudolf Sikora (1946.), Ivan Štěpán (1937.), Dezider Tóth (1947.) i Miloš Urbásek (1932.).

Naziv izložbe projekta: **Umjetnik na odmoru 2016.**

Mjesto održavanja: MSU galerija, MSU

Vrijeme održavanja: od 27. svibnja do 7. lipnja 2017.

Organizatori: Valamar Riviera d.d., Institut za istraživanje avangarde, Kolekcija Marinko Sudac, MSU Zagreb

Autor koncepcije: Kolekcija Marinko Sudac

Kustosica izložbe: Dorotea Fotivec, Institut za istraživanje avangarde

Likovni postav izložbe: Ivana Janković

Opseg (broj eksponata): 30

Web-adresa: <http://www.msu.hr/#/hr/21330/>

Vrsta izložbe: studijska, umjetnička, tuzemna, studijska, edukativna, grupna

Korisnici (kome je izložba namijenjena): stručna i šira javnost

Broj posjetitelja: 155

Izložba Umjetnik na odmoru 2016. / Valamar predstavlja radeve nastale tijekom projekta, a održava se već petu godinu u zagrebačkom Muzeju suvremene umjetnosti. Izložba je ujedno uvod u ovogodišnje, šesto izdanje projekta, koje će biti u Poreču i ugostiti velika imena neoavangardne svjetske umjetničke scene. Projekt od 2012. organizira Institut za istraživanje avangarde, Kolekcija Marinko Sudac, a već četvrtu godinu uz potporu tvrtke Valamar Riviera. Prije otvorenja organiziran je performans Raše Todosijevića Gott liebt die Serben, od 17:30 do 19:00 sati u prostoru MSU galerije. Tijekom otvorenja izložbe performans Continuum XXXIX održao je poljski umjetnik Jarosław Kozłowski.

U projektu „Umjetnik na odmoru 2016. / Valamar“ sudjelovali su: Lev Nussberg (SSSR/SAD) osnivač je najvažnije ruske grupe koja se bavila kinetičkom umjetnošću – Dvizhenie, a napravio je seriju performans-predavanja u kojima elaborira svoje utopijske sheme gradova. Raša Todosijević (Srbija), pobjednik Venecijanskog bijenala 2011., predstavio se svojim performansom/instalacijom iz ciklusa Gott liebt die Serben, koji je izведен u više od deset muzeja i institucija u svijetu. Serija je započeta 1991. u različitim oblicima, a prvo izlaganje verzije Balkanski banket bilo je u Čačku 1998. Katalin Ladik (Srbija/Mađarska), članica grupe BOSCH+BOSCH, performerica, spisateljica, svestrana umjetnica, u Poreču je izvela performans Circe di Parenzo. Jedan od osnivača Fluxusa, Philip Corner (SAD/Italija) sa svojom partnericom Phoebe Neville napravio je hommage prijatelju Benu Pattersonu, jednom od najvažnijih predstavnika Fluxusa. István Nádler (Mađarska) jedan je od najprominentnijih mađarskih umjetnika, bio je dio važne skupine Ipartev, a njegovi su kasniji radovi bliski minimalizmu. Jarosław Kozłowski (Poljska) osnivač je jedne od najvažnijih nezavisnih galerija u Poljskoj, Akumulatory 2, a putem NET manifesta, sljedeće izložbe i izlagačkog prostora ostavio je neizbrisiv trag u umjetničkom narativu istočne Europe, a i šire. Rudolf Sikora (Slovačka) jedan je od prvih umjetnika koji su se u bivšoj Čehoslovačkoj osvrnuli na pitanje ekologije i čovjekove uloge u ekosustavu, a inicijator je važnog događanja, Prvog otvorenog atelijera. Vladimir Gudac (Hrvatska), osvrnuo se radovima na trenutačno vrlo relevantno pitanje izbjeglica, njihova statusa i tretmana, a sudionik projekta bio je i Slobodan Šijan (Srbija), pisac, autor eksperimentalnih filmova, a široj javnosti vjerojatno najpoznatiji kao redatelj kultnog filma Ko to tamo peva.

Naziv izložbe u sklopu projekta **Umjetnik na odmoru 2016.: JIŘÍ VALOCH – Moć nemoćnih**

Mjesto održavanja: MSU galerija, MSU

Vrijeme održavanja: od 27. svibnja do 7. lipnja 2017.

Organizatori: Valamar Riviera d.d., Institut za istraživanje avangarde, Kolekcija Marinko Sudac, MSU, Zagreb

Autorica koncepcije: Ivana Janković

Kustosica izložbe: Ivana Janković, MSU Zagreb

Likovni postav izložbe: Ivana Janković

Opseg (broj eksponata): 16

Web-adresa: <http://www.msu.hr/#/hr/21330/>

Vrsta izložbe: studijska, umjetnička, tuzemna, studijska, edukativna, grupna

Korisnici (kome je izložba namijenjena): stručna i šira javnost

Broj posjetitelja: 155

Svake se godine tijekom projekta „Umjetnik na odmoru u Valamaru” održava kraća izložba u svrhu prezentacije zanimljivih umjetnika, grupe ili tema porečkoj publici i ostalim posjetiteljima. Tako je u petoj godini projekta u porečkoj galeriji Zuccato otvorena izložba umjetnika, teoretičara i kustosa Jiříja Valocha Moć nemoćnih. Izložba je bila uvod u retrospektivnu izložbu umjetnika. Okosnicu izložbe činila su Valochova djela nastala 60-ih i 70-ih godina 20. stoljeća, koja pokazuju širok raspon interesa umjetnika, od fotograma i frotaža nastalih na nadrealističkim iskustvima predratne avangarde, zatim radikalnih konceptualnih projekata i serija fotografija, preko vizualne ili konkretne poezije, vizualnih partitura, verbalno-vizualnih instalacija te drugih zanimljivih konceptualnih praksi, akcija u duhu Fluxusa, primjera land-arta pa sve do body-arta. Izloženi radovi, arhivski materijal i korespondencija dio su Kolekcije Marinko Sudac.

Izbor radova na izložbi predstavio je kratak uvid u raznovrsne umjetničke, kustoske i teoretičarske prakse Jiříja Valocha.

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA/ZBIRKE

10.1. Tiskovine

Deplijan izložbe: Dramski svijet Marije Braut

MSU/ATD, Zagreb, 2017.

Urednice: Marina Benažić i Renata Filčić

Tekst: Marina Benažić

Jezik izdanja: hrvatski/engleski

Grafičko oblikovanje: Vendi Vernić

Programska knjižica: 9. Dani fotografije Arhiva Tošo Dabac

MSU/ATD, Zagreb, 2017.

Urednice: Marina Benažić i Renata Filčić

Jezik izdanja: hrvatski

Grafičko oblikovanje: Vendi Vernić

ISBN: 978-953-8146-19-0

Katalog izložbe: Tošo Dabac unutar okvira: Fotografije baštine

MSU/ATD, Zagreb, 2017.

Urednice: Marina Benažić, Lana Lovrenčić

Tekst: Lana Lovrenčić, Renata Filčić, Jana Gamilec, Dario Vuger

Jezik izdanja: hrvatski/engleski

Grafičko oblikovanje: Vendi Vernić

ISBN: 978-953-8146-22-0

Deplijan izložbe: Rudolf Sikora, Julius Koller i Prvi otvoreni atelijer

MSU, Zagreb, 2017.

Urednica: Ivana Janković

Tekst: Ivana Janković

Jezik izdanja: hrvatski

Grafičko oblikovanje: Ivan Duždagić

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

Marina Benažić, Renata Filčić

Tijekom 2017. u Arhivu TD održano je 90 stručnih vodstava.

Stručna vodstva posjetitelja zbirke: Arhiv Tošo Dabac posjetilo je 780 posjetitelja uz razgled

Zbirke i tematska vodstva po izložbi Dramski svijet Marije Braut.

Tematska vodstva: Tošo Dabac unutar okvira: Fotografije baštine, MSU/ATD – održano je sedam vodstava.

11.2. Predavanja

Marina Benajić, Ivana Janković, Renata Filčić

10 predavanja tijekom 9. Dana fotografije Arhiva Tošo Dabac, ukupno 197 polaznika

11.3. Radionice i igranice

6 radionica, ukupno 87 polaznika i posjetitelja

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.1. Objave u tiskanim i elektroničkim medijima

Arhiv TD proslijedio je tiskovnim i elektroničkim medijima informacije (tekstove i snimke) tragom kojih je evidentirano 11 objava u tiskovnim medijima te oko 100 na internetu.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

TIP POSJETITELJA	STALNI POSTAV	POVREMENE IZLOŽBE	MUZEJSKE IZLOŽBE U DRUGIM SREDINAMA	IZDVOJENE ZBIRKE I LOKALITETI	UKUPNO STALNI POSTAV + IZLOŽBE	EDUKACIJSKI PROGRAMI	MANIFESTACIJE, OTVORENJA, PROMOCIJE, AKCIJE i DRUGI PROGRAMI (navesti koji)	NOĆ MUZEJA	MEĐUNARODNI DAN MUZEJA	UKUPNO	UKUPAN BROJ POSJETITELJA
ODRASLI (pojedinačni posjet)	30	152	8,881		182	233	76	303		612	794
KARTA S POPUSTOM POJEDINAČNI POSJET (djeca, mladi, umirovljenici,...)	219	160			379	35				35	414
GRUPE - odrasli (broj osoba)	76	26			102					0	102
GRUPE - predškolski uzrast (broj osoba)					0					0	0
GRUPE - osnovna škola (broj osoba)	44	16			60				15	15	75
GRUPE - srednja škola(broj osoba)	10	11			21					0	21
GRUPE - studenti (broj osoba)	18	18			36					0	36
OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA (broj osoba)					0					0	0
OBITELJSKA ULAZNICA (broj osoba)					0					0	0
STRANI TURISTI (od ukupnog broja, pojedinačno i grupno)					0					0	0
BESPLATAN ULAZ (od ukupnog broja)	397	383	8,881		780	268	76	303	15	662	1,442
UKUPNO:	397	383	8,881	0	780	268	76	303	15	662	1,442